ШЫН

№ 146-147
(17634-635)

2008 чылдың
декабрь 11,
четверг

Садар өртээ
4 рубль.

Ниитилел-политиктиг солун • 1925 чылды август 31-де үнүп эгелээн

Тускай үндүрүлге

ТЫВА РЕСПУБЛИКАНЫҢ ЧАЗААНЫҢ ДАРГАЗЫНЫҢ ДОКТААЛДАРЫ

«Тываның гуманитарлыг шинчилелдер институду» Күрүнеҥиң эртем-шинчилел болгаш өөредилге албан черин эде адаарының дугайында

2008 чылдың октябрь 14 №593 Кызыл хоорай

Гуманитарлыг эртемнер адырынга күрүне политиказын күштелдирер, республиканың хөгжүлдезиниҥ социал-экономиктиг болгаш культурлуг салдынган сорулгаларны шиитпирлээринге эртем-шинчилел ажыл-чорудулгазының ролюн бедидер, Тыва Республикада чурттап турар чоннарның чаңчылдарын, дылын болгаш культуразын камгалап арттырар болгаш улаштыр хөгжүдер сорулга-биле Тыва Республиканың Чазааның **доктаадыры болза:**

1. «Тываның гуманитарлыг шинчилелдер институду» Күрүнеҥиң эртем-шинчилел болгаш өөредилге албан черин «Тыва Республиканың Чазааның чанында Тываның гуманитарлыг шинчилелдер институду» күрүнеҥиң эртем-шинчилел болгаш өөредилге албан чери кылдыр эде адаар.

2. Мында капсырган «Тыва Республиканың Чазааның чанында Тываның гуманитарлыг шинчилелдер институду» Күрүнеҥиң эртем-шинчилел болгаш өөредилге албан чериниҥ Уставын бадылаар.

3. Тыва Республиканың Чазааның чанында Тываның гуманитарлыг шинчилелдер институдунга күрүне аккредитациязынга документилерни бир ай хуусаада тургустунган чурум езугаар белеткээрин болгаш чорударын дагзыр.

4. Тыва Республиканың Өөредилге, эртем болгаш аныяктар политиказының яамызынга, Тыва Республиканың чер болгаш эт-хөреңги хамаарылгаларының яамызынга бир ай хуусаада мурнундагы «Тываның гуманитарлыг шинчилелдер институду» күрүнеҥиң эртем-шинчилел болгаш өөредилге албан чериниҥ тургузукчу болгаш өске-даа документилерин бо доктаалга дүүштүрерин дагзыр.

5. Тыва Республиканың Саң-хөө яамызы 2009 чылда Тыва Республиканың республика бюджедин тургузуп тура, «Тыва Республиканың Чазааның чанында Тываның гуманитарлыг шинчилелдер институду» күрүнеҥиң эртем-шинчилел болгаш өөредилге албан черииҥ акшаландырыышкынын аңгы одуруг-биле көөр.

6. Тыва Республиканың Экономика яамызы, Тыва Республиканың Саң-хөө яамызы 2009 чылда Тыва Республиканың республика бюджединге «Тыва Республиканың Чазааның чанында Тываның гуманитарлыг шинчилелдер институдунуң» оран-бажыңын эде тургузарынга акша-хөреңгилерни көөр.

7. Тыва Республиканың Өөредилге, эртем болгаш аныяктар политиказының яамызы, Тыва Республиканың Саң-хөө яамызы «Тыва Республиканың Чазааның чанында Тываның гуманитарлыг шинчилелдер институдунуң акшаландырыышкынын 2008 чылдың декабрь 31-ге чедир мурнундагы «Тываның гуманитарлыг шинчилелдер институду» Күрүнеҥиң эртем-шинчилел болгаш өөредилге албан чери» дээн ады-биле хандырар.

8. Тыва Республиканың Чазааның 2001 чылдың декабрь 27-де «Тыва Республиканың Гуманитарлыг шинчилелдер институдун Тываның гуманитарлыг шинчилелдер институду кылдыр эде адаарының дугайында» №1499 доктаалын күш чок деп санаар.

9. Бо доктаалдың күүселдезиниҥ контролюн Тыва Республиканың Чазааның Даргазының оралакчызы А.П.Дамба-Хуураккa дагзыр.

10. Бо доктаал ону «Шын» болгаш «Тувинская права» солуннарынга албан езузубиле парлаан хүнүнден эгелеп күштүг болур.

Тыва Республиканың Чазааның Даргазының бирги оралакчызы Ш.ИРГИТ.

Тыва Республиканың Чазааның 2008 чылдың октябрь 14-те №593 доктаалы-биле бадылаан

«Тыва Республиканың Чазааның чанында Тываның гуманитарлыг шинчилелдер институду» күрүнеҥиң эртем-шинчилел болгаш өөредилге албан черииҥ УСТАВЫ

Кызыл хоорай 2008 чыл

1. Ниити үүлдер

1.1. «Тыва Республиканың Чазааның чанында Тываның гуманитарлыг шинчилелдер институду» Күрүнеҥиң эртем-шинчилел албан чери (моон ыңай – институт дээн) күрүнеҥиң эртем-шинчилел болгаш өөредилге албан чери болур.

1.2. Институттуң ажыл-чорудулгазы ниитилелдиҥ, чурттакчы чоннуң мөзүшынарының, культураның болгаш эртемниҥ үнелиг үүлдерин чыып мөөңнээринге, кадагалап арттырарынга болгаш көвүдедиринге, ооң ниити эртем болгаш культура деңнелин бедидеринге дузалыг ханы, дузалал эртем шинчилелдерин организастаарынче болгаш чорударынче угланган.

1.3. Институт РСФСР-ниҥ Улус комиссарларының Чөвүлелиниҥ 1945 чылдың август 15-те айтыышкыны-биле тургустунган болгаш Тыва Республиканың Чазааның 1996 чылдың февраль 28-те №77 доктаалы-биле Тыва Республиканың Гуманитарлыг шинчилелдер институду кылдыр база 2001 чылдың декабрь 27-де №1499 доктаалы-биле Тываның гуманитарлыг шинчилелдер институду кылдыр эде адаан Тываның дыл, чогаал болгаш төөгү эртем-шинчилел институдунуң эргехоойлу талазы-биле салгакчызы болур.

Институттуң долу ады: Государственное научно-исследовательское и образовательное учреждение **Тувинский институт гуманитарных исследований при Правительстве Республики Тыва.**

Хурааңгайлап бижээн ады: **ТИГИ.**

Англии дыл кырында ады: **Tuvan Institute of the Humanities under the Government of the Republic of Tuva.**

Тыва дыл кырында ады: **Тыва Республиканың Чазааның чанында Тываның гуманитарлыг шинчилелдер институду** Күрүнеҥиң эртем-шинчилел болгаш өөредилге албан чери.

Хурааңгайлап бижээн ады: **ТГШИ.**

Юридиктиг адрези: **667000, Тыва Республика, Кызыл хоорай, Кочетов кудумчузу, 4, Телефоннары: 2-20-77; 2-39-36; 2-37-62; 3-32-94; 3-48-12.**

1.4. Институт бодунуң ажыл-чорудулгазынга Россия Федерациязының болгаш Тыва Республиканың Конституцияларын, РФ-тиҥ, ТР-ниҥ өске-даа нормативтиг эргехоойлу актыларын, РФ-тиҥ хоойлужудулгазын, 1996 чылдың январь 13-те №12-ФХ Федералдыг хоойлу-биле эдилгелиг Россия Федерациязының «Өөредилге дугайында» Федералдыг хоойлуну, 1996 чылдың август 22-де «Дээди болгаш дээди өөредилге соонда тускай эртем дугайында» №125-ФХ Федералдыг хоойлуну, Россия Федерациязының болгаш Тыва Республиканың өске-даа нормативтиг эрге-хоойлу актыларын база бо Уставты удуртулга болдурар.

1.5. Институт юридиктиг эргелиг албан чери болур, ол тускайлаҥ баланстыг, банк база өске-даа чээли албан черлеринде саналга, валюта болгаш өске-даа агар саннарлыг, ук албан черииҥ адын айыткан таңмалыг, бланкылыг болгаш штампылыг база ол ышкаш өске-даа реквизиттерлиг. Институттуң бодунуң эмблемазы бар, ол эрте-бурунгу скиф үезииниҥ (б.э. чедир IX-VIII вв.) аң стилинде күүсеткен тырыкыландыр дүрлүг берген араатан (пантера). Ук эмблема Тыва Республиканың Бии-Хем кожуунунуң Уюк хеминиҥ шынаазынга 1971-1974 чч. ТГШИ-ниҥ археология экспедициязының шинчилээни «Аржаан-I» базырыындан тыпкан улуг хүлер бляхага дөмей.

1.6. Институттуң тургузукчузу – Тыва Республиканың Чазаа. Тургузукчунуң төлээзиниҥ бүрүн эргелерин Тыва Республиканың Өөредилге, эртем болгаш аныяктар политиказының яамызы база Чер болгаш эт-хөреңги хамаарылгаларының яамызы боттарының харыылап турар айтырыгларының талазыбиле боттандырар эргелиг.

1.7. Институт бодунуң ажыл-чорудулгазының экономиктиг, организастыг, социал айтырыгларын тускайлаҥ шиитпирлээр. Күрүне эрге-чагырга органнары институттуң эртем, ажыл-агыйжы болгаш өске-даа ажыл-чорудулгазынга, институт чүгле Россия Федерациязының, Тыва Республиканың күштүг бооп турар хоойлужудулгазын база бо Уставты хажыткан таварылгада ынчан чүгле киржип болур.

2. Институттуң сорулгалары болгаш кылып чорудар ажылдары

2.1. Институттуң кол сорулгазы — Тыва Республиканың чоннарының сагыш-сеткилиниҥ күүү-шыдалын, эртем болгаш культура төптери, албан черлери болгаш өскеда организациялар-биле харылзааларны хөгжүдеринге дузалыг гуманитарлыг эртемнер адырынга ханы шинчилелдерни чорудар.

2.2. Институттуң кылып чорудар ажылдары:

- республиканың интеллект, культура болгаш мөзү-шынар хөгжүлдезинге негелделерин хандырар сорулгалыг эртем-шинчилел ажылдарын организастаар болгаш чорудар;

- дээди мергежилдиг эртем-педагогиктиг кадрларны; эртем докторларын болгаш кандидаттарын аспирантура болгаш докторантура таварыштыр өөредип белеткээр; Россияның Эртемнер академиязының институттарынче болгаш даштыкы эртем төптеринче сургакчыладып, дуржулга чедип алыры-биле чорудар;

- эртем шинчилелдерин кады чорударынга даштыкы эртемденнер-биле кады ажылдаар;

- ниитилелдиҥ мөзү-шынар, культура болгаш эртем талазы-биле үнелиг үүлдерин чыып мөөңнээр, кадагалап камгалаар болгаш көвүдедир;

- чурттакчы чон аразынга гуманитарлыг шинчилелдер адырынга эртем билиглерин болгаш эртемниҥ чаа чедиишкиннерин тарадыр, ооң ниити билиг болгаш культура деңнелин бедидер.

2.3. Бодунуң кылып чорудар ажылдарын боттандырарынга институт болза:

- шинчилелдерниҥ кол-кол угланыышкыннарын ажылдап кылыр;

- чагыкчылар-биле керээлерге үндезилеп эртем-шинчилел ажыл-чорудулгазын боттандырар;

- амы-хууда кижилер база юридиктиг эргелиг албан черлери-биле янзы-бүрү майыктарның болгаш хевирлериҥ керээлерин, дугуржулгаларын чарар;

- бүгү деңнелдерниҥ эртем конференцияларын, хуралдарын, симпозиумнарын, делгелгелерин болгаш өске-даа хемчеглерни организастаар;

- ажылдап кылган этно-төөгү маршруттары-биле турисчи үнүүшкүннерни организастаар;

- Тываның девискээринге, чоок чыдар девискээрлерге база ол ышкаш ХКЭ-ниҥ чурттарынга болгаш даштыкы чурттарга делегей хемчеглериниҥ болгаш дугуржулгаларының планы езугаар эртем экспедицияларын чорудар;

- төөгү болгаш археология тураскаалдарының камгалалын хандырар;

- парлалга ажыл-чорудулгазын, реклама хемчеглерин боттандырар, ажылдакчыларының эртем-шинчилел ажылдарының кол-кол түңнелдерин парлап үндүрер;

- эртем-шинчилел ажыл-чорудулгазындан алган продукцияны сайгарар, алган орулгаларың институттуң материал-техниктиг, саң-хөө-экономиктиг баазазын быжыглаарынга ажыглаар, акша-хөреңгилерни ажыл-агыйжы болгаш тудуг хереглелдеринге чарыгдаар;

- институттуң бижимел фондузун болгаш эртем библиотеказын четчелээрин болгаш кадагалап камгалаарын хандырар;

- өске-даа эртем организациялары-биле, ооң иштинде делегейниҥ организацияларыбиле эртем шинчилелдерин чорудар база кадрлар белеткээр айтырыглар талазы-биле кады ажылдажылгазын организастаар;

- дугуржулгалар болгаш керээлер чарар арга-биле делегейниҥ эртем талазы-биле кады ажылдажылгазын болгаш даштыкы экономиктиг ажыл-чорудулганы боттандырар, күштүг бооп турар хоойлужудулгага дүүштүр венчур бизнезин болгаш маркетингини ажыглаар;

- институттуң ажылдакчыларының тургускан интеллект өнчүзүн тургузар, камгалаар болгаш ажыглаар талазы-биле хемчеглерни боттандырар; күштүг бооп турар хоойлужудулганың кызыгаарында эртем-шинчилел ажыл-чорудулгазының түңнелдерин долдурарынга идигни бээр база институттуң авторларының болгаш үшкү кижилерниң интеллект өнчүзүнге автор эргелерин сагырын хандырар;

- республиканың эртем, өөредилге, экономика, социал, культура болгаш сагыш-сеткил хөгжүлдезиниң программаларын белеткээр талазы-биле Тыва Республиканың Чазааның ажылынга киржир;

- шылгараңгай эртем чедиишкиннери дээш күрүне шаңналдары-биле – орденнери болгаш медальдары база өске-даа шаңналдар болгаш аттар-биле шаңнаарынга, Тыва Республиканың болгаш Россия Федерациязының делегей болгаш күрүне шаңналдарын тыпсырынга кандидатураларны идип үндүрер;

- чорудуп турар эртем шинчилелдериниң шынары база алган эртем түңнелдериниң шынныы дээш харыысалгалыг болур.

3. Тургузукчузу эргелери болгаш хүлээлгелери

3.1. Институттуң тургузукчузу бо Уставтың сорулгаларын болгаш кылып чорудар ажылдарын боттандырарынга акша азы материалдыг хөреңгилерни киирер, күштүг бооп турар хоойлужудулга-биле чөпшээрээн өске-даа хевирге дузаны кадар арга-биле киржир.

3.2. Институттуң тургузукчузунуң эргелери:

- институттуң ажыл-чорудулгазының айтырыгларын сайгарып чугаалажыр болгаш ооң ажылын экижидер талазы-биле саналдарын киирер;

- институттуң ажыл-чорудулгазының талазы-биле информацияны алыр;

- институттуң директору-биле күш-ажылчы дугуржулганы (керээни) чарар эргелиг.

4. Институтту башкарып эргелээри

4.1. Институтту башкарып эргелээрин Россия Федерациязының хоойлужудулгазынга бо Уставка дүүштүр боттандырар база чаасказан удуртур болгаш бот-башкарылга принциптеринге тургустунар.

институттуң бот-башкарылгазының хевирлери болза ниити хурал, Эртем чөвүлели болур.

4.2. Институттуң ниити хуралын эргежок чугула апарганда, ынчалза-даа чылда 1-ден эвээш эвес катап кыйгырар:

- институттуң Уставын хүлээп алырда база аңаа өскерилгелерни болгаш немелделерни киирерде;

- институтуң Эртем чөвүлелиниң соңгулдаларында;

- иштики күш-ажылчы корум-чурум дүрүмнерин бадылаарда;

- күш-ажылчы маргыштар талазы-биле комиссияны соңгуурда кыйгырар.

4.3. Ниити хурал, бир эвес ооң ажылынга ооң даңзыда составының 2/3 кезиинден эвээш эвези киржип турар болза, ынчан шиитпирни хүлээп алыр эргелиг.

4.4. Ниити хурал шиитпирни ажык бадылаашкын-биле хөйнүң үнүн барымдаалап хүлээп алыр, персоналдыг айтырыгларны чажыт бадылаашкын-биле шиитпирлээр.

4.5. Ниити хурал институттуң иштики күш-ажылчы корум-чурумнуң Дүрүмнерин бадылаар, Эртем чөвүлелин соңгуур.

4.6. Директору институттуң коллективиниң санал-оналын барымдаалап, Тыва Республиканың Чазааның Даргазының Чарлыы-биле томуйлаар болгаш хостаар; Тыва Республиканың Чазааның Даргазының даалгазы-биле институттуң директору-биле күш-ажылчы дугуржулганы (керээни) ону кылырынга Тыва Республиканың Чазааның Даргазының бүрүн эргелерин дааскан албан-дужаалдыг кижи чарар. Институттуң директору Тыва Республиканың Чазааның Даргазының таңмазын болгаш холунуң үжүүн салган доктааткан майыктыг шынзыдылгалыг болур.

4.7. Директорга болза:

- чаасказан удуртур үндезинге институттуң бүгү эртем-шинчилел болгаш административтиг-ажыл-агый ажыл-чорудулгазының удуртулгазын;

- бүгү эртем, Чазак болгаш Чазакка хамаарышпас органнарга, каттыжыышкыннарга, организацияларга, ведомстволарга болгаш албан черлеринге институтту төлээлээрин;

- институттуң штавын мергежилдиг кадрлар-биле четчелээрин, ооң иштинде – доктааткан чурум-биле ажылдакчыларны болгаш ажылчыннарны хүлээп алырын болгаш оларны үндүрерин, күш-ажылчы дугуржулгалар (керээлер) негелдези-биле ажылдакчыларның болгаш ажылчыннарның санын, мергежил эрге-байдалын база шалыңын доктаадырын, ажылдакчыларны болгаш ажылчыннарны хүлээп алырын болгаш оларны үндүрерин боттандырарын, оларның хүлээлгелерин болгаш эргелерин тодарадырын, шалыңнарынга немелделерни доктаадырын болгаш күштүг бооп турар хоойлужудулга езугаар ажылдакчыларны болгаш ажылчыннарны шаңнаарын, киирген бижимел илеткелге Эртем чөвүлелиниң чөпшээрелдиг түңнели барда, айда ортумак шалыңын арттырбышаан, бир чылга чедир чогаадыкчы шөлээни бээрин;

- эртем-шинчилел ажылдарын кылырынга дугуржулгаларны болгаш керээлерни чарарын база ол ышкаш бодунуң ажыл-чорудулгазының угланыышкынының талазы-биле институттуң адындан өске-даа дугуржулгаларны чарарын;

- Тыва Республиканың Чазааның Даргазы-биле дугуржулга езугаар институттуң директорунуң оралакчыларын, директорнуң эртем талазы-биле оралакчызын база эртем секретарын томуйлаарын база оларны үндүрерин;

- секторлар эргелекчилерин томуйлаарын база оларны үндүрерин, ынчаарга секторлар эргелекчилерин ооң соонда Эртем чөвүлелинге бадылаар;

- күштүг бооп турар хоойлужудулгага база бо Уставка дүүштүр институттуң аттестация комиссиязын томуйлаарын база ажылдакчыларның аттестациязын чорударын;

- институттуң транспорт, материал-техниктиг хереселдерин, саң-хөөлерин болгаш чээлилерин башкарарын;

- институттуң делегей болгаш эртем-организастыг харылзаа талазы-биле ажылын удуртурун;

- эртем-шинчилел ажылдарының планнарының күүселдезин организастаарын болгаш контрольдаарын;

- институтту судтарга болгаш төлээлекчи, күүсекчи эрге-чагыргалар органнарынга база тус черниң бот-башкарылга органнарынга төлээлээрин;

- аңаа берген бүрүн эргелерниң кызыгаарында бодунуң эргелерин боттандырарын, бүгү ажылдакчыларга болгаш ажылчыннарга күүседири албан институт талазы-биле дужаалдарны болгаш айтыышкыннарны үндүрерин;

- институттуң херектерин эргелеп-чорударынга бүзүредилгени бээрин;

- Тыва Республиканың Чазааның Даргазының доктаалдарының база институттуң өске-даа хүлээлгелериниң күүселдези дээш, база ол ышкаш бюджет акша-хөреңгилерин тускай сорулгага ажыглааны база акша болгаш материалдыг үнелиг чүүлдерни чарыгдааны дээш харыысалганы;

- Тыва Республиканың Чазааның Даргазының база бо Устав-биле аңаа дааскан өске-даа хүлээлгелерин болгаш бүрүн эргелерни күүседирин дагзыр.

4.8. Институттуң директору чокта ооң хүлээлгелерин директорнуң эртем талазы-биле оралакчызы күүседир, а иелдирзи чокта — өске оралакчылары база институттуң эртем секретары директорнуң дужаалы-биле күүседир.

4.9. Институттуң ниити удуртулгазын соңгудар төлээлекчи орган – Эртем чөвүлели боттандырар. Эртем чөвүлелиниң бүрүн эргелериниң хуусаазы 5 чыл. Эртем Чөвүлелиниң составынга: институттуң директору ооң даргазының эргезинге база ол ышкаш директорнуң оралакчылары, эртем секретары, секторлар эргелекчилери, институттуң эртем ажылдакчылары база Тыва Республиканың өске-даа эртем болгаш өөредилге албан черлериниң, Россия Федерациязының регионнарының база даштыкы эртем болгаш өөредилге албан черлериниң төлээлери кирер. Эртем чөвүлелиниң кежигүннериниң санын институттуң директору доктаадыр, институттуң ниити хуралынга бадылаар. Эртем чөвүлелиниң персоналдыг составын институттуң директорунуң саналдап киргени-биле ниити хуралга соңгуур база институттуң директорунуң дужаалы-биле доктаадыр.

Эртем чөвүлелиниң составынга өскерилгелерни ооң даргазының саналдап киргени-биле киирер, Эртем чөвүлелиниң хуралынга хүлээп алыр база институттуң директорунуң дужаалы-биле доктаадыр.

4.10. Институттуң директору Эртем чөвүлелиниң ажылын удуртур. Эртем чөвүлели оларның хүлээп алганы планы езугаар ажылдаар база институттуң директорунуң доктааткан хуусааларында, ынчалза-даа үш айда чаңгыстан эвээш эвес катап чыглыр. Эртем чөвүлелиниң шиитпирлерин институттуң директорунуң дужаалы-биле доктаадыр.

4.11. Институттуң Эртем чөвүлели болза:

- институттуң эртем шинчилелдериниң кол-кол угланыышкыннарын, эртем-шинчилел ажылдарының программаларын болгаш планнарын бадылаар, эртем кадрларын белеткээриниң, делегейниң эртем кады ажылдажылгазын, хуралдар болгаш конференциялар белеткээриниң планнарын сайгарып көөр;

- институттуң ажыл-чорудулгазының айтырыгларының талазы-биле нормативтиг документилерни ажылдаар;

- институттуң директорунуң киргени-биле институттуң структуразын бадылаар;

- институттуң эртем шинчилелдериниң кол-кол угланыышкыннарын сайгарып көөр эртем-шинчилел ажылдарының программаларын болгаш планнарын бадылаар;

- институттуң директорунуң киргени-биле институттуң кезектерин тургузарының дугайында саналдарны сайгарып көөр;

- институттуң директорунуң киргени-биле эртем ажылдакчыларын аспирантураже болгаш докторантураже чорудар талазы-биле айтырыгларны шиитпирлээр;

- институттуң директорунуң саналдап киргени-биле секторлар эргелекчилериниң кандидатураларын бадылаар;

- дирекцияның, секторлар эргелекчилериниң, кол бухгалтерниң болгаш ажылдакчыларның отчеттарын дыңнаар.

4.12. Директорнуң эртем талазы-биле оралакчызын эртем чадазы, эртем болгаш организастыг ажылдың дуржулгазы бар специалистерниң санындан Тыва Республиканың Чазааның Даргазы-биле дугуржулга езугаар институттуң директорунуң дужаалы-биле томуйлаар. Директорнуң оралакчызы институттуң эртем ажыл-чорудулгазының удуртулгазын боттандырар:

- чыл санының планын тургузар база институттуң эртем-шинчилел ажылының дугайында отчеттарны белеткээр;

- институттуң ажылдакчыларының эртем-шинчилел ажылының планын күүсеткенииң дугайында отчеттарны хүлээп алыр;

- институттуң парлалга ажыл-чорудулгазы дээш харыысалгалыг;

- институттуң директорунуң дужаалдарын болгаш айтыышкыннарын күүседир.

Өске оралакчылар институттуң директорунуң оларга дамчыткан хүлээлгелерин болгаш бүрүн эргелерин институттуң директорунуң дужаалы-биле бадылааны албан-дужаалдың регламентилери езугаар күүседир.

4.13. Институттуң Эртем секретарын эртем чадазы, эртем болгаш организастыг ажылдың дуржулгазы бар специалистерниң санындан институттуң директору Тыва Республиканың Чазааның Даргазы-биле дугуржулга езугаар томуйлаар.

Эртем секретары:

- секторлар эргелекчилеринден ажылының планнарын база чоруткан эртем-шинчилелдериниң дугайында отчеттарын болгаш институттуң эртем-организастыг ажыл-чорудулгазы-биле холбашкан өске-даа материалдарны негээр;

- институттуң эртем-организастыг ажыл-чорудулгазы-биле холбашкан айтырыглар талазы-биле саналдарны директорга киирер;

- секторларда хыналданы, план-отчет документациязын чорударын боттандырар, Эртем чөвүлелинге сайгарып көөрүнге материалдарны белеткээр, Эртем чөвүлелиниң хуралдарының протоколдарын чорудар база аңаа хүлээп алган шиитпирлерниң күүселдези дээш контрольдаар;

- аспирантыларга, докторантыларга документилер долдурарынга дузаны кадар, эртем ажылдакчыларын Дээди аттестация комиссиязының информациязы-биле таныштырар;

- институттуң парлалга ажыл-чорудулгазын боттандырарынга директорнуң эртем талазы-биле оралакчызынга дузалажыр.

5. Институттуң структуразы

5.1. Институттуң структуразын, түр кезектерин киириштир, институттуң директору шинчилелдерниң кол-кол угланыышкыннарын база ол ышкаш эртем албан черииң хүн бүрүде кылып чорудар ажылдарын барымдаалап, ажылдаар база институттуң директорунуң киргени-биле Эртем чөвүлели бадылаар.

5.2. Институттуң структурлуг кезектери институттуң директорунуң дужаалы-биле бадылааны оларның дугайында дүрүмнерге дүүштүр ажылдаар.

6. Институттуң ажылдакчыларының эргелери болгаш хүлээлгелери

6.1. Институттуң шупту ажылдакчылары күш-ажылчы дугуржулганың (керээниң) негелделеринге, албан-дужаалдың саавырларынга, регламентилерге болгаш дүрүмнерге база ол ышкаш бо Уставка дүүштүр эргелерлиг болгаш хүлээлгелерлиг.

6.2. Институттуң ажылдакчылары:

- бодунуң эртем ажыл-чорудулгазынга байдалдарны хандырар;

- профессионал ат-алдарын камгалаар;

- институттуң ажыл-чорудулгазының кол айтырыгларын сайгарарынга болгаш шиитпирлээринге киржир;

- республика, регионнуң болгаш делегей конференцияларынга болгаш өске-даа эртем хемчеглеринге киржир;

- эртем шинчилелдерин чорудар болгаш ооң түңнелдерин парлап үндүрер;

- доктааткан чурум езугаар институттуң информация фондуларын ажыглаар эргелиг.

6.3. Институттуң ажылдакчылары:

- иштики күш-ажылчы корум-чурумнуң дүрүмнерин сагыыр;

- кылган ажылының дугайында доктааткан чурум езугаар отчеттаар;

- күш-ажыл камгалалының, айыыл чок чорук техниказының болгаш күш-ажылчы чурумнуң доктааткан дүрүмнерин күүседир.

7. Эртем ажылдакчыларын белеткээрин организастаары

7.1. Институт болза:

- аспирантура;

- докторантура;

- эртем ажылы киирери;

- эртем стажировкалары, ооң иштинде даштыкыга;

- чогаадыкчы шөлээлер таварыштыр институттуң ажылдакчыларын белеткээрин болгаш оларның мергежилин бедидерин акшаландырар.

Институттуң ажылдакчыларының мергежилин бедидери-биле холбашкан чыгдалдарын институт төлээр.

7.2. Институт аспирантураже, докторантураже, мергежил бедидериниң янзы-бүрү хевирлеринче институттуң ажылдакчыларын оларның институттуң директорунуң адынга бижээн билдириишкини база Эртем чөвүлелиниң шиитпири-биле кадрлар белеткээрингe бадылаан план езугаар чорудар.

7.3. Аспирантураже, докторантураже, янзы-бүрү хевирлерге мергежил бедидеринче чорудар чурумну, аспирантыларның, докторантыларның, эртем ажылын киирип турарларның эргелерин болгаш хүлээлгелерин, оларны дедир кыйгыртыр чурумун, шөлээ бээриниң негелделерин, диссертация-биле ажылдарын доозарынга албан-дужаалдарже шилчидер негелделерин институттуң директору күштүг бооп турар хоойлужудулгага дүүштүр доктаадыр.

7.4. Эртем ажылдакчыларының мергежилин бедидеринге акшаландырыышкынны институттуң акша-хөреңгилериниң база Тыва Республиканың Чазааның (тургузукчузунуң) аңгылап берген акша-хөреңгилериниң күсели-биле боттандырар.

8. Институттуң материал-техниктиг баазазы база саң-хөө ажыл-агый ажыл-чорудулгазы

8.1. Институттуң эт-хөреңгизи Тыва Республиканың оперативтиг эргелеп-башкарар эргелиг күрүне өнчүзү. Эт-хөреңгиге хамаарыштыр институт күштүг боол турар хоойлужудулгада доктааткан кызыгаарда, уставтың сорулгаларынга дүүштүр эргелээр, ажыглаар болгаш аайлап-башкарар эргени боттандырар.

8.2. Институттуң уставта көрдүнген өөредилге ажыл-чорудулгазын хандырар сорулга-биле Тыва Республиканың Черлер болгаш эт-хөреңги хамаарылгаларының яамызы Институтка Тыва Республиканың Күрүне өнчүзүнде турар эт-хөреңгини оперативтиг эргелеп-башкарар эргеге быжыглаар.

Институтта быжыглаттынган чер участоктарын Россия Федерациязының хоойлужудулгазынга дүүштүр институт халас болгаш хуусаа чокка ажыглаар.

8.3. Институт Тыва Республиканың Чер болгаш эт-хөреңги хамаарылгаларының яамызының мурнунга институтка быжыглаан эт-хөреңгиниң кадагалыы база дээштиг ажыглалы дээш харыысалгалыг болур.

Институттуң хүлээлгези болза:

- аңаа быжыглаан эт-хөреңгиниң техниктиг байдалының баксыраарын болдурбас. Бо негелде эт-хөреңгини норма езугаар ажыглап турганындан эргилээнинге хамаарышпас;

- бюджет акша-хөреңгилериниң болгаш институттуң бодунуң орулгаларының күселибиле институтта быжыглаан эт-хөреңгилерниң капиталдыг болгаш хүн бүрүнүң септелгезин боттандырар.

8.4. Институтка оперативтиг эргелеп-башкарылга эргезинге быжыглаттынган эт-хөреңгини Россия Федерациязының хоойлужудулгазында доктааткан чурум езугаар бүрүнү-биле-даа, кезик-чамдыызын-даа хавырып болур.

8.5. Институт хамаатыларның азы юридиктиг эргелиг албан черлериниң өргүл, белек кылдыр азы салгал дамчыштыр берген акша-хөреңгилерниң, эт-хөреңгиниң база өске-даа өнчү объектилериниң; ооң ажыл-чорудулгазының түңнелинде интеллект болгаш чогаадыкчы күш-ажыл продуктузунуң база ол ышкаш институттуң бодунуң ажыл-чорудулгазындан кирген орулгаларның база ол орулгалар-биле саткан өнчү объектилериниң өнчү ээзи болур эргелиг.

8.6. Институт бодунуң адындан дугуржулгаларны чарар, эт-хөреңгиге хамаарышпас хууда эргелерни алыр база ол дээш харыысалгалыг, судтарга негекчи, үшкү тала, когараан тала болгаш харыылакчы боол болур.

Институттуң Устав езугаар ажыл-чорудулгазындан кирген орулгаларны институт тускайлаң аайлап-башкарар база аңгы баланска барымдаалаар, институтту узуткаан таварылгадан аңгыда, оларны хавырып болбас.

8.7. Институттуң акшаландырыышкынын дараазында акша-хөреңгилерниң күселибиле боттандырар:

- Тыва Республиканың республика бюджединиң, бюджетте аңгы одуруг-биле көрдүнген;

- ажылдакчыларның грантыларының (20% эвээш эвес), тускай ажыл кылыр эргелиг Россияның хамаатыларындан база юридиктиг эргелиг албан черлеринден кандыг-даа валютага хевирлиг берген эки тура дадывырларының болгаш өргүлделериниң, материалдыг болгаш культурлуг үнелиг чүүлдерниң, эт-хөреңгиниң;

- бо Уставка дүүштүр эрттирип турар хемчеглерден, конференциялардан, делгелгелерден, лекциялардан, чурттакчы чонга берген консультациялардан, экскурсиялардан, аян-чоруктардан кирген акша-хөреңгилерниң;

- сайгарлыкчы ажыл-чорудулгадан кирген орулгаларның;

- хамааты-эрге-хоойлу дугуржулгалардан кирген;

- парлалга продукциязын болгаш рекламаны сайгарганындан кирген;

- институттуң ажык-кончаазынга өске организацияларның эрттирген хемчеглеринден кирген;

- даштыкы экономиктиг ажыл-чорудулгадан кирген;

- хоойлу-биле чөпшээрээн өске-даа кирген акша-хөреңгилерниң күсели-биле боттандырар.

8.8. Институт бодунуң хүлээлгелериниң талазы-биле акша-хөреңгилер болгаш ооң аайлап-башкарылгазында турар эт-хөреңги-биле харыылаар. Олар четпес апарган таварылгада институттуң хүлээлгелериниң талазы-биле субсидиарлыг харыысалганы тургузукчуга онаар.

8.9. Институт Россия Федерациязының хоойлужудулгазынга, бо Уставка дүүштүр ажылдакчыларга материалдыг идиг бээринче, күш-ажыл төлевирин төлээринче чорудар оларның кеззэн тодарадырын кииришти бюджет болгаш бюджеттен дашкаар акша-хөреңгилерни ажыглаар чурумун боду тускайлаң тодарадыр.

8.10. Институттуң кол кылып чорудар эртем ажылдарын күүседиринге шаптыктавайн турар сайгарлыкчы ажыл-чорудулганы институт боттандырар эргелиг. Институт сайгарлыкчы ажыл-чорудулганы, ук ажыл-чорудулганы чурумчудуп турар Россия Федерациязының хоойлужудулгазынга дүүштүр боттандырар.

8.11. Институт банк чээлизин ажыглап болур база чээли дугуржулгаларын күүсеткени болгаш саналга чурумун сагыыры дээш харыысалгалыг болур.

8.12. Институт доктааткан чурум езугаар күш-ажыл төлевириниң хевирин болгаш системазын, төлевирлерниң, немелделерниң, шаңналдарның база идиг берип турар өскедаа төлевирлерниң хемчээлин база ол ышкаш бүгү категорияның ажылдакчыларының акша шалыңының хемчээлин, ынчалзадаа Россия Федерациязының хоойлужудулгазы-биле доктааткан күш-ажыл төлевириниң эң кудуку хемчээлинден куду эвес хемчээлди тодарадыр.

9. Уставка немелделерни болгаш өскерилгелерни киирериниң база бадылаарының чуруму

9.1. Уставка өскерилгелер болгаш немелделер дугайында саналдарны институттуң бүгү ажылдакчылары киирип болур. Киирген саналдар талазы-биле үзе көрген шиитпирни институттуң ниити хуралынга хүлээп алыр база доктааткан чурум езугаар Тургузукчу-биле дугуруштурар.

9.2. Уставка өскерилгелер болгаш немелделерни институттуң ниити хуралынга киирер болгаш доктаадыр база институттуң Уставынга оларны киирери-биле тургузукчуга саналдап киирер.

10. Институтка учеттуг, отчеттуг болуру база контроль

10.1. Институттуң ажыл-чорудулгазы бо Уставта көрдүнген сорулгаларга дүгжүп турары дээш контрольду, бодунуң баш миннип харыылаар айтырыгларының кызыгаарында институттуң тургузукчузу боттандырар.

10.2. Институт бухгалтер учедунуң дугайында Федералдыг хоойлуну, бюджетте турар албан черлеринге болгаш организацияларга бухгалтер учедунуң талазы-биле саавырны удуртулга болдургаш, оперативтиг бухгалтер учедун боттандырар.

Бухгалтер учедун эрттирер хевирин болгаш чурумун Россия Федерациязының Саң-хөө яамызы доктаадыр.

10.3. Институттуң статистиг отчетташкынының хевирлерин, оларны киирер хуусааларын болгаш чурумун күрүне статистиказының органнары доктаадыр.

10.4. Институттуң саң-хөө ажыл-агый чурумун сагыыры дээш контрольду, чогуур федералдыг болгаш республика органнары боттарының бүрүн эргелериниң кызыгаарында база институттуң тургузукчузу боттандырар.

10.5. Институт бодунуң ажыл-чорудулгазының дугайында отчетту – институттуң тургузукчузунуң эртем, эртем-техника болгаш кадрлар политиказының талазы-биле айтырыгларны шиитпирлээринге тускай төлээлеткен Тыва Республиканың күүсекчи эрге-чагырга органынга бээр.

11. Институттуң делегей болгаш даштыкы экономиктиг ажыл-чорудулгазы

11.1. Институт эртем-шинчилел ажылдарын, экспедицияларын, конференцияларын, эртем экспертизаларын кады чорудар талазы-биле база ол ышкаш дуржулга солчур база бодунуң ажыл-чорудулгазының адырында эртем ажылдакчыларын чалаар болгаш азы солчур, ажылдакчыларны белеткээр, мергежилин бедидер болгаш стажировкаладыр айтырыгларның талазы-биле чоннар аразында харылзааны тургузар эргелиг.

11.2. Россия Федерациязының болгаш Тыва Республиканың делегей ажыл-чорудулгазынга киржир сорулга-биле институт:

- Чазакка хамаарышпас делегей организацияларынга кирер;

- кады ажылдап турары даштыкылар-биле кады ажыл-чорудулга дугайында дугуржулгаларны чарар, ол дугуржулгаларны Россия Федерациязының база Тыва Республиканың делегей дугуржулгалары кылдыр көрүп болбас;

- кады ажылдап турары даштыкылар-биле кады структурлуг кезектерни (төптерни, лабораторияларны болгаш өске-даа кезектерни) тургузар эргелиг.

11.3. Институт делегей эртем-шинчилел кады ажылдажылга болгаш даштыкы экономиктиг ажыл-чорудулга талазы-биле харылзааларны Россия Федерациязының болгаш Тыва Республиканың хоойлужудулгазынга, Россия Федерациязының база Тыва Республиканың делегей дугуржулгаларынга болгаш керээлеринге дүүштүр тургузар эргелиг.

12. Институтту эде организастаар болгаш дүжүрер чуруму

12.1. Институтту эде тургузарын (каттыжарын, үзерин, каттыштырарын, аңгылаарын, институттуң структуразын кадрлар шиитпирлери-биле эде тургузарын) институттуң Эртем чөвүлели, тургузукчу-биле күштүг боол турар хоойлужудулгага база бо Уставка дүүштүр дугуруштурган институттуң директорунуң таныштырылгазы-биле база ол ышкаш бо Уставка дүүштүр чаңгыс талалыг чурум езугаар боттандырар.

Институтту, институттуң структуразын болгаш кадрлар составын бо Уставта тодараткан сорулгаларга болгаш кылып чорудар ажылдарга дүүштүр, Уставты бадылаан хүнден эгелеп, үш айның дургузунда эде организастаар.

12.2. Институтту дүжүрерин Тыва Республиканың Чазааның доктааткаңы дүжүрер талазы-биле комиссиязы азы доктааткан чурум езугаар дүжүрер дугайында шиитпир хүлээп алган орган боттандырар.

12.3. Дүжүрер талазы-биле комиссияны доктааткан үеден эгелеп, олче институттуң ажыл-херектерин эргелеп-башкарар талазы-биле бүрүн эргелери шилчиир.

12.4. Күрүне даңзызынга чогуур бижикти киирген үеден эгелеп институтту дүжүрген, а институттуң бодун чок деп санаар.

12.5. Институтту эде организастап турарда, институттуң документилерин, ооң иштинде хууда состав талазы-биле документилерни, хоойлу-дүрүм-биле салгаан кижиге, а дүжүргенде – архивче дамчыдар.

13. Түңнел чүүлдер

13.1. Бо Устав ону бадылаан хүнүнден эгелеп күштүг болур.

13.2. Бо Уставтың күштүг болуп кирген хүнүнден эгелеп Тыва Республиканың Өөредилге, эртем болгаш аныяктар политиказының яамызының 2007 чылдың июнь 8-те №404/д доктаалы-биле бадылааны «Тыванның гуманитарлыг шинчилелдер институду» Күрүнеиң эртем-шинчилел болгаш өөредилге албан чериниң Уставын күш чок деп санаар.

14. Институттуң реквизиттери:

14.1. Почтаның: 667000, Тыва Республика, Кызыл хоорай, Кочетов кудумчузу, б.4.

Факс: (39422) 2-20-77 (директор).

Тел.: 2-20-77 (директор), 2-39-36 (улус хүлээп алыр чери), 2-37-62 (директорнуң оралакчызы), 3-48-12 (бухгалтерия), 3-32-94 (вахта).

E-mail: igi@tuva.ru

13.2. Банкынын: _____

_____

Тыва Республиканың Чазааның 2005 чылдың июль 14-те № 842 доктаалының 1 пунктузун болгаш Тыва Республиканың Чазааның 2005 чылдың июль 14-те № 841 доктаалының 1 пунктузун күжүн чидирген деп хүлээп көөрүнүң дугайында

2008 чылдың июль 16 № 445 Кызыл хоорай

Тыва Республиканың Чазааның **доктаадыры болза:**

1. Дараазында:

Тыва Республиканың Чазааның 2005 чылдың июль 14-те «Тыва Республиканың Биче сайгарлыкчы чорукту деткииринiң фондузундан тускай сорулгалыг чиигелделиг чээлилерни алырының талазы-биле конкурстарны эрттиреринiң чурумунуң дугайында Дүрүмнү бадылаарының дугайында» № 841 доктаалдың 1 пунктузун;

Тыва Республиканың 2005 чылдың июль 14-те «Тыва Республиканың Биче сайгарлыкчы чорукту деткииринiң фондузундан күрүне деткимчезин саң-хөө арендазының механизмин ажыглаарының аргазы-биле алырынга конкурстарын эрттиреринiң чурумунуң дугайында Дүрүмнү бадылаарының дугайында» № 842 доктаалдың 1 пунктузун күжүн чидирген деп санаар.

2. Бо доктаалды «Тувинская правда» болгаш «Шын» солуннарга парлаар.

Тыва Республиканың Чазааның Даргазының бирги оралакчызы Ш.ИРГИТ.

«Сүбедей» универсал спорт комплекизи» күрүне албан чериниң тургузукчузунуң бүрүн эргелерин дамчыдарының дугайында

2008 чылдың октябрь 15 № 615 Кызыл хоорай

Тыва Республиканың Чазааның **доктаадыры болза:**

1. «Сүбедей» универсал спорт комплекизи» күрүне албан чериниң тургузукчузунуң бүрүн эргелерин Тыва Республиканың Чер болгаш эт-хөреңги харылзааларының яамызындан Тыва Республиканың Күш-культура болгаш спорт талазы-биле агентилелге дамчыдар.

2. Тыва Республиканың Күш-культура болгаш спорт талазы-биле агентилел «Сүбедей» универсал спорт комплекизи» албан чериниң тургузукчузу болур.

3. Тыва Республиканың Күш-культура болгаш спорт талазы-биле агентилели Чер болгаш эт-хөреңги хамаарылгаларының яамызы-биле кады тургузукчунуң солушканы-биле холбаштыр юридиктиг болгаш организастыг хемчеглерни чорудар.

4. Бо доктаалды «Тувинская правда» болгаш «Шын» солуннарга парлаар.

5. Бо доктаалдың күүселдези дээш контрольду Тыва Республиканың Чазааның Даргазының оралакчызы А.П.Дамба-Хуураккa дагзыр.

Тыва Республиканың Чазааның Даргазының бирги оралакчызы Ш.ИРГИТ.

Тыва Республиканың Чазааның 2006 чылдың октябрь 5-те «Тыва Республиканың аныяк эртемденнерин деткиирингe Тыва Республиканың Чазааның Даргазының грант шаңналдарының дугайында» № 1177 (2007 чылдың декабрь 30-де № 1107 өскерилгелер-биле) доктаалынга өскерилгелер киириниң дугайында

2008 чылдың октябрь 22 № 652 Кызыл хоорай

Республиканың аныяк эртемденнеринге күрүне деткимчезин күштелдирер сорулга-биле Тыва Республиканың Чазааның **доктаадыры болза:**

1. Тыва Республиканың Чазааның 2006 чылдың октябрь 5-те № 1177 доктаалы-биле бадылаан Тыва Республиканың аныяк эртемденнерин деткиринге Тыва Республиканың Чазааның Даргазының грант шаңналдарын тыпсырының дугайында Дүрүмнүң 3 пункту-зунга дараазында өскерилгелер киирер:

«24» деп саны «35» деп сан-биле солуур.

2. Бо доктаалды «Шын» болгаш «Тувинская правда» солуннарга парлаар.

3. Бо доктаал Тыва Республиканың «Тыва Республиканың 2009 чылда республика бюджединиң дугайында» Хоойлузу күштүг бооп кирген соонда, күштүг бооп кирер.

Тыва Республиканың Чазааның Даргазы Ш.КАРА-ООЛ.

Тыва Республиканың күрүне хереглелдеринге ачы-дуза чедиреринге болгаш өске-даа ажылдарны дериг-херекселдер, оргтехникалар, кывар-чаар материалдар, хөмүр-даш, аъш-чем продуктулары болгаш эм аймаа-биле хандырарынга чагыгларны киирериниң талазы-биле Тыва Республиканың Чазааның комиссиязының составынга өскерилгелер киирериниң дугайында

2008 чылдың октябрь 22 № 655 Кызыл хоорай

Тыва Республиканың Чазааның **доктаадыры болза:**

1. Тыва Республиканың Чазааның 2007 чылдың август 6-да «Тыва Республиканың Күрүне хереглелдеринге ачы-дуза чедиреринге болгаш өске-даа ажылдарны дериг-херекселдер, оргтехникалар, кывар-чаар материалдар, хөмүр-даш, аъш-чем продуктулары болгаш эм аймаа-биле хандырарынга чагыгларны киирериниң талазы-биле Тыва Республиканың Чазааның комиссиязын тургузарының дугайында» № 775 доктаалы-биле бадылаан комиссияның составынга дараазында өскерилгелерни киирер:

1) Комиссияның составынче:

Тыва Республиканың көдээ ажыл-агый сайыдының оралакчызы А-М.А. Ховалыгны;

Тыва Республиканың Иштики херектер яамызының ОРЧ БЭП килдизиниң начальнигиниң оралакчызы М.А.Сержип-оолду киирер.

2) Комиссияның составындан Е.А. Пастуховту үндүрер.

2. Бо доктаалды «Тувинская правда» болгаш «Шын» солуннарга парлаар.

Тыва Республиканың Чазааның Даргазы Ш.КАРА-ООЛ.

2009 чылда республиканың чурттталга черииң болгаш коммунал ачы-дуза хандырылгазының төлевирлериниң стандарттарының дугайында

2009 чылдың октябрь 14 №598 Кызыл хоорай

Россия Федерациязының Чурттталга кодекизиниң 159 дугаар чүүлүнге дүүштүр, Россия Федерациязының Чазааның 2007 чылдың июнь 26-да "2008-2010 чылдарда чурттталга черииң болгаш коммунал хандырылгаларының төлевирлериниң федералдыг стандарттарының дугайында" №405 доктаалы-биле республиканың бюджединден үнер Тыва Республиканың муниципалдыг тургузугларының бюджеттеринче кирер бюджеттер аразында трансферттерниң хемчээлин тодарадыр сорулгалыг база ол ышкаш чурттталга черииң болгаш коммунал ачы-дуза хандырылгазының төлевирлерине саң-хөө талазы-биле дузаны чедирер сорулга-биле Тыва Республиканың Чазааның **доктаадыры болза:**

1. 2009 чылда республиканың чурттталга черииң болгаш коммунал ачы-дуза хандырылгазының төлевирлериниң өртектер стандарттарын тургузар:

а) чурттталга черлерин (өрээлдерин) тударынга, септээринге болгаш коммунал ачы-дуза хандырылгазының төлевирлери 100 хууга үндезилеттинген экономиктиг чарыгдалдарынга дүгжүп турар хемчээлдиг төлевирлерниң деңнелиниң республиканың стандартызы-биле;

б) өг-бүленің ниити орулгазының 22 хуу хемчээлдиг чурттталга черииң болгаш коммунал ачы-дуза хандырылгазының төлевирлериниң хамаатыларның боттарының чарыгдалдарының чөпшээреп болур кезээниң республиканың стандартызы;

в) 1 кижиге хамаарыштыр 18 дөрбелчин метр хемчээлдиг чурттаар черниң социал нормазының республиканың стандартызы.

2. Тыва Республиканың муниципалдыг тургузугларынга хамаарыштыр чурттаар черниң ниити хемчээлиниң 1 дөрбелчин метр хемчээлдиг шөлүнге бир ай дургузунда чурттталга-коммунал хандырылгаларының болгаш чурттталга черииң 1 дөрбелчин метр хемчээлдиг шөлүнге капитал септелгени чорударда республиканың стандарттарының эң үстүкү өртектерин тургузар (капсырлаан).

3. Тыва Республиканың 2007 чылдың декабрь 3-те "2008 чылда чурттталга черииң болгаш коммунал ачы-дуза хандырылгазының төлевирлериниң республиканың стандарттарының дугайында" №1054 доктаалын 2009 чылдың январь 1-ден эгелеп күжүн чидирген деп санаар.

4. Бо доктаалды "Тувинская правда" болгаш "Шын" солуннарынга парлаар.

Тыва Республиканың Чазааның Даргазы Ш.КАРА-ООЛ.

Тыва Республиканың Чазааның 2008 чылдың октябрь 14-те №598 доктаалы-биле бадылаттынган

Тыва Республиканың муниципалдыг тургузугларга хамаарыштыр чурттталга-коммунал ачы-дуза хандырылгазының чурттаар оран-саваның ниити шөлүнүң 1 дөрбелчин метр хемчээлинге эң үстүкү өртээниң болгаш чурттаар оран-саваның ниити шөлүнүң 1 дөрбелчин метр хемчээлинге капитал септелгени чорудар өртээниң РЕСПУБЛИКАНЫҢ СТАНДАРТТАРЫ

№ ч/е	Муниципалдыг тургузуглар	Чурттталга-коммунал ачы-дуза хандырылгазының өртектери	Чурттталга фондузунуң капитал септелгезиниң өртектери
1.	Бай-Тайга кожуун	16,16	0,72
2.	Барыын-Хемчик кожуун	72,88	0,80
3.	Чөөн-Хемчик кожуун	50,63	2,01
4.	Каа-Хем кожуун	69,98	2,36
5.	Кызыл кожуун, ооң иштинде		
	Каа-Хем суур	65,80	3,00
	Сукпак суур	73,68	0,80
6.	Мөңгүн-Тайга кожуун	15,03	1,50
7.	Өвүр кожуун	13,74	-
8.	Бии-Хем кожуун	62,43	3,02
9.	Сүт-Хөл кожуун	16,30	0,76
10.	Таңды кожуун	68,88	0,40
11.	Тес-Хем кожуун	13,08	0,29
12.	Тере-Хөл кожуун	14,85	-
13.	Тожу кожуун	18,15	1,26
14.	Улуг-Хем кожуун	64,24	4,0
15.	Эрзин кожуун	14,82	0,55
16.	Чаа-Хөл кожуун	39,86	0,54
17.	Чеди-Хөл кожуун	64,85	3,83
18.	Кызыл хоорай	67,16	4,0
19.	Ак-Довурак хоорай	65,45	4,0
	Шуптузу	63,6	3,30

"Москва хоорайда Тыва Республиканың Доктаамал төлээ черииң ажыл-агый эргелели" күрүнеиң албан черин эде адаарының дугайында

2008 чылдың октябрь 22 №650 Кызыл хоорай

Тыва Республиканың хоойлужудулгазын сайзыраңгайжыдар сорулга-биле Тыва Республиканың Чазааның **доктаадыры болза:**

1. "Москва хоорайда Тыва Республиканың Доктаамал төлээ черииң ажыл-агый эргелели" күрүнеиң албан черин "Москва хоорайда Тыва Республиканың Бүрүн эргелиг төлээ черииң ажыл-агый эргелели" деп эде адаар.

2. Дараазында өскерилгелерни киирер:

Тыва Республиканың Чазааның 2008 чылдың июль 11-де "Москва хоорайда Тыва Республиканың Бүрүн эргелиг төлээ черииң тургузуун бадылаарының дугайында" №362 доктаалы-биле бадылаан Москва хоорайда Тыва Республиканың Бүрүн эргелиг төлээ черииң тургузуунче капсырылга езугаар чаа эдилге-биле илередир;

Тыва Республиканың Чазааның 2006 чылдың июль 6-да "Москва хоорайда Тыва Республиканың Доктаамал төлээ черииң ажыл-агый эргелелиниң дугайында" №839 доктаалының 3-кү чүүлүнде "болгаш Тыва Республиканың Москва хоорайда Доктаамал төлээ черииң тургузуунуң салбыры" деп сөстерни уштур.

3. Москва хоорайда Тыва Республиканың Бүрүн эргелиг төлээ черинге (Урбан):

"Москва хоорайда Тыва Республиканың Доктаамал төлээ черииң ажыл-агый эргелели" күрүнеиң албан черин эде адаарыбиле холбашкан Тыва Республиканың Чер болгаш эт-хөреңги яамызы-биле катай эргежок чугула юридиктиг болгаш организастыг хемчеглерни чорудар.

"Москва хоорайда Тыва Республиканың Бүрүн эргелиг төлээ черииң ажыл-агыйжы эргелели" күрүнеиң албан черииң уставын белеткээр болгаш хоойлу-дүрүмнүң доктааткан чуруму езугаар бадылаар.

4. Тыва Республиканың "Москва хоорайда Тыва Республиканың Бүрүн эргелиг төлээ черииң ажыл-агыйжы эргелели" күрүнеиң албан черииң уставын бүрүткээнииң соонда күжүн чидирген деп санаар:

Тыва Республиканың Чазааның 2006 чылдың июль 6-да "Москва хоорайда Тыва Республиканың Доктаамал төлээ черииң ажыл-агый эргелелиниң дугайында" №839 доктаалының 2-ги чүүлүн;

Тыва Республиканың Чазааның 2006 чылдың август 2-де "Тыва Республиканың Чазааның 2006 чылдың июль 6-да "Москва хоорайда Тыва Республиканың Доктаамал төлээ черииң ажыл-агыйжы эргелелиниң дугайында" №839 доктаалынга өскерилгелерни киирериниң дугайында" №941 доктаалының 3-кү чүүлүн;

Тыва Республиканың 2008 чылдың январь 31-де "Күрүнеиң каттышкан "Артыш" бүдүрүлгезиниң дугайында" №35 доктаалын.

5. Бо доктаалды "Шын" болгаш "Тувинская правда" солуннарынга парлаар.

6. Бо доктаалдың күүселдезиниң хыналдазын Тыва Республиканың Чазааның Даргазының Канцеляриязына дагзыр.

Тыва Республиканың Чазааның Даргазы Ш.КАРА-ООЛ.

Тыва Республиканың Чазааның 2008 чылдың май 12-де хүлээп алган №269 доктаалы-биле бадылаан Тыва Республиканың девискээринде турар чээли бээр организациялардан алган чээлилериниң хууларын төлээринге үндүрген чарыгдалдарны бичии болгаш ортумак сайгарлыкчы субъектилериниң республика бюджединче эгидериниң Чурумунга өскерилгелер киирер дугайында

2008 чылдың ноябрь 17 №689 Кызыл хоорай

Тыва Республиканың Чазааның **доктаадыры болза:**

1. Тыва Республиканың Чазааның 2008 чылдың май 12-де хүлээп алган №269 доктаалы-биле бадылаан Тыва Республиканың девискээринде турар чээли бээр организациялардан алган чээлиниң хууларын төлээринге үндүрген чарыгдалдарны бичии болгаш ортумак сайгарлыкчы субъектилерниң республика бюджединче эгидериниң Чурумунга дараазында өскерилгелерни киирер:

1) 2 пунктуну дараазында редакция-биле номчуур:

«2. Тыва Республиканың девискээринде чээли организацияларындан чээли алган бичии болгаш ортумак сайгарлыкчы субъектилер Тыва Республиканың бюджединче чарыгдалдың кезиин төлеп эгидерде хууларны (моон ыңай—субсидияларны) чээли талазы-биле тургустунган бүрүткел чурумун езугаар боттандырар»;

2) 3 пунктуга:

а) бирги, ийиги абзацтарда «ооң иштинде» деп сөстерни ап кааптар;

б) дараазында уткалыг абзацты немээр:

«-бичии сайгарлыкчы чорукту эвээш акшаландырарын сайзырадыры (хамаатылырның чээлилиг хереглекчилер кооперативтери, көдээ ажыл-агыйның чээлилиг хереглекчилер кооперативтери, хереглел кооперативтери болгаш ниитилелдер).»;

3) 4 пунктуда «2007 чылдың январь 1» деп сөстерни «2006 чылдың октябрь 1» деп сөстер-биле солуур;

4) 7 пунктуда:

а) «яамыда» деп сөстү «яамыдан» деп сөс-биле солуур;

б) дараазында уткалыг абзацты немээр:

«Субсидия алыр эргени алган сайгарлыкчылар субъектилери субсидия алыр дугайында керээни яамы-биле чарар»;

5.11 пунктунуң «б» иштики пунктузун ап кааптар;

6) 13 пунктуну дараазында редакция-биле номчуур:

«13. Тыва Республиканың девискээринде чээли бээр организациялардан чээли алган бичии болгаш ортумак сайгарлыкчылар субъектилери алган чээлизин өскээр ажыглаан таварылгада айыттынган субъектилерге чээлини бербес»;

7) Чурумнуң №2 капсырылгазынга:

а) 6 пунктуда «фондулар» деп сөске «азы реструктуризация хүлээлгелериниң (өрелерниң) дугайында шынзылга» деп сөстерни немээр»;

б) 8 пунктуга дараазында утканы немээр:

«8. Чээлини шын ажыглаанын бадыткаар документилерниң хоолгалары»;

8) Чурумнуң №3 капсырылгазының чаа редакциязын доктаалда кошкан.

2. Бо доктаалды «Шын» болгаш «Тувинская правда» солуннарга парлаар.

Тыва Республиканың Чазааның Даргазы Ш.КАРА-ООЛ.

2008 чылдың бирги чартык чылында мурнады хөгжүдер национал төлевилелдерниң кол угланыышкыннарын боттандырганының түңнелин өөренип көрбүшаан, Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының оларның социал-экономиктиг хөгжүлдезиниң көргүзүглериниң талазы-биле түңнел рейтингизиниң дугайында

2008 чылдың сентябрь 15 № 531 Кызыл хоорай

Тыва Республиканың Чазааның 2008 чылдың июль 16-да №446 «Мурнады хөгжүдер национал төлевилелдерниң кол угланыышкыннарын боттандырганының түңнелин өөренип көрбүшаан, Тыва Республиканың муниципалдыг тургузугларының рейтингизин тодарадырының методиказының дугайында» доктаалының 3-кү пунктузун күүседири-биле Тыва Республиканың Чазааның **доктаадыры болза:**

1. 2008 чылдың бирги чартык чылында мурнады хөгжүдер национал төлевилелдерниң кол угланыышкыннарын боттандырганының түңнелин өөренип көрбүшаан, Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының оларның социал-экономиктиг хөгжүлдезиниң көргүзүглериниң талазы-биле кошкан түңнел рейтингини бадылаар.

2. Тыва Республиканың Үлетпүр болгаш энергетика яамызы, Тыва Республиканың Көдээ ажыл-агый болгаш аъш-чем яамызы, Тыва Республиканың Сайгарлыкчы чорук болгаш туризм талазы-биле агентилели Тыва Республиканың муниципалдыг тургузугларының социал-экономиктиг хөгжүлдезиниң көргүзүглериниң баш удур түңнелдерин чедип алырының талазы-биле хемчеглерни алыр.

3. Бо доктаалды «Тувинская правда» болгаш «Шын» солуннарга парлаар.

4. Бо доктаалдың күүселдезиниң контролюн Тыва Республиканың Чазааның Аппарадының девискээр хөгжүлдезиниң болгаш тус чер бот-башкарылгазының органнары-биле кады ажылдажылга эргелелинге дагзыр.

Тыва Республиканың Чазааның Даргазы Ш.КАРА-ООЛ.

Тыва Республиканың Чазааның 2008 чылдың сентябрь 15-те № 531 доктаалы-биле бадылаан

2008 чылдың бирги чартык чылында мурнады хөгжүдер национал төлевилелдерниң кол угланыышкыннарын боттандырганының түңнелин өөренип көрбүшаан, Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының оларның социал-экономиктиг хөгжүлдезиниң көргүзүглериниң талазы-биле түңнел рейтингизи

(квартал санында)

№	Муниципалдыг районнуң, хоорай округунуң ады	Чагырга даргазының Ф.А.А.	Төлээлекчилер хуралының даргазының Ф.А.А.	Көргүзүглер талазы-биле түңнел баллдар	Эзлээн чери
1.	Эрзин	Дамдын Б.А.	Кур А.Д.	7,83	1
2.	Кызыл кожуун	Ондар С.К.	Ховалыг Д.Х.	7,93	2
3.	Өвүр	Куулар А.С.	Ооржак Н.Ш.	8,26	3
4.	Улуг-Хем	Сендин И.О.	Доре Э.М.	8,95	4
5.	Барыын-Хемчик	Идам-Сюрюн И.С.	Домбаанай Н.К.	9,07	5
6.	Тере-Хөл	Дондуп Г.В.	Чигжит Е.С.	9,50	6
7.	Сүт-Хөл	Донгак М.Б.	Монгуш Э.Б.	9,74	7
8.	Кызыл хоорай	Ховалыг В.Т.	Тунев В.Н.	9,77	8
9.	Ак-Довурак	Кызыл-оол М.М.	Сат А.А.	9,79	9
10.	Мөңгүн-Тайга	Очур-оол А.О.	Намы Ш.И.	9,84	10-11
11.	Таңды	Ондар С.Ч.	Куулар Е.М.	9,84	10-11
12.	Бии-Хем	Оюн С.М.	Гончаров В.Н.	10,09	12
13.	Чеди-Хөл	Ховалыг С.М.	Максимов А.Н.	10,10	13
14.	Чөөн-Хемчик	Тулуш А.Н.	Ондар С.Ч.	10,21	14
15.	Тожу	Айыр-Санаа А.Ч.	Марчин С.Э.	10,28	15
16.	Каа-Хем	Шелехов А.В.	Саражаков В.Д.	10,41	16
17.	Бай-Тайга	Монгуш М.С.	Сарыглар П.Д.	11,12	17
18.	Тес-Хем	Орус-оол В.С.	Балдан Л.К.	11,76	18
19.	Чаа-Хөл	Балбан-оол Д.К.	Седен А.М.	12,50	19

2008 чылдың бирги чартык чылында мурнады хөгжүдер национал төлевилелдерниң кол угланыышкыннарын боттандырганының түңнелин өөренип көрбүшаан, Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының оларның социал-экономиктиг хөгжүлдезиниң көргүзүглериниң талазы-биле түңнел рейтингизинге № 1 капсырылга

Чурттакчы чоннуң кижи санынга казып тывар, болбаазырадыр бүдүрүлгелерниң (улуг болгаш ортумак организациялар талазы-биле) чүдүрген бараанарының, электри энергиязын, газты болгаш сугну бүдүргенииң, хувааганының хемчээлиниң өзүлдезиниң (кудулаашкынының) темпизиниң талазы-биле Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының рейтингизи*

(квартал санында)

№	Муниципалдыг районнуң, хоорай округунуң ады	Чагырга даргазының Ф.А.А.	Төлээлекчилер хуралының даргазының Ф.А.А.	Көргүзүглер талазы-биле түңнел баллдар	Эзлээн чери
1.	Кызыл кожуун	Ондар С.К.	Ховалыг Д.Х.	12,16	1
2.	Кызыл хоорай	Ховалыг В.Т.	Тунев В.Н.	10,25	2
3.	Ак-Довурак	Кызыл-оол М.М.	Сат А.А.	3,38	3
4.	Улуг-Хем	Сендин И.О.	Доре Э.М.	1,97	4
5.	Чеди-Хөл	Ховалыг С.М.	Максимов А.Н.	1,44	5
6.	Чаа-Хөл	Балбан-оол Д.К.	Седен А.М.	1,00	6
7.	Тожу	Айыр-Санаа А.Ч.	Марчин С.Э.	0,82	7
8.	Бии-Хем	Оюн С.М.	Гончаров В.Н.	0,75	8
9.	Чөөн-Хемчик	Тулуш А.Н.	Ондар С.Ч.	0,60	9
10.	Каа-Хем	Шелехов А.В.	Саражаков В.Д.	0,466	10
11.	Таңды	Ондар С.Ч.	Куулар Е.М.	0,465	11
12.	Өвүр	Куулар А.С.	Ооржак Н.Ш.	0,32	12
13.	Тере-Хөл	Дондуп Г.В.	Чигжит Е.С.	0,22	13
14.	Барыын-Хемчик	Идам-Сюрюн И.С.	Домбаанай Н.К.	0,06	14
15.	Тес-Хем	Орус-оол В.С.	Балдан Л.К.	0,04	15
16.	Эрзин	Дамдын Б.А.	Кур А.Д.	0,02	16
17.	Мөңгүн-Тайга	Очур-оол А.О.	Намы Ш.И.	0,01	17
18.	Бай-Тайга	Монгуш М.С.	Сарыглар П.Д.	—	18-19
19.	Сүт-Хөл	Донгак М.Б.	Монгуш Э.Б.	—	18-19

* - Тывастаттың медээлери (№2.3.02 каталогтан статистиктиг бюллетень)

2008 чылдың бирги чартык чылында мурнады хөгжүдер национал төлевилелдерниң кол угланыышкыннарын боттандырганының түңнелин өөренип көрбүшаан, Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының оларның социал-экономиктиг хөгжүлдезиниң көргүзүглериниң талазы-биле түңнел рейтингизинге № 2 капсырылга

Казып тывар, болбаазырадыр бүдүрүлгелерниң (улуг болгаш ортумак организациялар талазы-биле) чүдүрген бараанарының, электри энергиязын, газты болгаш сугну бүдүргенииң, хувааганының хемчээлиниң өзүлдезиниң (кудулаашкынының) темпизиниң талазы-биле Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының рейтингизи*

(квартал санында)

№	Муниципалдыг районнуң, хоорай округунуң ады	Чагырга даргазының Ф.А.А.	Төлээлекчилер хуралының даргазының Ф.А.А.	Көргүзүглер талазы-биле түңнел баллдар	Эзлээн чери
1.	Мөңгүн-Тайга	Очур-оол А.О.	Намы Ш.И.	214,9	1
2.	Кызыл кожуун	Ондар С.К.	Ховалыг Д.Х.	149,8	2
3.	Тожу	Айыр-Санаа А.Ч.	Марчин С.Э.	148,6	3
4.	Чөөн-Хемчик	Тулуш А.Н.	Ондар С.Ч.	147,0	4
5.	Эрзин	Дамдын Б.А.	Кур А.Д.	143,5	5
6.	Кызыл хоорай	Ховалыг В.Т.	Тунев В.Н.	137,9	6
7.	Каа-Хем	Шелехов А.В.	Саражаков В.Д.	134,2	7
8.	Чаа-Хөл	Балбан-оол Д.К.	Седен А.М.	133,5	8
9.	Өвүр	Куулар А.С.	Ооржак Н.Ш.	122,4	9
10.	Улуг-Хем	Сендин И.О.	Доре Э.М.	120,9	10
11.	Тес-Хем	Орус-оол В.С.	Балдан Л.К.	116,3	11
12.	Таңды	Ондар С.Ч.	Куулар Е.М.	111,9	12
13.	Ак-Довурак	Кызыл-оол М.М.	Сат А.А.	110,2	13
14.	Чеди-Хөл	Ховалыг С.М.	Максимов А.Н.	106,6	14
15.	Тере-Хөл	Дондуп Г.В.	Чигжит Е.С.	94,4	15
16.	Бии-Хем	Оюн С.М.	Гончаров В.Н.	84,1	16
17.	Барыын-Хемчик	Идам-Сюрюн И.С.	Домбаанай Н.К.	43,7	17
18.	Бай-Тайга	Монгуш М.С.	Сарыглар П.Д.	—	18-19
19.	Сүт-Хөл	Донгак М.Б.	Монгуш Э.Б.	—	18-19

* - Тывастаттың медээлери (№2.3.02 каталогтан статистиктиг бюллетень)

2008 чылдың бирги чартык чылында мурнады хөгжүдер национал төлевилелдерниң кол угланыышкыннарын боттандырганының түңнелин өөренип көрбүшаан, Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының оларның социал-экономиктиг хөгжүлдезиниң көргүзүглериниң талазы-биле түңнел рейтингизинге № 3 капсырылга

Чурттакчы чоннуң кижи санынга биче бүдүрүлгелерниң бодунуң бүдүргеш, чүдүргени бараанарның, боттарының күштери-биле күүсеткен ажылдарының болгаш ачы-дузаларының хемчээлиниң темпизиниң талазы-биле Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының рейтингизи*

(квартал санында)

№	Муниципалдыг районнуң, хоорай округунуң ады	Чагырга даргазының Ф.А.А.	Төлээлекчилер хуралының даргазының Ф.А.А.	Көргүзүглер талазы-биле түңнел баллдар	Эзлээн чери
1.	Кызыл хоорай	Ховалыг В.Т.	Тунев В.Н.	2,58	1
2.	Ак-Довурак	Кызыл-оол М.М.	Сат А.А.	0,89	2
3.	Кызыл кожуун	Ондар С.К.	Ховалыг Д.Х.	0,76	3
4.	Бай-Тайга	Монгуш М.С.	Сарыглар П.Д.	0,42	4
5.	Тере-Хөл	Дондуп Г.В.	Чигжит Е.С.	0,38	5-6
6.	Каа-Хем	Шелехов А.В.	Саражаков В.Д.	0,38	5-6
7.	Таңды	Ондар С.Ч.	Куулар Е.М.	0,33	7
8.	Улуг-Хем	Сендин И.О.	Доре Э.М.	0,18	8
9.	Тожу	Айыр-Санаа А.Ч.	Марчин С.Э.	0,16	9
10.	Чеди-Хөл	Ховалыг С.М.	Максимов А.Н.	0,15	10
11.	Эрзин	Дамдын Б.А.	Кур А.Д.	0,05	11-12
12.	Барыын-Хемчик	Идам-Сюрюн И.С.	Домбаанай Н.К.	0,05	11-12
13.	Бии-Хем	Оюн С.М.	Гончаров В.Н.	0,02	13
14.	Чөөн-Хемчик	Тулуш А.Н.	Ондар С.Ч.	0,00	14-19
15.	Мөңгүн-Тайга	Очур-оол А.О.	Намы Ш.И.	0,00	14-19
16.	Өвүр	Куулар А.С.	Ооржак Н.Ш.	0,00	14-19
17.	Сүт-Хөл	Донгак М.Б.	Монгуш Э.Б.	0,00	14-19
18.	Тес-Хем	Орус-оол В.С.	Балдан Л.К.	0,00	14-19
19.	Чаа-Хөл	Балбан-оол Д.К.	Седен А.М.	0,00	14-19

* - Тывастаттың медээлери (№5.1.04 каталогтан статистиктиг бюллетень)

2008 чылдың бирги чартык чылында мурнады хөгжүдер национал төлевилелдерниң кол угланыышкыннарын боттандырганының түңнелин өөренип көрбүшаан, Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының оларның социал-экономиктиг хөгжүлдезиниң көргүзүглериниң талазы-биле түңнел рейтингизинге № 4 капсырылга

Биче бүдүрүлгелерниң боттары бүдүргеш, чүдүрген бараанарының, боттарының күштери-биле күүсеткен ажылдарының болгаш ачы-дузаларының хемчээлиниң өзүлдезиниң (кудулаашкынының) темпизиниң талазы-биле Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының рейтингизи*

(квартал санында)

№	Муниципалдыг районнуң, хоорай округунуң ады	Чагырга даргазының Ф.А.А.	Төлээлекчилер хуралының даргазының Ф.А.А.	Көргүзүглер талазы-биле түңнел баллдар	Ээлээн чери
1.	Тере-Хөл	Дондуп Г.В.	Чигжит Е.С.	17325,0	1
2.	Бай-Тайга	Монгуш М.С.	Сарыглар П.Д.	420,9	2
3.	Таңды	Ондар С.Ч.	Куулар Е.М.	232,4	3
4.	Ак-Довурак	Кызыл-оол М.М.	Сат А.А.	231,9	4
5.	Эрзин	Дамдын Б.А.	Кур А.Д.	159,7	5
6.	Улуг-Хем	Сендин И.О.	Доре Э.М.	151,9	6
7.	Кызыл кожуун	Ондар С.К.	Ховалыг Д.Х.	133,5	7
8.	Кызыл хоорай	Ховалыг В.Т.	Тунев В.Н.	84,6	8
9.	Чеди-Хөл	Ховалыг С.М.	Максимов А.Н.	36,9	9
10.	Барыын-Хемчик	Идам-Сюрюн И.С.	Домбаанай Н.К.	27,5	10
11.	Каа-Хем	Шелехов А.В.	Саражаков В.Д.	19,9	11
12.	Бии-Хем	Оюн С.М.	Гончаров В.Н.	5,3	12
13.	Тожу	Айыр-Санаа А.Ч.	Марчин С.Э.	—	13-19
14.	Чөөн-Хемчик	Тулуш А.Н.	Ондар С.Ч.	—	13-19
15.	Мөңгүн-Тайга	Очур-оол А.О.	Намы Ш.И.	—	13-19
16.	Өвүр	Куулар А.С.	Ооржак Н.Ш.	—	13-19
17.	Сүт-Хөл	Донгак М.Б.	Монгуш Э.Б.	—	13-19
18.	Тес-Хем	Орус-оол В.С.	Балдан Л.К.	—	13-19
19.	Чаа-Хөл	Балбан-оол Д.К.	Седен А.М.	—	13-19

* - Тывастаттың медээлери («2007 чылда Тыва Республиканың биче бүдүрүлгелериниң ажыл-чорудулгазының кол күргүзүглери» деп №5.1.04 каталогтан статистиктиг бюллетень)

2008 чылдың бирги чартык чылында мурнады хөгжүдер национал төлевилелдерниң кол угланыышкыннарын боттандырганының түңнелин өөренип көрбүшаан, Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының оларның социал-экономиктиг хөгжүлдезиниң көргүзүглериниң талазы-биле түңнел рейтингизинге № 5 капсырылга

Албан езузу-биле ажыл чок деп бүрүткеткен кижилерниң санының өзүлдезиниң (кудулаашкынының) темпизиниң талазы-биле Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының рейтингизи*

(квартал санында)

№	Муниципалдыг районнуң, хоорай округунуң ады	Чагырга даргазының Ф.А.А.	Төлээлекчилер хуралының даргазының Ф.А.А.	Көргүзүглер талазы-биле түңнел баллдар	Ээлээн чери
1.	Улуг-Хем	Сендин И.О.	Доре Э.М.	53,0	1
2.	Таңды	Ондар С.Ч.	Куулар Е.М.	57,2	2
3.	Чеди-Хөл	Ховалыг С.М.	Максимов А.Н.	62,6	3
4.	Барыын-Хемчик	Идам-Сюрюн И.С.	Домбаанай Н.К.	70,5	4
5.	Ак-Довурак	Кызыл-оол М.М.	Сат А.А.	71,4	5
6.	Бии-Хем	Оюн С.М.	Гончаров В.Н.	80,1	6
7.	Эрзин	Дамдын Б.А.	Кур А.Д.	82,6	7
8.	Чаа-Хөл	Балбан-оол Д.К.	Седен А.М.	85,5	8
9.	Тере-Хөл	Дондуп Г.В.	Чигжит Е.С.	85,6	9
10.	Сүт-Хөл	Донгак М.Б.	Монгуш Э.Б.	85,8	10
11.	Өвүр	Куулар А.С.	Ооржак Н.Ш.	86,5	11-12
12.	Тожу	Айыр-Санаа А.Ч.	Марчин С.Э.	86,5	11-12
13.	Мөңгүн-Тайга	Очур-оол А.О.	Намы Ш.И.	86,7	13
14.	Бай-Тайга	Монгуш М.С.	Сарыглар П.Д.	88,6	14-15
15.	Кызыл кожуун	Ондар С.К.	Ховалыг Д.Х.	88,6	14-15
16.	Тес-Хем	Орус-оол В.С.	Балдан Л.К.	94,7	16
17.	Каа-Хем	Шелехов А.В.	Саражаков В.Д.	94,8	17
18.	Кызыл хоорай	Ховалыг В.Т.	Тунев В.Н.	100,5	18
19.	Чөөн-Хемчик	Тулуш А.Н.	Ондар С.Ч.	101,2	19

* - Тывастаттың медээлери (№2.3.02 каталогтан статистиктиг бюллетень)

2008 чылдың бирги чартык чылында мурнады хөгжүдер национал төлевилелдерниң кол угланыышкыннарын боттандырганының түңнелин өөренип көрбүшаан, Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының оларның социал-экономиктиг хөгжүлдезиниң көргүзүглериниң талазы-биле түңнел рейтингизинге № 6 капсырылга

Чаңгыс ажылчынга хамаарыштыр улуг болгаш ортумак организациялар* талазы-биле ажыл төлевириниң хемчээлиниң өзүлдезиниң (кызырылдазының) темпизиниң талазы-биле Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының рейтингизи*

(квартал санында)

№	Муниципалдыг районнуң, хоорай округунуң ады	Чагырга даргазының Ф.А.А.	Төлээлекчилер хуралының даргазының Ф.А.А.	Көргүзүглер талазы-биле түңнел баллдар	Ээлээн чери
1.	Ак-Довурак	Кызыл-оол М.М.	Сат А.А.	139,4	1
2.	Чеди-Хөл	Ховалыг С.М.	Максимов А.Н.	139,0	2
3.	Тожу	Айыр-Санаа А.Ч.	Марчин С.Э.	135,6	3
4.	Барыын-Хемчик	Идам-Сюрюн И.С.	Домбаанай Н.К.	132,4	4
5.	Таңды	Ондар С.Ч.	Куулар Е.М.	131,8	5
6.	Чөөн-Хемчик	Тулуш А.Н.	Ондар С.Ч.	131,4	6
7.	Кызыл кожуун	Ондар С.К.	Ховалыг Д.Х.	131,2	7
8.	Бии-Хем	Оюн С.М.	Гончаров В.Н.	131,0	8-9
9.	Өвүр	Куулар А.С.	Ооржак Н.Ш.	131,0	8-9
10.	Тес-Хем	Орус-оол В.С.	Балдан Л.К.	129,3	10
11.	Бай-Тайга	Монгуш М.С.	Сарыглар П.Д.	129,1	11
12.	Сүт-Хөл	Донгак М.Б.	Монгуш Э.Б.	127,9	2
13.	Каа-Хем	Шелехов А.В.	Саражаков В.Д.	126,6	13
14.	Кызыл хоорай	Ховалыг В.Т.	Тунев В.Н.	126,1	14
15.	Чаа-Хөл	Балбан-оол Д.К	Седен А.М.	123,0	15
16.	Эрзин	Дамдын Б.А.	Кур А.Д.	122,3	16
17.	Мөңгүн-Тайга	Очур-оол А.О.	Намы Ш.И.	120,7	17
18.	Улуг-Хем	Сендин И.О.	Доре Э.М.	120,2	18
19.	Тере-Хөл	Дондуп Г.В.	Чигжит Е.С.	115,9	19

* - Тывастаттың медээлери (№8.2.10 каталогтан статистиктиг бюллетень)

2008 чылдың бирги чартык чылында мурнады хөгжүдер национал төлевилелдерниң кол угланыышкыннарын боттандырганының түңнелин өөренип көрбүшаан, Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының оларның социал-экономиктиг хөгжүлдезиниң көргүзүглериниң талазы-биле түңнел рейтингизинге № 7 капсырылга

Акшаландырыышкынның бүгү дөстеринден чурттакчы чоннуң кижи санынга хамаарыштыр кол капиталче инвестиция хемчээлиниң талазы-биле Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының рейтингизи*

(квартал санында)

№	Муниципалдыг районнуң, хоорай округунуң ады	Чагырга даргазының Ф.А.А.	Төлээлекчилер хуралының даргазының Ф.А.А.	Көргүзүглер талазы-биле түңнел баллдар	Ээлээн чери
1.	Кызыл хоорай	Ховалыг В.Т.	Тунев В.Н.	5,01	1
2.	Кызыл кожуун	Ондар С.К.	Ховалыг Д.Х.	4,23	2
3.	Каа-Хем	Шелехов А.В.	Саражаков В.Д.	2,36	3
4.	Бии-Хем	Оюн С.М.	Гончаров В.Н.	2,00	4
5.	Тожу	Айыр-Санаа А.Ч.	Марчин С.Э.	1,25	5
6.	Сүт-Хөл	Донгак М.Б.	Монгуш Э.Б.	1,13	6
7.	Өвүр	Куулар А.С.	Ооржак Н.Ш.	0,364	7
8.	Улуг-Хем	Сендин И.О.	Доре Э.М.	0,37	8
9.	Чаа-Хөл	Балбан-оол Д.К.	Седен А.М.	0,19	9
10.	Чөөн-Хемчик	Тулуш А.Н.	Ондар С.Ч.	0,17	10
11.	Барыын-Хемчик	Идам-Сюрюн И.С.	Домбаанай Н.К.	0,15	11
12.	Ак-Довурак	Кызыл-оол М.М.	Сат А.А.	0,10	12
13.	Тес-Хем	Орус-оол В.С.	Балдан Л.К.	0,051	13
14.	Таңды	Ондар С.Ч.	Куулар Е.М.	0,048	14
15.	Бай-Тайга	Монгуш М.С.	Сарыглар П.Д.	0,01	15
16.	Чеди-Хөл	Ховалыг С.М.	Максимов А.Н.	0,003	16
17.	Мөңгүн-Тайга	Очур-оол А.О.	Намы Ш.И.	0,00	17-19
18.	Тере-Хөл	Дондуп Г.В.	Чигжит Е.С.	0,00	17-19
19.	Эрзин	Дамдын Б.А.	Кур А.Д.	0,00	17-19

* - Тывастаттың медээлери (1.2.06 кодтуг статистиктиг бюллетень)

2008 чылдың бирги чартык чылында мурнады хөгжүдер национал төлевилелдерниң кол угланыышкыннарын боттандырганының түңнелин өөренип көрбүшаан, Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының оларның социал-экономиктиг хөгжүлдезиниң көргүзүглериниң талазы-биле түңнел рейтингизинге № 8 капсырылга

Акшаландырыышкынның бүгү дөстеринден кол капиталче инвестицияларның боттуг хемчээлиниң индекизиниң талазы-биле Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының рейтингизи*

(квартал санында)

№	Муниципалдыг районнуң, хоорай округунуң ады	Чагырга даргазының Ф.А.А.	Төлээлекчилер хуралының даргазының Ф.А.А.	Көргүзүглер талазы-биле түңнел баллдар	Ээлээн чери
1.	Кызыл кожуун	Ондар С.К.	Ховалыг Д.Х.	410	1
2.	Бии-Хем	Оюн С.М.	Гончаров В.Н.	270	2
3.	Каа-Хем	Шелехов А.В.	Саражаков В.Д.	230	3
4.	Тожу	Айыр-Санаа А.Ч.	Марчин С.Э.	166,7	4
5.	Кызыл хоорай	Ховалыг В.Т.	Тунев В.Н.	165,2	5
6.	Сүт-Хөл	Донгак М.Б.	Монгуш Э.Б.	153,6	6
7.	Өвүр	Куулар А.С.	Ооржак Н.Ш.	122,5	7
8.	Чөөн-Хемчик	Тулуш А.Н.	Ондар С.Ч.	64	8
9.	Улуг-Хем	Сендин И.О.	Доре Э.М.	59,6	9
10.	Чаа-Хөл	Балбан-оол Д.К.	Седен А.М.	25,7	10
11.	Бай-Тайга	Монгуш М.С.	Сарыглар П.Д.	23,5	11
12.	Барыын-Хемчик	Идам-Сюрюн И.С.	Домбаанай Н.К.	17,8	12
13.	Ак-Довурак	Кызыл-оол М.М.	Сат А.А.	11,8	13
14.	Таңды	Ондар С.Ч.	Куулар Е.М.	6,4	14
15.	Тес-Хем	Орус-оол В.С.	Балдан Л.К.	5,1	15
16.	Чеди-Хөл	Ховалыг С.М.	Максимов А.Н.	0,2	16
17.	Мөңгүн-Тайга	Очур-оол А.О.	Намы Ш.И.	0	17-19
18.	Тере-Хөл	Дондуп Г.В.	Чигжит Е.С.	0	17-19
19.	Эрзин	Дамдын Б.А.	Кур А.Д.	0	17-19

* - Тывастаттың медээлери (№1.2.06 кодтуг статистиктиг бюллетень)

2008 чылдың бирги чартык чылында мурнады хөгжүдер национал төлевилелдерниң кол угланыышкыннарын боттандырганының түңнелин өөренип көрбүшаан, Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының оларның социал-экономиктиг хөгжүлдезиниң көргүзүглериниң талазы-биле түңнел рейтингизинге № 9 капсырылга

Үүрмектеп садыглаашкынның болгаш хөй-ниитиниң чемненилгезиниң өзүлдезиниң (кудулаашкынының) темпизиниң талазы-биле Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының рейтингизи*

(квартал санында)

№	Муниципалдыг районнуң, хоорай округунуң ады	Чагырга даргазының Ф.А.А.	Төлээлекчилер хуралының даргазының Ф.А.А.	Көргүзүглер талазы-биле түңнел баллдар	Ээлээн чери
1.	Өвүр	Куулар А.С.	Ооржак Н.Ш.	198,0	1
2.	Кызыл кожуун	Ондар С.К.	Ховалыг Д.Х.	170,6	2
3.	Каа-Хем	Шелехов А.В.	Саражаков В.Д.	133,4	3
4.	Барыын-Хемчик	Идам-Сюрюн И.С.	Домбаанай Н.К.	132,3	4
5.	Бии-Хем	Оюн С.М.	Гончаров В.Н.	131,9	5
6.	Тере-Хөл	Дондуп Г.В.	Чигжит Е.С.	129,2	6
7.	Чеди-Хөл	Ховалыг С.М.	Максимов А.Н.	128,9	7
8.	Улуг-Хем	Сендин И.О.	Доре Э.М.	127,5	8
9.	Кызыл хоорай	Ховалыг В.Т.	Тунев В.Н.	123,7	9

№	1	2	3	4	5
10.	Ак-Довурак	Кызыл-оол М.М.	Сат А.А.	123,2	10
11.	Тожу	Айыр-Санаа А.Ч.	Марчин С.Э.	121,9	11
12.	Таңды	Ондар С.Ч.	Куулар Е.М.	120,9	12
13.	Тес-Хем	Орус-оол В.С.	Балдан Л.К.	118,0	13
14.	Эрзин	Дамдын Б.А.	Кур А.Д.	117,6	14
15.	Мөңгүн-Тайга	Очур-оол А.О.	Намы Ш.И.	116,9	15
16.	Чөөн-Хемчик	Тулуш А.Н.	Ондар С.Ч.	115,9	16
17.	Чаа-Хөл	Балбан-оол Д.К.	Седен А.М.	115,2	17
18.	Сүт-Хөл	Донгак М.Б.	Мөнгуш Э.Б.	114,3	18-19
19.	Бай-Тайга	Монгуш М.С.	Сарыглар П.Д.	114,3	18-19

* - Тывастаттың медээлери (№2.3.02 каталогтан статистиктиг бюллетень)

2008 чылдың бирги чартык чылында мурнады хөгжүдер национал төлевилелдерниң кол угланыышкыннарын боттандырганының тӱңнелин өөренип көрбүшаан, Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының оларның социал-экономиктиг хөгжүлдезиниң көргүзүглериниң талазы-биле тӱңнел рейтингизинге № 10 капсырылга

Деңнээр өртектерге улуг болгаш ортумак организациялар талазы-биле чурттакчы чонга өртектиг ачы-дуза чедирилгезиниң өзүлдезиниң (кызырылдазының) темпизиниң талазы-биле Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының рейтингизи*

(квартал санында)

№	Муниципалдыг районнуң, хоорай округунуң ады	Чагырга даргазының Ф.А.А.	Төлээлекчилер хуралының даргазының Ф.А.А.	Көргүзүглер талазы-биле тӱңнел баллдар	Ээлээн чери
1.	Тес-Хем	Орус-оол В.С.	Балдан Л.К.	175,2	1
2.	Эрзин	Дамдын Б.А.	Кур А.Д.	164,9	2
3.	Сүт-Хөл	Донгак М.Б.	Монгуш Э.Б.	145,8	3
4.	Мөңгүн-Тайга	Очур-оол А.О.	Намы Ш.И.	142,2	4
5.	Тере-Хөл	Дондуп Г.В.	Чигжит Е.С.	131,7	5
6.	Чөөн-Хемчик	Тулуш А.Н.	Ондар С.Ч.	130,9	6
7.	Чеди-Хөл	Ховалыг С.М.	Максимов А.Н.	118,3	7
8.	Каа-Хем	Шелехов А.В.	Саражаков В.Д.	116,4	8
9.	Бай-Тайга	Монгуш М.С.	Сарыглар П.Д.	113,2	9
10.	Таңды	Ондар С.Ч.	Куулар Е.М.	108,5	10
11.	Өвүр	Куулар А.С.	Ооржак Н.Ш.	108,3	11
12.	Кызыл хоорай	Ховалыг В.Т.	Тунев В.Н.	107	12
13.	Бии-Хем	Оюн С.М.	Гончаров В.Н.	103,3	13
14.	Чаа-Хөл	Балбан-оол Д.К.	Седен А.М.	102,1	14
15.	Барыын-Хемчик	Идам-Сюрюн И.С.	Домбаанай Н.К.	98,7	15
16.	Улуг-Хем	Сендин И.О.	Доре Э.М.	97,3	16
17.	Ак-Довурак	Кызыл-оол М.М.	Сат А.А.	93,8	17
18.	Кызыл кожуун	Ондар С.К.	Ховалыг Д.Х.	87,5	18
19.	Тожу	Айыр-Санаа А.Ч.	Марчин С.Э.	81,6	19

* - Тывастаттың медээлери (№2.3.02 каталогтан статистиктиг бюллетень)

2008 чылдың бирги чартык чылында мурнады хөгжүдер национал төлевилелдерниң кол угланыышкыннарын боттандырганының тӱңнелин өөренип көрбүшаан, Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының оларның социал-экономиктиг хөгжүлдезиниң көргүзүглериниң талазы-биле тӱңнел рейтингизинге № 11 капсырылга

Чурттакчы чоннуң кижи санынга үндүрүгден болгаш үндүрүгден өске орулгалардан хемчээл талазы-биле Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының рейтингизи*

(квартал санында)

№	Муниципалдыг районнуң, хоорай округунуң ады	Чагырга даргазының Ф.А.А.	Төлээлекчилер хуралының даргазының Ф.А.А.	Көргүзүглер талазы-биле тӱңнел баллдар	Ээлээн чери
1.	Кызыл хоорай	Ховалыг В.Т.	Тунев В.Н.	2,145	1
2.	Тожу	Айыр-Санаа А.Ч.	Марчин С.Э.	1,168	2
3.	Каа-Хем	Шелехов А.В.	Саражаков В.Д.	0,873	3
4.	Кызыл кожуун	Ондар С.К.	Ховалыг Д.Х.	0,843	4
5.	Мөңгүн-Тайга	Очур-оол А.О.	Намы Ш.И.	0,814	5
6.	Ак-Довурак	Кызыл-оол М.М.	Сат А.А.	0,784	6
7.	Улуг-Хем	Сендин И.О.	Доре Э.М.	0,740	7
8.	Сүт-Хөл	Донгак М.Б.	Монгуш Э.Б.	0,718	8-9
9.	Өвүр	Куулар А.С.	Ооржак Н.Ш.	0,718	8-9
10.	Бии-Хем	Оюн С.М.	Гончаров В.Н.	0,696	10
11.	Таңды	Ондар С.Ч.	Куулар Е.М.	0,695	11
12.	Чөөн-Хемчик	Тулуш А.Н.	Ондар С.Ч.	0,687	12
13.	Эрзин	Дамдын Б.А.	Кур А.Д.	0,675	13
14.	Тес-Хем	Орус-оол В.С.	Балдан Л.К.	0,634	14
15.	Барыын-Хемчик	Идам-Сюрюн И.С.	Домбаанай Н.К.	0,624	15
16.	Тере-Хөл	Дондуп Г.В.	Чигжит Е.С.	0,621	16
17.	Чеди-Хөл	Ховалыг С.М.	Максимов А.Н.	0,520	17
18.	Бай-Тайга	Монгуш М.С.	Сарыглар П.Д.	0,491	18
19.	Чаа-Хөл	Балбан-оол Д.К.	Седен А.М.	0,468	19

* - Тыва Республиканың Саң-хөө яамызының медээлери

2008 чылдың бирги чартык чылында мурнады хөгжүдер национал төлевилелдерниң кол угланыышкыннарын боттандырганының тӱңнелин өөренип көрбүшаан, Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының оларның социал-экономиктиг хөгжүлдезиниң көргүзүглериниң талазы-биле тӱңнел рейтингизинге № 12 капсырылга

Чурттакчы чоннуң кижи санынга үндүрүгден болгаш үндүрүгден өске орулгалардан хемчээлдиң өзүлдезиниң (кызырылдазының) темпизиниң талазы-биле Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының рейтингизи*

(квартал санында)

№	Муниципалдыг районнуң, хоорай округунуң ады	Чагырга даргазының Ф.А.А.	Төлээлекчилер хуралының даргазының Ф.А.А.	Көргүзүглер талазы-биле тӱңнел баллдар	Ээлээн чери
1.	Кызыл кожуун	Ондар С.К.	Ховалыг Д.Х.	175,36	1
2.	Каа-Хем	Шелехов А.В.	Саражаков В.Д.	155,91	2
3.	Эрзин	Дамдын Б.А.	Кур А.Д.	153,77	3
4.	Тожу	Айыр-Санаа А.Ч.	Марчин С.Э.	152,37	4
5.	Улуг-Хем	Сендин И.О.	Доре Э.М.	144,85	5
6.	Өвүр	Куулар А.С.	Ооржак Н.Ш.	144,23	6
7.	Мөңгүн-Тайга	Очур-оол А.О.	Намы Ш.И.	144,12	7
8.	Чөөн-Хемчик	Тулуш А.Н.	Ондар С.Ч.	143,18	8
9.	Таңды	Ондар С.Ч.	Куулар Е.М.	142,82	9
10.	Ак-Довурак	Кызыл-оол М.М.	Сат А.А.	141,90	10
11.	Сүт-Хөл	Донгак М.Б.	Монгуш Э.Б.	139,38	11
12.	Тере-Хөл	Дондуп Г.В.	Чигжит Е.С.	139,17	12
13.	Бии-Хем	Оюн С.М.	Гончаров В.Н.	136,71	13
14.	Чеди-Хөл	Ховалыг С.М.	Максимов А.Н.	136,51	14
15.	Барыын-Хемчик	Идам-Сюрюн И.С.	Домбаанай Н.К.	131,88	15
16.	Бай-Тайга	Монгуш М.С.	Сарыглар П.Д.	126,08	16
17.	Кызыл хоорай	Ховалыг В.Т.	Тунев В.Н.	125,75	17
18.	Тес-Хем	Орус-оол В.С.	Балдан Л.К.	120,38	18
19.	Чаа-Хөл	Балбан-оол Д.К.	Седен А.М.	116,39	19

* - Тыва Республиканың Саң-хөө яамызының медээлери

2008 чылдың бирги чартык чылында мурнады хөгжүдер национал төлевилелдерниң кол угланыышкыннарын боттандырганының тӱңнелин өөренип көрбүшаан, Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының оларның социал-экономиктиг хөгжүлдезиниң көргүзүглериниң талазы-биле тӱңнел рейтингизинге № 13 капсырылга

Чурттакчы чоннуң кижи санынга биче бизнести деткиринге болгаш хөгжүдеринге муниципалдыг районнуң, хоорай округунуң каттыштырган бюджединиң чарыгдалдарының хемчээлиниң талазы-биле Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының рейтингизи*

(квартал санында)

№	Муниципалдыг районнуң, хоорай округунуң ады	Чагырга даргазының Ф.А.А.	Төлээлекчилер хуралының даргазының Ф.А.А.	Көргүзүглер талазы-биле тӱңнел баллдар	Ээлээн чери
1.	Сүт-Хөл	Донгак М.Б.	Монгуш Э.Б.	15,86	1
2.	Мөңгүн-Тайга	Очур-оол А.О.	Намы Ш.И.	12,32	2
3.	Бай-Тайга	Монгуш М.С.	Сарыглар П.Д.	1,61	3
4.	Чеди-Хөл	Ховалыг С.М.	Максимов А.Н.	0,01	4
5.	Кызыл кожуун	Ондар С.К.	Ховалыг Д.Х.	—	5-19
6.	Каа-Хем	Шелехов А.В.	Саражаков В.Д.	—	5-19
7.	Эрзин	Дамдын Б.А.	Кур А.Д.	—	5-19
8.	Тожу	Айыр-Санаа А.Ч.	Марчин С.Э.	—	5-19
9.	Улуг-Хем	Сендин И.О.	Доре Э.М.	—	5-19
10.	Өвүр	Куулар А.С.	Ооржак Н.Ш.	—	5-19
11.	Чөөн-Хемчик	Тулуш А.Н.	Ондар С.Ч.	—	5-19
12.	Таңды	Ондар С.Ч.	Куулар Е.М.	—	5-19
13.	Ак-Довурак	Кызыл-оол М.М.	Сат А.А.	—	5-19
14.	Тере-Хөл	Дондуп Г.В.	Чигжит Е.С.	—	5-19
15.	Бии-Хем	Оюн С.М.	Гончаров В.Н.	—	5-19
16.	Барыын-Хемчик	Идам-Сюрюн И.С.	Домбаанай Н.К.	—	5-19
17.	Кызыл хоорай	Ховалыг В.Т.	Тунев В.Н.	—	5-19
18.	Тес-Хем	Орус-оол В.С.	Балдан Л.К.	—	5-19
19.	Чаа-Хөл	Балбан-оол Д.К.	Седен А.М.	—	5-19

* - Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының чагыргаларының медээлери

2008 чылдың бирги чартык чылында мурнады хөгжүдер национал төлевилелдерниң кол угланыышкыннарын боттандырганының тӱңнелин өөренип көрбүшаан, Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының оларның социал-экономиктиг хөгжүлдезиниң көргүзүглериниң талазы-биле тӱңнел рейтингизинге № 14 капсырылга

Кем-херек үүлгедиишкининиң деңнелиниң талазы-биле Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының рейтингизи*

(квартал санында)

№	Муниципалдыг районнуң, хоорай округунуң ады	Чагырга даргазының Ф.А.А.	Төлээлекчилер хуралының даргазының Ф.А.А.	Көргүзүглер талазы-биле тӱңнел баллдар	Ээлээн чери
1.	Өвүр	Куулар А.С.	Ооржак Н.Ш.	6,10	1
2.	Мөңгүн-Тайга	Очур-оол А.О.	Намы Ш.И.	7,36	2
3.	Эрзин	Дамдын Б.А.	Кур А.Д.	8,09	3
4.	Тере-Хөл	Дондуп Г.В.	Чигжит Е.С.	9,29	4
5.	Чөөн-Хемчик	Тулуш А.Н.	Ондар С.Ч.	9,97	5
6.	Сүт-Хөл	Донгак М.Б.	Монгуш Э.Б.	10,28	6
7.	Тожу	Айыр-Санаа А.Ч.	Марчин С.Э.	10,29	7
8.	Тес-Хем	Орус-оол В.С.	Балдан Л.К.	10,43	8
9.	Чеди-Хөл	Ховалыг С.М.	Максимов А.Н.	10,67	9
10.	Кызыл кожуун	Ондар С.К.	Ховалыг Д.Х.	10,73	10
11.	Бай-Тайга	Монгуш М.С.	Сарыглар П.Д.	10,81	11
12.	Бии-Хем	Оюн С.М.	Гончаров В.Н.	11,50	12
13.	Улуг-Хем	Сендин И.О.	Доре Э.М.	12,22	13
14.	Чаа-Хөл	Балбан-оол Д.К.	Седен А.М.	12,42	14
15.	Барыын-Хемчик	Идам-Сюрюн И.С.	Домбаанай Н.К.	12,64	15
16.	Кызыл хоорай	Ховалыг В.Т.	Тунев В.Н.	13,57	16
17.	Таңды	Ондар С.Ч.	Куулар Е.М.	13,78	17
18.	Каа-Хем	Шелехов А.В.	Саражаков В.Д.	14,39	18
19.	Ак-Довурак	Кызыл-оол М.М.	Сат А.А.	17,50	19

* - Тыва Республика талазы-биле Иштики херектер яамызының медээлери

2008 чылдың бирги чартык чылында мурнады хөгжүдер национал төлевилелдерниң кол угланыышкыннарын боттандырганының тӱннелин өөренип көрбүшаан, Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының оларның социал-экономиктиг хөгжүлдезиниң көргүзүглериниң талазы-биле тӱннел рейтингизинге №15 капсырылга

Назы четпээннер аразында кем-херек үүлгедиишкинииниң деңнелиниң талазы-биле Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының рейтингизи*

(квартал санында)

№	Муниципалдыг районнуң, хоорай округунуң ады	Чагырга даргазының Ф.А.А.	Төлээлекчилер хуралының даргазының Ф.А.А.	Көргүзүглер талазы-биле тӱннел баллдар	Ээлээн чери
1.	Тере-Хөл	Дондуп Г.В.	Чигжит Е.С.	0,00	1
2.	Бии-Хем	Оюн С.М.	Гончаров В.Н.	0,27	2
3.	Тес-Хем	Орус-оол В.С.	Балдан Л.К.	0,32	3
4.	Сӱт-Хөл	Донгак М.Б.	Монгуш Э.Б.	0,46	4
5.	Эрзин	Дамдын Б.А.	Кур А.Д.	0,47	5
6.	Тожу	Айыр-Санаа А.Ч.	Марчин С.Э.	0,49	6
7.	Чеди-Хөл	Ховалыг С.М.	Максимов А.Н.	0,50	7
8.	Таңды	Ондар С.Ч.	Куулар Е.М.	0,52	8
9.	Чөөн-Хемчик	Тулуш А.Н.	Ондар С.Ч.	0,62	9-10
10.	Өвүр	Куулар А.С.	Ооржак Н.Ш.	0,62	9-10
11.	Кызыл кожуун	Ондар С.К.	Ховалыг Д.Х.	0,63	11
12.	Барыын-Хемчик	Идам-Сюрюн И.С.	Домбаанай Н.К.	0,65	12
13.	Улуг-Хем	Сендин И.О.	Доре Э.М.	0,72	13
14.	Кызыл хоорай	Ховалыг В.Т.	Тунев В.Н.	0,74	14
15.	Чаа-Хөл	Балбан-оол Д.К.	Седен А.М.	0,77	15
16.	Каа-Хем	Шелехов А.В.	Саражаков В.Д.	0,79	16
17.	Ак-Довурак	Кызыл-оол М.М.	Сат А.А.	0,99	17
18.	Мөӊгүн-Тайга	Очур-оол А.О.	Намы Ш.И.	1,12	18
19.	Бай-Тайга	Монгуш М.С.	Сарыглар П.Д.	1,13	19

* - Тыва Республика талазы-биле Иштики херектер яамызының медээлери

2008 чылдың бирги чартык чылында мурнады хөгжүдер национал төлевилелдерниң кол угланыышкыннарын боттандырганының тӱннелин өөренип көрбүшаан, Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының оларның социал-экономиктиг хөгжүлдезиниң көргүзүглериниң талазы-биле тӱннел рейтингизинге №16 капсырылга

Өөредилге албан черлеринде өөредилге шынарының деңнелиниң талазы-биле Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының рейтингизи*

(квартал санында)

№	Муниципалдыг районнуң, хоорай округунуң ады	Чагырга даргазының Ф.А.А.	Төлээлекчилер хуралының даргазының Ф.А.А.	Көргүзүглер талазы-биле тӱннел баллдар	Ээлээн чери
1.	Ак-Довурак	Кызыл-оол М.М.	Сат А.А.	100	1-6
2.	Бай-Тайга	Монгуш М.С.	Сарыглар П.Д.	100	1-6
3.	Барыын-Хемчик	Идам-Сюрюн И.С.	Домбаанай Н.К.	100	1-6
4.	Сӱт-Хөл	Донгак М.Б.	Монгуш Э.Б.	100	1-6
5.	Тес-Хем	Орус-оол В.С.	Балдан Л.К.	100	1-6
6.	Эрзин	Дамдын Б.А.	Кур А.Д.	100	1-6
7.	Өвүр	Куулар А.С.	Ооржак Н.Ш.	99,8	7
8.	Таңды	Ондар С.Ч.	Куулар Е.М.	99,6	8
9.	Чөөн-Хемчик	Тулуш А.Н.	Ондар С.Ч.	99,4	9
10.	Кызыл кожуун	Ондар С.К.	Ховалыг Д.Х.	99,3	10
11.	Улуг-Хем	Сендин И.О.	Доре Э.М.	99,2	11
12.	Каа-Хем	Шелехов А.В.	Саражаков В.Д.	99	12-14
13.	Мөӊгүн-Тайга	Очур-оол А.О.	Намы Ш.И.	99	12-14
14.	Чеди-Хөл	Ховалыг С.М.	Максимов А.Н.	99	12-14
15.	Тере-Хөл	Дондуп Г.В.	Чигжит Е.С.	98,9	15
16.	Тожу	Айыр-Санаа А.Ч.	Марчин С.Э.	98,8	16
17.	Чаа-Хөл	Балбан-оол Д.К.	Седен А.М.	98,6	17
18.	Бии-Хем	Оюн С.М.	Гончаров В.Н.	97	18
19.	Кызыл хоорай	Ховалыг В.Т.	Тунев В.Н.	96	19

* - Тыва Республиканың Өөредилге, эртем болгаш аныяктар херектериниң яамызының медээлери

2008 чылдың бирги чартык чылында мурнады хөгжүдер национал төлевилелдерниң кол угланыышкыннарын боттандырганының тӱннелин өөренип көрбүшаан, Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының оларның социал-экономиктиг хөгжүлдезиниң көргүзүглериниң талазы-биле тӱннел рейтингизинге №17 капсырылга

Өөредилге черлеринде билигниң шынарының талазы-биле Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының рейтингизи*

(квартал санында)

№	Муниципалдыг районнуң, хоорай округунуң ады	Чагырга даргазының Ф.А.А.	Төлээлекчилер хуралының даргазының Ф.А.А.	Көргүзүглер талазы-биле тӱннел баллдар	Ээлээн чери
1.	Ак-Довурак	Кызыл-оол М.М.	Сат А.А.	35,9	1
2.	Чөөн-Хемчик	Тулуш А.Н.	Ондар С.Ч.	34,7	2
3.	Өвүр	Куулар А.С.	Ооржак Н.Ш.	33,9	3
4.	Эрзин	Дамдын Б.А.	Кур А.Д.	33,4	4
5.	Таңды	Ондар С.Ч.	Куулар Е.М.	32,8	5
6.	Тере-Хөл	Дондуп Г.В.	Чигжит Е.С.	32,5	6
7.	Кызыл кожуун	Ондар С.К.	Ховалыг Д.Х.	32,2	7
8.	Улуг-Хем	Сендин И.О.	Доре Э.М.	31,3	8
9.	Барыын-Хемчик	Идам-Сюрюн И.С.	Домбаанай Н.К.	31,2	9-10
10.	Каа-Хем	Шелехов А.В.	Саражаков В.Д.	31,2	9-10
11.	Бай-Тайга	Монгуш М.С.	Сарыглар П.Д.	30,2	11
12.	Бии-Хем	Оюн С.М.	Гончаров В.Н.	30	12
13.	Чеди-Хөл	Ховалыг С.М.	Максимов А.Н.	29,6	13
14.	Тес-Хем	Орус-оол В.С.	Балдан Л.К.	29,5	14
15.	Тожу	Айыр-Санаа А.Ч.	Марчин С.Э.	29,2	15
16.	Чаа-Хөл	Балбан-оол Д.К.	Седен А.М.	27,9	16
17.	Мөӊгүн-Тайга	Очур-оол А.О.	Намы Ш.И.	26,5	17
18.	Кызыл хоорай	Ховалыг В.Т.	Тунев В.Н.	25	18
19.	Сӱт-Хөл	Донгак М.Б.	Монгуш Э.Б.	15,3	19

* - Тыва Республиканың Өөредилге, эртем болгаш аныяктар херектериниң яамызының медээлери

2008 чылдың бирги чартык чылында мурнады хөгжүдер национал төлевилелдерниң кол угланыышкыннарын боттандырганының тӱннелин өөренип көрбүшаан, Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының оларның социал-экономиктиг хөгжүлдезиниң көргүзүглериниң талазы-биле тӱннел рейтингизинге № 18 капсырылга

Ургларның өлүп хораар чоруунуң талазы-биле Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының рейтингизи*

(квартал санында)

№	Муниципалдыг районнуң, хоорай округунуң ады	Чагырга даргазының Ф.А.А.	Төлээлекчилер хуралының даргазының Ф.А.А.	Көргүзүглер талазы-биле тӱннел баллдар	Ээлээн чери
1.	Барыын-Хемчик	Идам-Сюрюн И.С.	Домбаанай Н.К.	0	1-2
2.	Мөӊгүн-Тайга	Очур-оол А.О.	Намы Ш.И.	0	1-2
3.	Улуг-Хем	Сендин И.О.	Доре Э.М.	0,5	3
4.	Кызыл хоорай	Ховалыг В.Т.	Тунев В.Н.	0,6	4
5.	Бай-Тайга	Монгуш М.С.	Сарыглар П.Д.	0,7	5
6.	Ак-Довурак	Кызыл-оол М.М.	Сат А.А.	0,9	6
7.	Кызыл кожуун	Ондар С.К.	Ховалыг Д.Х.	1,1	7
8.	Сӱт-Хөл	Донгак М.Б.	Монгуш Э.Б.	1,2	8-9
9.	Чеди-Хөл	Ховалыг С.М.	Максимов А.Н.	1,2	8-9
10.	Таңды	Ондар С.Ч.	Куулар Е.М.	1,3	10
11.	Чөөн-Хемчик	Тулуш А.Н.	Ондар С.Ч.	1,4	11
12.	Бии-Хем	Оюн С.М.	Гончаров В.Н.	1,6	12-13
13.	Тере-Хөл	Дондуп Г.В.	Чигжит Е.С.	1,6	12-13
14.	Өвүр	Куулар А.С.	Ооржак Н.Ш.	2,3	14-15
15.	Тожу	Айыр-Санаа А.Ч.	Марчин С.Э.	2,3	14-15
16.	Каа-Хем	Шелехов А.В.	Саражаков В.Д.	2,8	16
17.	Тес-Хем	Орус-оол В.С.	Балдан Л.К.	2,9	17
18.	Чаа-Хөл	Балбан-оол Д.К.	Седен А.М.	3,4	18
19.	Эрзин	Дамдын Б.А.	Кур А.Д.	3,8	19

* - Тыва Республиканың Кадык камгалал яамызының медээлери

2008 чылдың бирги чартык чылында мурнады хөгжүдер национал төлевилелдерниң кол угланыышкыннарын боттандырганының тӱннелин өөренип көрбүшаан, Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының оларның социал-экономиктиг хөгжүлдезиниң көргүзүглериниң талазы-биле тӱннел рейтингизинге №19 капсырылга

Чаш ургларның өлүп хораар чоруунуң талазы-биле Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының рейтингизи*

(квартал санында)

№	Муниципалдыг районнуң, хоорай округунуң ады	Чагырга даргазының Ф.А.А.	Төлээлекчилер хуралының даргазының Ф.А.А.	Көргүзүглер талазы-биле тӱннел баллдар	Ээлээн чери
1.	Мөӊгүн-Тайга	Очур-оол А.О.	Намы Ш.И.	0	1-2
2.	Тере-Хөл	Дондуп Г.В.	Чигжит Е.С.	0	1-2
3.	Барыын-Хемчик	Идам-Сюрюн И.С.	Домбаанай Н.К.	6,4	3
4.	Улуг-Хем	Сендин И.О.	Доре Э.М.	7	4-5
5.	Кызыл хоорай	Ховалыг В.Т.	Тунев В.Н.	7	4-5
6.	Чөөн-Хемчик	Тулуш А.Н.	Ондар С.Ч.	9,3	6
7.	Эрзин	Дамдын Б.А.	Кур А.Д.	10,2	7
8.	Таңды	Ондар С.Ч.	Куулар Е.М.	10,9	8-9
9.	Өвүр	Куулар А.С.	Ооржак Н.Ш.	10,9	8-9
10.	Бай-Тайга	Монгуш М.С.	Сарыглар П.Д.	12,8	10
11.	Бии-Хем	Оюн С.М.	Гончаров В.Н.	15,9	11
12.	Кызыл кожуун	Ондар С.К.	Ховалыг Д.Х.	18,6	12
13.	Ак-Довурак	Кызыл-оол М.М.	Сат А.А.	19,4	13-14
14.	Чеди-Хөл	Ховалыг С.М.	Максимов А.Н.	19,4	13-14
15.	Сӱт-Хөл	Донгак М.Б.	Монгуш Э.Б.	27,5	15
16.	Чаа-Хөл	Балбан-оол Д.К.	Седен А.М.	35,3	16
17.	Каа-Хем	Шелехов А.В.	Саражаков В.Д.	47,1	17
18.	Тес-Хем	Орус-оол В.С.	Балдан Л.К.	48	18
19.	Тожу	Айыр-Санаа А.Ч.	Марчин С.Э.	58	19

* - Тыва Республиканың Кадык камгалал яамызының медээлери

2008 чылдың бирги чартык чылында журнады хөгжүдер национал төлевилелдерниң кол угланыышкыннарын боттандырганының тӱңнелин өөренип көрбүшаан, Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының оларның социал-экономиктиг хөгжүлдезиниң көргүзүглериниң талазы-биле тӱңнел рейтингизинге № 20 капсырылга

Ниити аарыыр чорук талазы-биле Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының рейтингизи*

(квартал санында)

№	Муниципалдыг районнуң, хоорай округунуң ады	Чагырга даргазының Ф.А.А.	Төлээлекчилер хуралының даргазының Ф.А.А.	Көргүзүглер талазы-биле тӱңнел баллдар	Эзлээн чери
1.	Өвүр	Куулар А.С.	Ооржак Н.Ш.	242,1	1
2.	Таңды	Ондар С.Ч.	Куулар Е.М.	257,2	2
3.	Тожу	Айыр-Санаа А.Ч.	Марчин С.Э.	265,3	3
4.	Бай-Тайга	Монгуш М.С.	Сарыглар П.Д.	304,50	4
5.	Эрзин	Дамдын Б.А.	Кур А.Д.	311,3	5
6.	Тес-Хем	Орус-оол В.С.	Балдан Л.К.	323,8	6
7.	Чөөн-Хемчик	Тулуш А.Н.	Ондар С.Ч.	326,6	7
8.	Сӱт-Хөл	Донгак М.Б.	Монгуш Э.Б.	361,80	8
9.	Каа-Хем	Шелехов А.В.	Саражаков В.Д.	388,6	9
10.	Кызыл кожуун	Ондар С.К.	Ховалыг Д.Х.	393,9	10
11.	Чеди-Хөл	Ховалыг С.М.	Максимов А.Н.	413,1	11
12.	Улуг-Хем	Сендин И.О.	Доре Э.М.	459,1	12
13.	Барыын-Хемчик	Идам-Сюрюн И.С.	Домбаанай Н.К.	519,9	13
14.	Бии-Хем	Оюн С.М.	Гончаров В.Н.	544,1	14
15.	Тере-Хөл	Дондуп Г.В.	Чигжит Е.С.	552	15
16.	Чаа-Хөл	Балбан-оол Д.К.	Седен А.М.	614,1	16
17.	Мөӊгүн-Тайга	Очур-оол А.О.	Намы Ш.И.	616,4	17
18.	Ак-Довурак	Кызыл-оол М.М.	Сат А.А.	650	18
19.	Кызыл хоорай	Ховалыг В.Т.	Тунев В.Н.	783,4	19

* - Тыва Республиканың Кадык камгалал яамызының медээлери

2008 чылдың бирги чартык чылында журнады хөгжүдер национал төлевилелдерниң кол угланыышкыннарын боттандырганының тӱңнелин өөренип көрбүшаан, Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының оларның социал-экономиктиг хөгжүлдезиниң көргүзүглериниң талазы-биле тӱңнел рейтингизинге № 21 капсырылга

Туберкулез аарыы-биле Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының рейтингизи*

(квартал санында)

№	Муниципалдыг районнуң, хоорай округунуң ады	Чагырга даргазының Ф.А.А.	Төлээлекчилер хуралының даргазының Ф.А.А.	Көргүзүглер талазы-биле тӱңнел баллдар	Эзлээн чери
1.	Мөӊгүн-Тайга	Очур-оол А.О.	Намы Ш.И.	32,9	1
2.	Эрзин	Дамдын Б.А.	Кур А.Д.	35,6	2
3.	Улуг-Хем	Сендин И.О.	Доре Э.М.	62,2	3
4.	Өвүр	Куулар А.С.	Ооржак Н.Ш.	63,3	4
5.	Таңды	Ондар С.Ч.	Куулар Е.М.	67,4	5
6.	Сӱт-Хөл	Донгак М.Б.	Монгуш Э.Б.	69,8	6
7.	Тес-Хем	Орус-оол В.С.	Балдан Л.К.	75,5	7
8.	Кызыл хоорай	Ховалыг В.Т.	Тунев В.Н.	77,6	8
9.	Барыын-Хемчик	Идам-Сюрюн И.С.	Домбаанай Н.К.	90,4	9
10.	Бии-Хем	Оюн С.М.	Гончаров В.Н.	108	0
11.	Чеди-Хөл	Ховалыг С.М.	Максимов А.Н.	113,7	11
12.	Тожу	Айыр-Санаа А.Ч.	Марчин С.Э.	115,5	12
13.	Чөөн-Хемчик	Тулуш А.Н.	Ондар С.Ч.	129,8	13
14.	Ак-Довурак	Кызыл-оол М.М.	Сат А.А.	131,5	14
15.	Кызыл кожуун	Ондар С.К.	Ховалыг Д.Х.	142,5	15
16.	Чаа-Хөл	Балбан-оол Д.К.	Седен А.М.	155,8	16
17.	Бай-Тайга	Монгуш М.С.	Сарыглар П.Д.	155,90	17
18.	Каа-Хем	Шелехов А.В.	Саражаков В.Д.	165,6	18
19.	Тере-Хөл	Дондуп Г.В.	Чигжит Е.С.	274,8	19

* - Тыва Республиканың Кадык камгалал яамызының медээлери

2008 чылдың бирги чартык чылында журнады хөгжүдер национал төлевилелдерниң кол угланыышкыннарын боттандырганының тӱңнелин өөренип көрбүшаан, Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының оларның социал-экономиктиг хөгжүлдезиниң көргүзүглериниң талазы-биле тӱңнел рейтингизинге № 22 капсырылга

Сифилис аарыы-биле Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының рейтингизи*

(квартал санында)

№	Муниципалдыг районнуң, хоорай округунуң ады	Чагырга даргазының Ф.А.А.	Төлээлекчилер хуралының даргазының Ф.А.А.	Көргүзүглер талазы-биле тӱңнел баллдар	Эзлээн чери
1.	Эрзин	Дамдын Б.А.	Кур А.Д.	142,4	1
2.	Сӱт-Хөл	Донгак М.Б.	Монгуш Э.Б.	151,30	2
3.	Тере-Хөл	Дондуп Г.В.	Чигжит Е.С.	165,0	3
4.	Бай-Тайга	Монгуш М.С.	Сарыглар П.Д.	204,30	4
5.	Таңды	Ондар С.Ч.	Куулар Е.М.	217,2	5
6.	Кызыл хоорай	Ховалыг В.Т.	Тунев В.Н.	230,0	6
7.	Мөӊгүн-Тайга	Очур-оол А.О.	Намы Ш.И.	243,5	7
8.	Чеди-Хөл	Ховалыг С.М.	Максимов А.Н.	252,7	8
9.	Каа-Хем	Шелехов А.В.	Саражаков В.Д.	276,1	9
10.	Өвүр	Куулар А.С.	Ооржак Н.Ш.	278,5	10
11.	Улуг-Хем	Сендин И.О.	Доре Э.М.	285,4	11
12.	Кызыл кожуун	Ондар С.К.	Ховалыг Д.Х.	289,3	12
13.	Тес-Хем	Орус-оол В.С.	Балдан Л.К.	302,0	13
14.	Барыын-Хемчик	Идам-Сюрюн И.С.	Домбаанай Н.К.	328,6	14
15.	Тожу	Айыр-Санаа А.Ч.	Марчин С.Э.	346,4	15
16.	Чөөн-Хемчик	Тулуш А.Н.	Ондар С.Ч.	384,7	16
17.	Ак-Довурак	Кызыл-оол М.М.	Сат А.А.	500,3	17
18.	Бии-Хем	Оюн С.М.	Гончаров В.Н.	567,4	18
19.	Чаа-Хөл	Балбан-оол Д.К.	Седен А.М.	1152,8	19

* - Тыва Республиканың Кадык камгалал яамызының медээлери

2008 чылдың бирги чартык чылында журнады хөгжүдер национал төлевилелдерниң кол угланыышкыннарын боттандырганының тӱңнелин өөренип көрбүшаан, Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының оларның социал-экономиктиг хөгжүлдезиниң көргүзүглериниң талазы-биле тӱңнел рейтингизинге № 23 капсырылга

Алкоголизм аарыы-биле Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының рейтингизи*

(квартал санында)

№	Муниципалдыг районнуң, хоорай округунуң ады	Чагырга даргазының Ф.А.А.	Төлээлекчилер хуралының даргазының Ф.А.А.	Көргүзүглер талазы-биле тӱңнел баллдар	Эзлээн чери
1.	Эрзин	Дамдын Б.А.	Кур А.Д.	0	1-3
2.	Тере-Хөл	Дондуп Г.В.	Чигжит Е.С.	0	1-3
3.	Улуг-Хем	Сендин И.О.	Доре Э.М.	0	1-3
4.	Ак-Довурак	Кызыл-оол М.М.	Сат А.А.	7,3	4
5.	Чаа-Хөл	Балбан-оол Д.К.	Седен А.М.	15,4	5
6.	Мөӊгүн-Тайга	Очур-оол А.О.	Намы Ш.И.	16,2	6
7.	Барыын-Хемчик	Идам-Сюрюн И.С.	Домбаанай Н.К.	16,4	7
8.	Тес-Хем	Орус-оол В.С.	Балдан Л.К.	21,5	8
9.	Чеди-Хөл	Ховалыг С.М.	Максимов А.Н.	25,2	9
10.	Чөөн-Хемчик	Тулуш А.Н.	Ондар С.Ч.	28,8	10
11.	Сӱт-Хөл	Донгак М.Б.	Монгуш Э.Б.	34,9	11
12.	Бии-Хем	Оюн С.М.	Гончаров В.Н.	36,0	12
13.	Таңды	Ондар С.Ч.	Куулар Е.М.	37,4	13
14.	Өвүр	Куулар А.С.	Ооржак Н.Ш.	50,6	14
15.	Кызыл кожуун	Ондар С.К.	Ховалыг Д.Х.	56,1	15
16.	Кызыл хоорай	Ховалыг В.Т.	Тунев В.Н.	59,0	16
17.	Каа-Хем	Шелехов А.В.	Саражаков В.Д.	70,9	17
18.	Бай-Тайга	Монгуш М.С.	Сарыглар П.Д.	81,7	18
19.	Тожу	Айыр-Санаа А.Ч.	Марчин С.Э.	82,4	19

* - Тыва Республиканың Кадык камгалал яамызының медээлери

2008 чылдың бирги чартык чылында журнады хөгжүдер национал төлевилелдерниң кол угланыышкыннарын боттандырганының тӱңнелин өөренип көрбүшаан, Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының оларның социал-экономиктиг хөгжүлдезиниң көргүзүглериниң талазы-биле тӱңнел рейтингизинге № 24 капсырылга

Чурттакчы чоннуң кижи санынга көдээ ажыл-агыйның ниити продукциязының хемчээлиниң талазы-биле Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының рейтингизи*

(квартал санында)

№	Муниципалдыг районнуң, хоорай округунуң ады	Чагырга даргазының Ф.А.А.	Төлээлекчилер хуралының даргазының Ф.А.А.	Көргүзүглер талазы-биле тӱңнел баллдар	Эзлээн чери
1.	Тере-Хөл	Дондуп Г.В.	Чигжит Е.С.	9,5	1
2.	Мөӊгүн-Тайга	Очур-оол А.О.	Намы Ш.И.	7,9	2
3.	Чаа-Хөл	Балбан-оол Д.К.	Седен А.М.	7,2	3
4.	Бии-Хем	Оюн С.М.	Гончаров В.Н.	5,6	4
5.	Чеди-Хөл	Ховалыг С.М.	Максимов А.Н.	4,9	5
6.	Өвүр	Куулар А.С.	Ооржак Н.Ш.	4,8	6
7.	Эрзин	Дамдын Б.А.	Кур А.Д.	4,7	7
8.	Сӱт-Хөл	Донгак М.Б.	Монгуш Э.Б.	4,5	8
9.	Тес-Хем	Орус-оол В.С.	Балдан Л.К.	4,4	9
10.	Барыын-Хемчик	Идам-Сюрюн И.С.	Домбаанай Н.К.	4,34	10
11.	Тожу	Айыр-Санаа А.Ч.	Марчин С.Э.	4,31	11
12.	Каа-Хем	Шелехов А.В.	Саражаков В.Д.	3,3	12
13.	Таңды	Ондар С.Ч.	Куулар Е.М.	3,2	13
14.	Улуг-Хем	Сендин И.О.	Доре Э.М.	2,5	14
15.	Бай-Тайга	Монгуш М.С.	Сарыглар П.Д.	2,4	15
16.	Чөөн-Хемчик	Тулуш А.Н.	Ондар С.Ч.	2,23	16
17.	Кызыл кожуун	Ондар С.К.	Ховалыг Д.Х.	2,17	17

* - Тыва Республиканың Көдээ ажыл-агый болгаш аъш-чем яамызының медээлери

2008 чылдың бирги чартык чылында мурнады хөгжүдер национал төлевилелдерниң кол угланыышкыннарын боттандырганының тӱннелин өөренип көрбүшаан, Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының оларның социал-экономиктиг хөгжүлдезиниң көргүзүглериниң талазы-биле тӱннел рейтингизинге № 25 капсырылга

Көдээ ажыл-агыйның ниити продукциязының хемчээлиниң өзүлдезиниң (кудулаашкынының) темпизиниң талазы-биле Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының рейтингизи*

(квартал санында)

№	Муниципалдыг районнуң, хоорай округунуң ады	Чагырга даргазының Ф.А.А.	Төлээлекчилер хуралының даргазының Ф.А.А.	Көргүзүглер талазы-биле тӱннел баллдар	Ээлээн чери
1.	Каа-Хем	Шелехов А.В.	Саражаков В.Д.	109,5	1
2.	Кызыл кожуун	Ондар С.К.	Ховалыг Д.Х.	104,8	2
3.	Тожу	Айыр-Санаа А.Ч.	Марчин С.Э.	104,5	3
4.	Мөӊгүн-Тайга	Очур-оол А.О.	Намы Ш.И.	103,5	4
5.	Улуг-Хем	Сендин И.О.	Доре Э.М.	101,8	5
6.	Барыын-Хемчик	Идам-Сюрюн И.С.	Домбаанай Н.К.	99,8	6
7.	Чаа-Хөл	Балбан-оол Д.К.	Седен А.М.	98,7	7
8.	Эрзин	Дамдын Б.А.	Кур А.Д.	97,4	8
9.	Тес-Хем	Орус-оол В.С.	Балдан Л.К.	97,3	9
10.	Өвүр	Куулар А.С.	Ооржак Н.Ш.	95,6	10
11.	Бии-Хем	Оюн С.М.	Гончаров В.Н.	92,2	11
12.	Бай-Тайга	Монгуш М.С.	Сарыглар П.Д.	91,0	12
13.	Таӊды	Ондар С.Ч.	Куулар Е.М.	89,4	13
14.	Чөөн-Хемчик	Тулуш А.Н.	Ондар С.Ч.	85,9	14
15.	Сӱт-Хөл	Донгак М.Б.	Монгуш Э.Б.	85,7	15
16.	Чеди-Хөл	Ховалыг С.М.	Максимов А.Н.	82,8	16
17.	Тере-Хөл	Дондуп Г.В.	Чигжит Е.С.	73,3	17

* - Тыва Республиканың Көдээ ажыл-агый болгаш аъш-чем яамызының медээлери

2008 чылдың бирги чартык чылында мурнады хөгжүдер национал төлевилелдерниң кол угланыышкыннарын боттандырганының тӱннелин өөренип көрбүшаан, Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының оларның социал-экономиктиг хөгжүлдезиниң көргүзүглериниң талазы-биле тӱннел рейтингизинге № 26 капсырылга

Чурттакчы чоннуң кижи санынга бүгү категорияларның ажыл-агыйларында чижек баш санынга малдың баш санының талазы-биле Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының рейтингизи*

(квартал санында)

№	Муниципалдыг районнуң, хоорай округунуң ады	Чагырга даргазының Ф.А.А.	Төлээлекчилер хуралының даргазының Ф.А.А.	Көргүзүглер талазы-биле тӱннел баллдар	Ээлээн чери
1.	Өвүр	Куулар А.С.	Ооржак Н.Ш.	4,14	1
2.	Тере-Хөл	Дондуп Г.В.	Чигжит Е.С.	4,12	2
3.	Сӱт-Хөл	Донгак М.Б.	Монгуш Э.Б.	3,84	3
4.	Эрзин	Дамдын Б.А.	Кур А.Д.	3,30	4
5.	Барыын-Хемчик	Идам-Сюрюн И.С.	Домбаанай Н.К.	3,07	5
6.	Бай-Тайга	Монгуш М.С.	Сарыглар П.Д.	2,87	6
7.	Мөӊгүн-Тайга	Очур-оол А.О.	Намы Ш.И.	2,75	7
8.	Тес-Хем	Орус-оол В.С.	Балдан Л.К.	2,21	8
9.	Чөөн-Хемчик	Тулуш А.Н.	Ондар С.Ч.	1,99	9
10.	Чаа-Хөл	Балбан-оол Д.К.	Седен А.М.	1,98	10
11.	Кызыл кожуун	Ондар С.К.	Ховалыг Д.Х.	1,40	11-12
12.	Бии-Хем	Оюн С.М.	Гончаров В.Н.	1,40	11-12
13.	Улуг-Хем	Сендин И.О.	Доре Э.М.	1,36	13
14.	Каа-Хем	Шелехов А.В.	Саражаков В.Д.	1,35	14
15.	Чеди-Хөл	Ховалыг С.М.	Максимов А.Н.	1,16	15
16.	Таӊды	Ондар С.Ч.	Куулар Е.М.	1,08	16
17.	Тожу	Айыр-Санаа А.Ч.	Марчин С.Э.	0,45	17

* - Тыва Республиканың Көдээ ажыл-агый болгаш аъш-чем яамызының медээлери

2008 чылдың бирги чартык чылында мурнады хөгжүдер национал төлевилелдерниң кол угланыышкыннарын боттандырганының тӱннелин өөренип көрбүшаан, Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының оларның социал-экономиктиг хөгжүлдезиниң көргүзүглериниң талазы-биле тӱннел рейтингизинге № 27 капсырылга

Бүгү категорияларның ажыл-агыйларында чижек баш санынга малдың баш санының өзүлдезиниң (кызырылдазының) темпизиниң талазы-биле Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының рейтингизи*

(квартал санында)

№	Муниципалдыг районнуң, хоорай округунуң ады	Чагырга даргазының Ф.А.А.	Төлээлекчилер хуралының даргазының Ф.А.А.	Көргүзүглер талазы-биле тӱннел баллдар	Ээлээн чери
1.	Эрзин	Дамдын Б.А.	Кур А.Д.	130,9	1
2.	Барыын-Хемчик	Идам-Сюрюн И.С.	Домбаанай Н.К.	119,7	2
3.	Өвүр	Куулар А.С.	Ооржак Н.Ш.	115,8	3
4.	Кызыл кожуун	Ондар С.К.	Ховалыг Д.Х.	113,6	4
5.	Тере-Хөл	Дондуп Г.В.	Чигжит Е.С.	112,6	5
6.	Каа-Хем	Шелехов А.В.	Саражаков В.Д.	111,1	6
7.	Улуг-Хем	Сендин И.О.	Доре Э.М.	111,1	7
8.	Чаа-Хөл	Балбан-оол Д.К.	Седен А.М.	110,9	8
9.	Бии-Хем	Оюн С.М.	Гончаров В.Н.	109,9	9
10.	Бай-Тайга	Монгуш М.С.	Сарыглар П.Д.	109,71	10
11.	Чөөн-Хемчик	Тулуш А.Н.	Ондар С.Ч.	109,70	11
12.	Мөӊгүн-Тайга	Очур-оол А.О.	Намы Ш.И.	108,3	12
13.	Чеди-Хөл	Ховалыг С.М.	Максимов А.Н.	105,3	13
14.	Сӱт-Хөл	Донгак М.Б.	Монгуш Э.Б.	104,9	14
15.	Таӊды	Ондар С.Ч.	Куулар Е.М.	104,3	15
16.	Тожу	Айыр-Санаа А.Ч.	Марчин С.Э.	104,2	16
17.	Тес-Хем	Орус-оол В.С.	Балдан Л.К.	94,5	17

* - Тыва Республиканың Көдээ ажыл-агый болгаш аъш-чем яамызының медээлери

2008 чылдың бирги чартык чылында мурнады хөгжүдер национал төлевилелдерниң кол угланыышкыннарын боттандырганының тӱннелин өөренип көрбүшаан, Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының оларның социал-экономиктиг хөгжүлдезиниң көргүзүглериниң талазы-биле тӱннел рейтингизинге № 28 капсырылга

Бүгү категорияларның ажыл-агыйларында чижек баш санынга төрүүр малдың баш санының өзүлдезиниң (кызырылдазының) темпизиниң талазы-биле Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының рейтингизи*

(квартал санында)

№	Муниципалдыг районнуң, хоорай округунуң ады	Чагырга даргазының Ф.А.А.	Төлээлекчилер хуралының даргазының Ф.А.А.	Көргүзүглер талазы-биле тӱннел баллдар	Ээлээн чери
1.	Эрзин	Дамдын Б.А.	Кур А.Д.	124,4	1
2.	Барыын-Хемчик	Идам-Сюрюн И.С.	Домбаанай Н.К.	120,0	2
3.	Чеди-Хөл	Ховалыг С.М.	Максимов А.Н.	119,2	3
4.	Бай-Тайга	Монгуш М.С.	Сарыглар П.Д.	112,9	4
5.	Бии-Хем	Оюн С.М.	Гончаров В.Н.	112,4	5
6.	Чаа-Хөл	Балбан-оол Д.К.	Седен А.М.	111,4	6
7.	Өвүр	Куулар А.С.	Ооржак Н.Ш.	109,5	7
8.	Тере-Хөл	Дондуп Г.В.	Чигжит Е.С.	108,6	8
9.	Кызыл кожуун	Ондар С.К.	Ховалыг Д.Х.	108,3	9
10.	Чөөн-Хемчик	Тулуш А.Н.	Ондар С.Ч.	107,5	10
11.	Таӊды	Ондар С.Ч.	Куулар Е.М.	106,7	11
12.	Сӱт-Хөл	Донгак М.Б.	Монгуш Э.Б.	103,5	12
13.	Мөӊгүн-Тайга	Очур-оол А.О.	Намы Ш.И.	103,1	13
14.	Улуг-Хем	Сендин И.О.	Доре Э.М.	101,9	14
15.	Каа-Хем	Шелехов А.В.	Саражаков В.Д.	96,7	15
16.	Тес-Хем	Орус-оол В.С.	Балдан Л.К.	96,4	16
17.	Тожу	Айыр-Санаа А.Ч.	Марчин С.Э.	95,0	17

* - Тыва Республиканың Көдээ ажыл-агый болгаш аъш-чем яамызының медээлери

2008 чылдың бирги чартык чылында мурнады хөгжүдер национал төлевилелдерниң кол угланыышкыннарын боттандырганының тӱннелин өөренип көрбүшаан, Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының оларның социал-экономиктиг хөгжүлдезиниң көргүзүглериниң талазы-биле тӱннел рейтингизинге № 29 капсырылга

Чурттакчы чоннуң кижи санынга чурттаар оран-саваны ажыглалга киирериниң талазы-биле Тыва Республиканың муниципалдыг районнарының, хоорай округтарының рейтингизи*

(квартал санында)

№	Муниципалдыг районнуң, хоорай округунуң ады	Чагырга даргазының Ф.А.А.	Төлээлекчилер хуралының даргазының Ф.А.А.	Көргүзүглер талазы-биле тӱннел баллдар	Ээлээн чери
1.	Тожу	Айыр-Санаа А.Ч.	Марчин С.Э.	0,078	1
2.	Сӱт-Хөл	Донгак М.Б.	Монгуш Э.Б.	0,068	2
3.	Кызыл кожуун	Ондар С.К.	Ховалыг Д.Х.	0,063	3
4.	Кызыл хоорай	Ховалыг В.Т.	Тунев В.Н.	0,018	4
5.	Чөөн-Хемчик	Тулуш А.Н.	Ондар С.Ч.	0,017	5
6.	Барыын-Хемчик	Идам-Сюрюн И.С.	Домбаанай Н.К.	0,012	6
7.	Чаа-Хөл	Балбан-оол Д.К.	Седен А.М.	0,010	7
8.	Бии-Хем	Оюн С.М.	Гончаров В.Н.	0,003	8
9.	Тес-Хем	Орус-оол В.С.	Балдан Л.К.	-	9-19
10.	Эрзин	Дамдын Б.А.	Кур А.Д.	-	9-19
11.	Мөӊгүн-Тайга	Очур-оол А.О.	Намы Ш.И.	-	9-19
12.	Тере-Хөл	Дондуп Г.В.	Чигжит Е.С.	-	9-19
13.	Чеди-Хөл	Ховалыг С.М.	Максимов А.Н.	-	9-19
14.	Каа-Хем	Шелехов А.В.	Саражаков В.Д.	-	9-19
15.	Бай-Тайга	Монгуш М.С.	Сарыглар П.Д.	-	9-19
16.	Таӊды	Ондар С.Ч.	Куулар Е.М.	-	9-19
17.	Өвүр	Куулар А.С.	Ооржак Н.Ш.	-	9-19
18.	Улуг-Хем	Сендин И.О.	Доре Э.М.	-	9-19
19.	Ак-Довурак	Кызыл-оол М.М.	Сат А.А.	-	9-19

* - Тыва Республиканың Тудуг, чуртталга болгаш коммунал ажыл-агый яамызының медээлери

Автономнуг албан черинге даалганы тургузар негелделериниң болгаш чурумунуң база даалганы күүседириниң сан-хөө хандырылгазының чурумунуң дугайында Дүрүмнү бадылаарының дугайында

2008 чылдың октябрь 14 № 592 Кызыл хоорай

Россия Федерациязының Бюджет кодекизиниң 69.2 үүлүнге, 2006 чылдың ноябрь 3-те «Автономнуг албан черлериниң дугайында» №174-ФХ Федералдыг хоойлунуң 4 үүлүнүң 5-ки кезээнге дүүштүр Тыва Республиканың Чазааның Даргазының **доктаадыры болза:**

1. Мында капсырган:

Тыва Республиканың өнчүзүнде турар эт-хөреңгиниң баазазынга тургусканы автономнуг албан черинге даалганы тургузар негелдезиниң болгаш чурумунуң база даалганы күүседириниң сан-хөө хандырылгазының чурумунуң дугайында дүрүмнү;

Тыва Республиканың өнчүзүнде турар эт-хөреңгиниң баазазынга тургусканы автономнуг албан черинге даалганы тургузар негелдезиниң болгаш чурумунуң база даалганы күүседириниң сан-хөө хандырылгазының чурумунуң дугайында дүрүм (моон ыңай – Дүрүм дээн) болза, Тыва Республиканың өнчүзүнде турар эт-хөреңгиниң баазазынга тургускан автономнуг албан черинге (моон ыңай – автономнуг албан чери дээн) хамаарыштыр тургузукчунуң хүлээлгелерин болгаш бүрүн эргелерин боттандырып турар Тыва Республиканың күүсекчи эрге-чагырга органының (моон ыңай – тургузукчу дээн) даалганы тургузар негелделерин болгаш чурумун тодарадып турар.

Тургузукчунуң хүлээлгелерин болгаш бүрүн эргелерин боттандырып турар Тыва Республиканың күүсекчи эрге-чагырга органының болгаш автономнуг албан черинің аразында даалганы күүседир сорулгабиле ажылдарны кылырын, ачы-дузаны чедирерин хандырар талазы-биле субвенцияларны болгаш субсидияларны бээр чурумунуң болгаш негелделериниң дугайында чижек дугуржулганы бадылаар.

2. Бо доктаалды «Тувинская правда» болгаш «Шын» солуннарынга парлаар.

Тыва Республиканың Чазааның Даргазының бирги оралакчызы Ш.ИРГИТ.

Тыва Республиканың Чазааның 2008 чылдың октябрь 14-те № 592 доктаалы-биле бадылаан

Тыва Республиканың өнчүзүнде турар эт-хөреңгиниң баазазынга тургусканы автономнуг албан черинге даалганы тургузар негелдезиниң болгаш чурумунуң база даалганы күүседириниң сан-хөө хандырылгазының чурумунуң дугайында ДҮРҮМҮ

I. Ниити үүлдер

1. Бо Тыва Республиканың өнчүзүнде турар эт-хөреңгиниң баазазынга тургусканы автономнуг албан черинге даалганы тургузар негелдезиниң болгаш чурумунуң база даалганы күүседириниң сан-хөө хандырылгазының чурумунуң дугайында дүрүм (моон ыңай – Дүрүм дээн) болза, Тыва Республиканың өнчүзүнде турар эт-хөреңгиниң баазазынга тургускан автономнуг албан черинге (моон ыңай – автономнуг албан чери дээн) хамаарыштыр тургузукчунуң хүлээлгелерин болгаш бүрүн эргелерин боттандырып турар Тыва Республиканың күүсекчи эрге-чагырга органының (моон ыңай – тургузукчу дээн) даалганы тургузар негелделерин болгаш чурумун тодарадып турар.

II. Автономнуг албан черинге күрүне ачы-дузазын чедирер, ажылдар кылыр даалганы тургузар негелдели болгаш чуруму

2. Автономнуг албан черинге күрүне ачы-дузазы чедирер, ажылдар кылыр даалганы тургузукчу тургузар.

3. Тургузукчу даалгазынга автономнуг албан черинің эртем, өөредилге, кадык камгалалы, культура, социал камгалал, чурттакчы чонну ажылга хаара тудар, күш-культура адырынга болгаш күрүне ачы-дузазынга хереглелдерни барымдаалап, өскедаа адырларга Россия Федерациязының хоойлужудулгазында көрдүнген Тыва Республиканың күүсекчи эрге-чагырга органнарының бүрүн эргелерин боттандырарынга ачы-дузаны чедирер, ажылдарны кылыр шынарынга болгаш (азы) хемчээлинге (составынга), байдалдарынга, чурумунга база түннелдеринге негелделерни тургузар база ол ышкаш даалгаларны күүседирин хуусаадан эрте соксадырының негелделерин болгаш чурумун кииришти, даалганы күүседири дээш контрольдуң чурумун тодарадыр.

4. Даалганың составынга:

а) даалганы күүседиринге эргежок чугула чарыгдал хүлээлгелериниң талазы-биле Тыва Республиканың чарыгдал хүлээлгелериниң даңзызындан ушта бижилге;

б) ачы-дузаны халаска база (азы) долузубиле эвес алыр эргелиг хереглекчилерниң категориязын аңгылавышаан, база ол ышкаш ол ачы-дузалар хереглекчилериниң планнаттынган санын (бир эвес даалга езугаар хереглекчилерниң санын планнап алыр аргалыг болза), даалганың кызыгаарында чедирип турар ачы-дуза хереглекчилериниң даңзызы;

в) даалганы (аргалыг болза – категория бүрүзүнүң 1 хереглекчизин санап), көргүзүглерни санаарының методиказын, ачы-дуза чедирип турар ажылчыннарның мергежилинге болгаш дуржулгазынга негелделерни, материал-техниктиг хандырылгазынга негелделерни болгаш ачы-дузаның шынарының негелделерин доктааткан эргехоойлу актызын айытпышаан, ачы-дуза чедириниң чурумун доктаадыр планнаттынган үениң эзлчеглиг сан-хөө чылында автономнуг албан черинің чедирип турар ачы-дузазының шынарын база (азы) хемчээлин (составын) тайылбырлып турар көргүзүглери;

г) хууда ажыл кылыр эргелиг хамаатыларга болгаш (азы) юридиктиг эргелиг албан черлеринге ачы-дуза чедириниң чуруму, айыттынган чурумну доктааткан регламентини азы өске-даа документини айытпышаан. Регламент (өске-даа документ) чок болган таварылгада:

автономнуг албан черинің ачы-дуза чедириниң кол-кол чорудулгаларының тайылбырын;

ачы-дузаны чедириниң хереглекчилерни медеглээриниң чурумун;

ачы-дуза чедирерин түр соксадыр азы ачы-дуза чедиреринден ойталаар үндезиннериниң даңзызын капсырар;

д) ачы-дузаны хууда ажыл чорудар эргелиг хамаатылар болгаш юридиктиг эргелиг албан черлери төлээлеринге ындыкы өртектери (тарифтери) азы (бир эвес чогуур ажылдарны төлевирлиг үндезинин кылырын (ачы-дузаларны чедирерин Россия Федерациязының хоойлужудулгазы-биле көрдүнген таварылгада) оларны доктаадырының чуруму;

е) даалганың күүселдези дээш контрольдуң чуруму, ону хуусаадан эрте соксадырының негелделери болгаш чуруму;

ж) даалганы күүседип турарының дугайында автономнуг албан черинің отчеттаашкынынга негелделери (даалганы күүсеткенининң дугайында отчеттуң майыын база ону киириринің үезин кииришти);

з) даалганы күүседириниң хуусаазы;

и) даалганы өскертириниң чуруму кирип турар.

5. Автономнуг албан черинің уставында көрдүнген үндезин ажыл-чорудулгазынга дүүштүр даалганы доктаадыр. Эргежок чугула апарган таварылгада даалганы элээн каш иштики кезектерге чарып болур (ачы-дузаларның, ажылдарның хевирлери-биле), оларны бо Дүрүмнүң 4-кү пунктузунга дүүштүр долдурар.

6. Даалгаларны:

а) баш удур санаан ачы-дузалар хереглекчилериниң санын, бар хемчээлдерге болгаш ачы-дузаны шынарынга таарзынган деңнелди база ачы-дуза чедирер талазыбиле автономнуг албан черинің арга-шинээн барымдаалап үнелээр чогуур ачы-дузаларга негелделеринге хамааржып турар автономнуг албан черинің саналдарын;

б) тургузукчузунуң чөпшээрээни-биле хөлезиге берген шимчевес өнчүнү азы автономнуг албан черинге тургузукчузунуң быжыглааны азы өнчүнү садып алырынга тургузукчунуң аңгылап берген акша-хөреңгилериниң күсели-биле ол албан черинің садып алганы онза үнелиг шимчээр өнчүнү;

в) автономнуг албан черинің отчеттуг сан-хөө чылында даалганы күүсеткенининң көргүзүглерин;

г) автономнуг албан черинің тургузукчузунга чедир доктааткан чурум езугаар чедирген бюджет хүлээлгелериниң лимиттерин болгаш бюджет акшаларының хемчээлдерин барымдаалап доктаадыр.

7. Тургузукчу даалгада доктааткан чурум езугаар, бир эвес ачы-дуза чедирерінге чогуур сан-хөө чылында Тыва Республиканың бюджединге тургузукчуга көрдүнген бюджет ассигнованияларының хемчээлдерин улгаттырарынга чедирбес болза, даалганы өскертип болур эргелиг.

8. Тургузукчу даалганы ээлчеглиг сан-хөө чылында болгаш планнаттынган үеде Тыва Республиканың бюджединиң дугайында хоойлуну хүлээп алган соонда бадылаар база автономнуг албан черинге сан-хөө чылы эгелээринге чедир дыңнадыр.

9. Тургузукчунуң бадылааны даалганы Тыва Республиканың бюджединиң дугайында Тыва Республиканың хоойлузун эдип тургаш, чазалгалап болур.

10. Даалганың күүселдезин боттандырып турар автономнуг албан чери, квартал санында отчеттуг кварталдың соонда айның 15-ки хүнүнге чедир хуусаада база отчеттуг сан-хөө чылының соонда чылдың январь 1-ге чедир хуусаада, тургузукчуга бо чылдың отчеттуг кварталда база (азы) тургузукчунуң доктааткан майыы езугаар отчеттуг сан-хөө чылында даалганың күүселдезиниң дугайында отчетту тургузукчуга киирер.

11. Тургузукчу квартал санында чоруп турар сан-хөө чылының отчеттуг кварталында база отчеттуг сан-хөө чылының соонда чылдың январь 1-ге чедир чыл санында даалганы күүсеткенининң дугайында автономнуг албан черинден отчетту алган хүнден эгелеп 3 хонук дургузунда, отчеттуг сан-хөө чылында даалганың күүселдезиниң дугайында отчетту алганда, даалганың херек кырында күүселдезиниң талазы-биле түннелди белеткээр.

12. Автономнуг албан черинің күрүне даалгазын күүсеткенининң үнелелин, тургузукчу бо Дүрүмнүң 4-кү пунктузунга дүүштүр даалганың ханы утказынга үндезилеп чорудар.

13. Отчеттуг сан-хөө чылында автономнуг албан черлериниң даалганы херек кырында күүсеткенининң дугайында кыска отчетту тургузукчу отчеттуг сан-хөө чылының соонда чылдың январь 31-ге чедир Тыва Республиканың Экономика яамызынга, Тыва Республиканың Сан-хөө яамызынга киирер болгаш Тыва Республиканың албан езузунуң Интернет-порталынга парладыр.

III. Даалганың күүселдезиниң сан-хөө хандырылгазының чуруму

14. Даалганың күүселдезиниң сан-хөө хандырылгазын бюджеттиң тускай сорулгалыг акшаларының күсели-биле автономнуг албан черинге:

а) олар хууда ажыл кылыр эргелиг хамаатыларга болгаш (азы) юридиктиг эргелиг албан черлеринге ачы-дуза чедирерінге нормативтиг чарыгдалдарның орнун тургузарынга субсидиялар;

б) тургузукчунуң автономнуг албан черинге быжыглаан шимчевес өнчүзүн болгаш онза үнелиг шимчээр өнчүзүн азы тургузукчунуң автономнуг албан черинге ындыг эт-хөреңгини (тургузукчунуң чөпшээрээни-биле хөлезиге дужааган эт-хөреңгиден аңгыда) садып алырынга, база ол ышкаш чогуур эт-хөреңги, ооң иштинде чер участоктары, үндүрүг онаарының объектизи болуп турарыбиле үндүрүг төлээринге аңгылап берген акша-хөреңгилерниң күсели-биле тударынга нормативтиг чарыгдалдарның орнун тургузарынга субсидиялар бээр арга-биле боттандырар.

Субвенцияларны болгаш субсидияларны доктааткан чурум езугаар автономнуг албан черинге чээли организациязында ажыттынган агар санынче шилчидер.

15. Автономнуг албан черлери бүрүзүнге субсидияларның ниити хемчээлин тургузукчу бо Дүрүмде капсырылгага дүүштүр даалгаларны кылырынга субсидияларның (субвенцияларның) ниити хемчээлин тодарадыр методикага дүүштүр санаар.

16. Бо Дүрүмнүң 14-кү пунктузунда айыттынган субсидияларның хемчээлиниң санаашкынын, даалганың кызыгаарында күрүне ачы-дузазын чедирерінге кижи санынга онааштыр бадылаан чарыгдалдарның, бо Дүрүмнүң капсырылгазының 1-ги пунктузунга дүүштүр шимчевес өнчү-хөреңгини база онза үнелиг шимчээр эт-хөреңгини тударынга чарыгдалдарны киириштир, база чарыгдалдарның өске-даа нормативтерин барымдаалап чорудар.

17. Бо Дүрүмнүң 16-гы пунктузунда айыттынган субсидияларны санаарының нормативтери чок таварылгада, бо Дүрүмнүң капсырылгазында 2-ги пунктузунга дүүштүр күрүне ачы-дузазын чедирерінге эргежок чугула чарыгдалдарны, шимчевес өнчүнү база онза үнелиг шимчээр өнчүнү тударынга чарыгдалдарны барымдаалап, оларның негеттинген хемчээлдерин тодаратканынга үндезилээш, санаашкынны чорудар.

18. Автономнуг албан черинге доктааткан чурум езугаар бадылаттынган программаларның кызыгаарында автономнуг албан черин хөгжүдериниң сан-хөө хандырылгазынга субсидияны база берип болур.

19. Күрүне даалгазын күүседиринге автономнуг албан черлеринге берген субвенцияларның болгаш субсидияларның кол эргелекчизи тургузукчу болур.

20. Автономнуг албан черинге субвенцияларны болгаш субсидияларны аңгылап бээриниң үндезини болза, тургузукчу Тыва Республиканың Сан-хөө яамызынга доктааткан даалганы көргүзер.

21. Бир эвес автономнуг албан чери даалганың күүселдезин хандырбаан (хандырбайн турар) болза, тургузукчу бодунуң баш миннип харыылаар айтырыгларының кызыгаарында даалганың күүселдезин хандырар талазы-биле хемчеглерни алыр, чок болза Тыва Республиканың Сан-хөө яамызы-биле дугуржулга езугаар даалганың акшаландырыышкынының хемчээлдерин эде көөрүн боттандырар ужурлуг.

22. Бо Дүрүмнүң 14-кү пунктузунда айыттынган субвенцияларны болгаш субсидияларны автономнуг албан черинге сан-хөө чылының дургузунда бээрин, тургузукчунуң болгаш автономнуг албан черинің аразында тургузукчунуң даалгазын күүседир сорулгабиле ажылды кылырын, ачы-дузаны чедирерін хандырар талазы-биле субвенциялар болгаш субсидиялар бээриниң чурумунуң болгаш негелделериниң дугайында дугуржулгага үндезилеп боттандырар. Тургузукчу дугуржулгага хамаарыштыр чазалганы болгаш немелдени киирер эргелиг.

Сан-хөө чылының дургузунда субвенцияларны болгаш субсидияларны өй-өйлеп шилчидерін болгаш субсидияларның хемчээлдерін айыттынган дугуржулга-биле тодарадыр.

Дугуржулганы даалгага капсырар.

Хөй-ниитиниң корум-чурумун камгалаар талазы-биле улусчу дружиналарның дугайында Дүрүмнү бадылаар дугайында

2008 чылдың октябрь 22 № 659 Кызыл хоорай

«Тыва Республикада хөй-ниитиниң корум-чурумун камгалаарынга хамаатыларның киржилгезиниң дугайында» 2003 чылдың март 11-де №204 ДХ-I Тыва Республиканың Хоойлузун күүседири-биле Тыва Республиканың Чазааның **доктаадыры болза:**

1.Хөй-ниитиниң корум-чурумун камгалаар талазы-биле улусчу дружинарларның дугайында киирип келген Дүрүмнү бадылаар.

2.Муниципалдыг районнар болгаш хоорайлар округтарының чагыргалары хөй-ниитиниң корум-чурумун камгалаар талазы-биле улусчу дружиналарны тургузарының болгаш ажылының чурумунуң дугайында боттарының актыларын бо доктаалга дүүштүр кылырын сүмелээр.

3.Бо доктаалдың күүселдезин хынаарын Тыва Республиканың Чазааның Даргазының Канцелярязынга дагзыр.

Тыва Республиканың Чазааның Даргазы Ш.КАРА-ООЛ.

Тыва Республиканың Чазааның 2008 чылдың октябрь 22-де № 659 доктаалы-биле бадылаан

Хөй-ниитиниң корум-чурумун камгалаар талазы-биле улусчу дружиналар дугайында ДҮРҮМ

1.Ниити үүлдер

1.1.Улусчу дружина—хөй-ниитиниң корум-чурумун камгалаарынга болгаш корум-чурум үрекчилери-биле демиселди экижидеринге эрге-хоойлу камгалаар органнарга дузаны чедирери-биле эки тура-

биле тургузуп турар хамаатыларның каттыжыышкыны болур.

1.2.Тыва Республиканың хамаатыларының, тус чер бот-башкарылгазының хоорайлар округтарының болгаш муниципалдыг районнарның эгелээшкини-биле улусчу дружиналарны тургузуп турар, олар «Тыва Республикада хөй-ниитиниң корум-чурумун камгалаарынга хамаатыларның киржилгезиниң дугайында» 2003 чылдың март 11-де №204 УХ-I Тыва Республиканың Хоойлузунга дүүштүр ажылдаар болгаш аңаа үндезилеп нормативтиг эрге-хоойлу актыларын хүлээп алыр.

1.3.Улусчу дружиналарның ажыл-чорудулгазын Россия Федерациязының, Тыва Республиканың хоойлужудулгаларынга, Тыва Республиканың тус чер бот-башкарылгазының хоорайлар округтарының, муниципалдыг районнарның муниципалдыг эрге-хоойлу актыларынга, бо Дүрүмге дүүштүр боттандырар.

1.4.Улусчу дружиналар ажылы Тыва Республиканың күүсекчи эрге-чагырга органнары, Тыва Республиканың тус чер бот-башкарылгазының хоорайлар округтары болгаш муниципалдыг районнар, көдээ болгаш суур администрациялары, хөй-ниити бот-башкарылгазының микрорайоннар, суурлар чөвүлелдериниң болгаш комитеттери, иштики херектер органнары-биле бот-боттарының аразында бир демниг харылзаазының үндезинингe тургустунар болгаш хоойлуга, эки турачы чорукка, кижиниң хүндүлээринге, кижиниң, хамаатының эргелерин болгаш хосталгаларын, юридиктиг албан черлериниң эргелерин болгаш хоойлу езугаар сонуургалдарын камгалаар принциптерге үндезилеттинген турар.

1.5.Улусчу дружиналарының хүн бүрү ажыл-чорудулгазын организастаар, ол ышкаш оларның удуртулгазын боттандырарыбиле улусчу дружинаның штавын тургузар, ооң составынга улусчу дружиналарның командирлери, тус чер бот-башкарылга болгаш иштики херектер органнарының төлээлери кирер.

1.6.Улусчу дружиналарның штабтарын Тыва Республиканың муниципалдыг район бүрүзүнге тургузар.

Тыва Республиканың хоорай округунуң бүрүзүнге элээн каш улусчу дружина штабтарын тургузуп болур.

2.Улусчу дружиналар ажыл-чорудулгазының кол угланыышкыннары

2.1.Россия Федерациязының күштүг хоойлужудулгазын удуртулга болдургаш, улусчу дружиналар эрге-хоойлу камгалаар органнарга ажыл-чорудулгазының дараазында угланыышкыннарының дузазын чедирер:

кудумчуларга, хөй-ниитиниң черлеринге, ооң иштинде массалыг хемчеглер эрттирип турда, хөй-ниитиниң корум-чурумун камгалаар;

хулиганнаар, арагалаар, кем-херек үүлгедикчилери чыглыр уялар, өскениң өнчүхөреңгизин оорлаар, хереглекчи рыногунуң адырында хажыдыышкыннар-биле демисежир;

ургларның хайгаарал чок артары болгаш назы четпээннерниң эрге-хоойлу үрээшкиннери-биле демисежир;

орук шимчээшкинииң айыыл чок чоруун болгаш орук-транспорт озал-ондаан болдурбазын хандырар;

озал-ондакка таварышкан азы эрге-хоойлу үрээшкиннеринге когарааннарга, ол ышкаш хөй-ниитиниң черлеринде турар дуза херектиг кижилерге дүрген дузаны чедирер;

бойдустуң айыыл-халавынга болгаш өске-даа онза байдалдар болганда, хөй-ниитиниң корум-чурумун сагыыр, кижилерни болгаш өнчү-хөреңгини камгалаар;

долгандыр турар хүрээлелди кадагалаар болгаш камгалаар талазы-биле хемчеглерни эрттирер, төтчеглекчилер, аңнаарының болгаш балыктаарының чурумун хажытканнар-биле демисежир;

иштики херектер органнарының профилактика учедунда турар хамаатылар-биле профилактика ажылын эрге-хоойлу камгалаар органнарның дузазы-биле чорудар;

Россия Федерациязының болгаш Тыва Республиканың хоойлужудулгазынга удурланышкак эвес өске-даа хемчеглерни чорудар.

3.Улусчу дружиналарның ажылының хевирлери болгаш методтары

3.1.Хөй-ниитиниң корум-чурумун камгалаар болгаш эрге-хоойлу үрээшкиннери-биле демисел талазы-биле хүлээлгелерин күүседирде улусчу дружиналар ажылынга дарааазында хевирлерни болгаш методтарны ажыглап турар:

— кудумчуларга болгаш өске-даа хөй-ниити черлеринге постулар патрульдарын тургузар;

— эрге-хоойлу үрээшкиннерин, үүлгеткен кижилерни, оларның үүлгедиишкиннерин илередир талазы-биле рейдилерни эрттирер;

— эрге-хоойлу үрээн кижилер-биле хуузунда кижизидилге ажылын чорудар;

— эрге-хоойлу үрээшкиннерин болдурбазынга, ону баш удур сагындырарынга салдарны чедирер хана солуннарны үндүрер, фото-чуруктар делгелгелерин эрттирер, улусчу дружиналарның айтырыгларынга хамаарышкан материалдарны массалыг информация чепсектеринге белеткээр;

— Россия Федерациязының болгаш Тыва Республиканың хоойлужудулгазынга удурланышкак эвес өске-даа хевирлерни болгаш методтарны ажыглаар.

4.Улусчу дружинаның ажылын тургузарының болгаш организастаарының чуруму

4.1.Тыва Республиканың хоорай округунуң болгаш муниципалдыг районнуң администрациязының шиитпири-биле улусчу дружинаны тургузар.

4.2.Улусчу дружинага хүлээп алыры эки турага үндезилеттинген, орта кирер күзелдиг кижиниң хууда билдириишкинин, улусчу дружинаның ажылынга киржип чораан стажтыг ийиден эвээш эвес улусчу дружинниктерниң бижимел дагдыныышкынын езугаар хүлээп алыр. Улусчу дружина кежигүнүнүң дагдыныкчызы кылдыр ажылдап турар организациязының удуртукчуларын хаара тудуп болур.

Бодунуң моральдыг, ажыл-агыйжы шынары, белеткелиниң, кадыының байдалының талазы-биле корум-чурумну камгалаар болгаш кем-херек үүлгедикчилери-биле демиселдиң сорулгаларын күүседип шыдаар аргалыг Россия Федерациязының 18 хар четкен хамаатызы улусчу дружинаның кежигүнү боол болур.

4.3.Улусчу дружинаның кежигүнүнге хамаатыларны мындыг чылдагааннар-биле хүлээп албас:

— судтаткан азы шиттирген хуусаазы төнмээн;

— суд шиитпири-биле эргезин казыткан азы кызыгаарлаттырган;

— психиктиг аарыг, арагалаашкын, наркомания, токсикомания чылдагааныбиле кадык камгалал албан черлериниң учедунда турар;

— Тыва Республикада чурттап турар черииниң аайы-биле киир бижитпээн болза.

Улусчу дружинага кирип алган хамааты бүрүзү улусчу дружинаның ниити хуралынга хөй-ниитиниң корум-чурумун болгаш эргехоойлуну камгалаарынга, корум-чурум үрекчилери-биле демиселге эки тура-биле киржириниң дугайында байырлыг даңгыраан бээр.

Улусчу дружинага киреринге белеткенип турар хамаатыларга байырлыг даңгырактың ужур-утказын, хөй-ниитиниң корум-чурумун камгалаарының, кем-херек үүлгедикчилери-биле демисежириниң хоойлуларының болгаш өске-даа доктаалдарның, айтыышкыннарның утказын, улусчу дружиналарның ажылының хевирлерин, аргаларын тайылбырлап бээр.

Хоойлуда көрдүнген бодунуң эргелерин болгаш хүлээлгелерин өөренип алган улусчу дружинникке тускай доктааткан хевирниң шынзылгазын тыпсыр.

4.4.Улусчу дружинниктиң ат-алдарынга дүүшпес херек үүлгеткенде азы хүлээлгезин күүсетпес болза, ону улусчу дружинадан үндүрер.

4.5.Улусчу дружинадан үндүрер дугайында улусчу дружина штавының шиитпирин дарааазында таварылгаларда хүлээп алыр:

а)улусчу дружинниктиң хуузунда билдириишкини;

б)Хоойлунуң 12 чүүлүнүң 3 кезээнде көрдүнген таварылгалар бар болза;

в)улусчу дружина дугайында дүрүмнү улусчу дружинник күүсетпейн барганда;

г)улусчу дружинник хоойлу-дүрүмге дүүшпес үүлгедиг кылганда, ооң иштинде күжүн шын эвес ажыглаан таварылгада.

Үндүрер дугайында шиитпирни улусчу дружинаның ниити хуралынга хүлээп алыр. Улусчу дружинадан үндүрткен хамаатының шынзылгазын хавырып алыр.

Улусчу дружинниктиң хүлээлгезинден хостаарын дилээн дружинник улусчу дружинаның составындан үне бээр. Улусчу дружинаның составындан үнген хамааты шынзылгазын дужаар хүлээлгелиг.

4.6.Улусчу дружинаны дружинниктерниң ниити хуралының киржикчилериниң хөй кезииниң бадылаашкыны-биле соңгуткан дружинник улусчу дружинаның командири болур. Улусчу дружинаны командири улусчу дружинниктерниң аразындан бир кижини бодунуң оралакчызынга томуйлаар.

5. Улусчу дружиналарның ажыл-чорудулгазын удуртуру

5.1.Улусчу дружиналарның ажыл-чорудулгазының ниити удуртулгазын тус чер бот-башкарылгазының күүсекчи органнары боттандырыр.

5.2.Улусчу дружиналарның ажыл-чорудулгазының дорт удуртулгазын улусчу дружина штабтары боттандырар.

5.3.Улусчу дружинниктерниң ажылын улусчу дружинаның командири удуртуп боттандырар, ол болза:

— улусчу дружинаны быжыглап каттыштырар ажылды чорудар, улусчу дружинниктерни хөй-ниитиниң корум-чурумун камгалаар болгаш корум-чурум үрекчилери-биле демисежир талазы-биле хүлээлгелерни күүседиринге эргежок чугула эки шынарларга, корум-чурумга кижизидер, белеткээр хемчеглерни алыр;

— кем-херек үүлгедикчилери-биле демиселди чорударының хоойлужудулгазының үндезиннерин, хевирлерин болгаш аргаметодтарын улусчу дружинниктерге өөредирин организастаар;

— улусчу дружинниктерниң күш-дамыр сайзыралының белеткелин организастаар;

— улусчу дружинаның ажылын планнаар, улусчу дружинниктерниң ажыл-чорудулгазын хайгаараар, хынаар, ажылының түңнелдериниң учедун чорудар, улусчу дружинаның ажыл-чорудулгазының дугайында айтырыгларны улусчу дружинаның ниити хуралынга чугаалажыры-биле белеткээр;

— кылган ажылының дугайында улусчу дружинниктерге чылда бирден эвээш эвес отчедун бээр, чурттакчы чонга улусчу дружинаның отчедун бээрин организастаар;

— Тыва Республиканың иштики херектер органнарынга болгаш тус чер бот-башкарылгазының хоорайлар округтарынга болгаш муниципалдыг районнар органнарынга, организацияларга эң эки ажылдаан улусчу дружинниктерни шаңнап-мактаарының дугайында дилеглерни киирер.

6.Улусчу дружинниктерниң хүлээлгелери болгаш эргелери

6.1.Улусчу дружинниктиң хүлээлгелери:

а)хамаатыларның эргелерин болгаш хосталгаларын үндезин чокка кызыгаарлаарын болдурбас, кижиниң болгаш хамаатының аталдарын база төлептиг чоруун кудуладыр сорулгалыг ажыл-чорудулганы кылбас;

б)хамаатыларның хууда болгаш хөй-ниитиниң айыыл чок чоруунга, хөй-ниитиниң корум-чурумунга кыжанган болуушкуннар азы факт-барымдаалар дугайында хамаатыларның дыңнадыгларын азы болуушкуннарын боттары эскерип кааида эрге-хоойлу камгалаар чоок-кавыда органнарга дүрген дыңнадыр болгаш кижилерни камгалаар, кем-херек үүлгедиишкиннерин азы административтиг эрге-хоойлу үрээрин болдурбас, кем-херек үүлгеткен азы администра тивтиг эрге-хоойлу үрээннерни тудар, болуушкун болган черни камгалаар;

в)кем-херек үүлгедиишкининден азы административтиг эрге-хоойлу үрээшкининден когарааннарга, кандыг-бир таварылга болуп кемдээннерге, ол ышкаш кадыкшылынга болгаш амыдыралынга айыылдыг, дуза херек хамаатыларга дуза чедирер, ооң иштинде эмчи дузазын чедирер хемчеглерни алыр;

г)хамаатыларга оларның эргелерин болгаш хостуг чоруун кандыг таварылгаларда кызыгаарлаарыл, ооң үндезиннерин болгаш чылдагааннарын тайылбырлаар;

д)доктааткан хевирниң шынзылгазын бодунга үргүлчү ап чоруур, хамаатыларның азы албан-дужаалдыг кижилерниң негелдезин езугаар көргүзер.

6.2.Эрге-хоойлу камгалаар органнарның ажылдакчылары-биле кады хөй-ниитиниң корум-чурумун камгалаар херекке киржип турган улусчу дружинниктиң эргелери болза:

а) хамаатылардан болгаш албан-дужаалдыг кижилерден кем-херек үүлгедиишкиннерин, административтиг эрге-хоойлу үрээшкиннерин болдурбазын негээр;

б) кем-херекти үүлгедип азы административтиг эрге-хоойлу үреп болур үндезиннер бар сезинчиг хамаатыларның документилерин, хуузунда шынзылгаларын хынаар;

в) кем-херек үүлгеткен азы административтиг эрге-хоойлу үрээн кижилерни эрге-хоойлу камгалаар органнарга чедирер;

г) эрге-хоойлу камгалаар органнарга азы улусчу дружинаның бажыңынга эккелген чурум үрекчилериниң кем-херек үүлгедиринге хереглеттине берги дег ап чораан хуу эт-херекселдерин хавыргаш, эрге-хоойлу камгалаар органнарга дораан дужаап бээр;

д) орук шимчээшкинин организастаарынга киржир;

е) эргежок херек апарганда кандыг-даа хевирниң өнчүзүнүң организацияларының (тускай сорулгага ажыглаар транспорттан аңгыда), хөй-ниити каттыжыышкыннарының азы хамаатыларның хуузунда транспортун дүрген эмчи дузазы херек хамаатыларны эмнелге албан черлеринге чедиреринге ажыглап болур;

ж) эрге-хоойлу камгалаар болгаш улусчу дружина штабтары-биле харылзажыры чугула негеттинип келгенде кандыг-даа организацияларның, каттыжыышкыннарының телефоннарын болгаш өске-даа харылзаа чепсектерин ажыглап болур.

6.3.Улусчу дружинник эрге-хоойлу камгалаар органнарның ажылдакчыларыбиле кады хөй-ниитиниң корум-чурумун камгалаарынга киржип тургаш, оларның хоойлу езугаар даалгаларын күүседир хүлээлгелиг.

7.Тыва Республиканың тус чер бот-башкарылгазының хоорайлар округтары болгаш муниципалдыг районнар органнары-биле улусчу дружиналарның кады ажылдажылгазы

7.1. Тыва Республиканың тус чер бот-башкарылгазының хоорайлар округтары болгаш муниципалдыг районнар органнарының эргелери:

— улусчу дружинаның штавының начальнигин муниципалдыг албан-хаакчыларның аразындан томуйлап болур;

— хөй-ниитиниң корум-чурумун камгалаарын экижидеринге, корум-чурум, кемхерек үүлгедиишкиннери-биле демиселди күштелдиреринге улусчу дружиналарга бүгү талалыг деткимчени болгаш дузаны чедирер;

— улусчу дружинаның харыылап турар девискээринге хөй-ниитиниң бот-башкарылга органнары-биле кады демниг ажылдажылгазын организастаарынга дузалаар;

— улусчу дружиналарны быжыглаарыбиле хөй-ниитиниң корум-чурумун камгалаарынга төлептиг хамаатыларны улусчу дружинаның хүрээлеңинге хаара тудар хемчеглерни алыр;

— бо дүрүмнүң негелделерин күүседирибиле улусчу дружиналарның ажылынга кайы хире дуза чедирип турарының дугайында организацияларның болгаш чурттакчы чонның бот-башкарылгазының девискээр хөй-ниитизиниң удуртукчуларының отчеттарын болгаш дыңнадыгларын дыңнаар.

8.Тыва Республиканың девискээринде хөй-ниитиниң корум-чурумун камгалаарынга киржип турар хамаатыларны акшаландырары

8.1. Улусчу дружиналарны акшаландырарының үндезиннерин болгаш чурумун күштүг хоойлужудулгага дүүштүр тус чер бот-башкарылга органнары тодарадыр. Улусчу дружиналарны акшаландырарын организациялардан, хамаатылардан болгаш оондаа өскээртен кирген хөреңгилерниң күселибиле, бир эвес ол Россия Федерациязының хоойлужудулгазынга удурланышкак эвес болза боттандырып болур.

8.2. Тус чер бот-башкарылгазының органнары улусчу дружиналарга албан бажыңын, мебель дерилгелерин, эт-херекселди, харылзаа чепсектерин бээр.

9.Улусчу дружиналарның иштики херектер органнары-биле удур-дедир харылзаазы

9.1. Иштики херектер органнары улусчу дружинниктерге инструкция берип болур, эрге-хоойлу үрекчилери-биле демиселдиң хевирлерин болгаш арга-методтарын оларга өөредир, ажылды планнаарынга, организастаарынга болгаш учедун кылырынга методиктиг дузаны чедирер, хөй-ниитиниң корум-чурумун камгалаар болгаш кем-херек үүлгедиишкиннерин сагындырарының талазы-биле хемчеглерге улусчу дружинниктерни хаара тудар.

10. Даштыкы ылгавыр демдектери болгаш улусчу дружинниктиң шынзылгазы

10.1.Улусчу дружинник дежурныйлап кирерде хүлээлгези:

— даштыкы хевири арыг-силиг болур;

— хевиниң солагай талакы чеңинге «УД» («НД») деп бижээн кызыл пөс шарыглыг болур;

—улусчу дружинниктиң шынзылгазы.

10.2. Тыва Республиканың бүгү девискээринге улусчу дружинниктиң шынзылгазын бо Дүрүмнүң №1 капсырылгазынга дүүштүр чаңгыс аай хевир-биле белеткээр.

10.3. Улусчу дружинниктиң шынзылгазын тодарадып бижээни:

10.3.1. Шынзылганың карты кадыг, хүрең өңнүг. Ажыдып каан шынзылганың хемчээли 70 миллиметр болгаш 200 миллиметр.

10.3.2. Шынзылганың даштында «УЛУСЧУ ДРУЖИННИКТИҢ ШЫНЗЫЛГАЗЫ» деп бижээн, үжүктериниң хемчээли—10 миллиметр. Үжүктерни алдын өңнүг будук-биле бижээн.

10.3.3. Шынзылганың иштики хевири:

солагай талазында 4Х5 см хемчээлдиг өңнүг фото-чурук болгаш үстүнден куду бижээни: «Тыва Республиканың УД шынзылгазы №.....фамилиязы, ады, адазының ады, 20.....ч..... .. чедир күштүг, улусчу дружинаның штавының начальниги, ХИХЭ (РИХК,ХИХО) начальниги, тывыскан үези 20...ч.....;

оң талазында хуусаазын узатканы 20.....ч. чедир узаткан деп бижээн».

11.Шынзылганы долдурарының болгаш тыпсырының чуруму

11.1. Шынзылганы кадагалап шыгжаарының учедун болгаш тыпсырын улусчу дружинаның штавының начальниги харыылаар.

11.2. Арыг бланкыларны, оларны шыгжаарының болгаш шынзылгаларны тыпсырының учедун улусчу дружинаның штавының харыысалгалыг ажылдакчызы кылыр.

11.3. Шынзылганы улусчу дружинниктиң хуу херээнде бижидилгелерге үндезилээш, долдурар.

Хуу херекке кирер чүүлдер:

хууда билдириишкини;

хуузунда учет карточка;

4Х5 см хемчээлдиг фото-чурук (өңнүг);

допчу намдары;

сөөлгү ажылдап азы өөренип турган черинден характеристика:

эмчи комиссиязын эрткениниң дугайында шынзылга;

хуу херээниң медээлерин хынаан дугайында иштики херектер органнарының түңнели;

шынзылганы бергенииң алфавиттиг карточказы.

11.4.Улусчу дружинниктиң хуу херээн долдурган соонда 10 хонук хуусаада ында кирген медээлерниң немелде хыналдаларын чорудары-биле чогуур иштики херектер органнарынче чорудар.

11.5.Иштики херектер органнарындан хуу херек-биле чөпшээрешкен түңнел чедип келирге, 3 хонук хуусаада улусчу дружина штавының харыысалгалыг ажылдакчызы шынзылганы долдургаш, тыпсыр.

11.6.Шынзылганың бланкызынга улусчу дружинниктиң чуруун чыпшыргаш, хуу херектиң медээлерин езугаар графаларны долдурар. Шынзылганы эдип, балап болбас.

Шынзылганы 1 чыл хуусаалыг тыпсыр, хуусаазы төне бээрге, ону узадыр азы солуур.

11.7. Шынзылганы долдурарын дооскаш, улусчу дружина штавының харыысалгалыг ажылдакчызы шынзылганы учет журналынга бүрүткээш, улусчу дружинниктиң адын салдырар. Ооң-биле кады шынзылганы тывысканының карточказын долдурар.

12.Шынзылганы шыгжаарының, дужаарының болгаш узуткаарының чуруму

12.1. Ажыглаттынмаан чаа, белен болгаш ажыглаттынган шынзылгалар улусчу дружинаның штавының начальнигиниң азы харыысалгалыг ажылдакчызының сейфинге шыгжаар, Дружина штавында документ шыгжаар таарымчалыг байдал чок болза, иштики херектер органының дружинниктерниң ажылын харыылап турар ажылдакчызынга шынзылгаларны шыгжадып болур.

12.2.Дружина штавының начальниги дружинникке шынзылганы тыпсып тура, шынзылганың үнезиниң дугайында тайылбырлап, ону чидирерге ооң соонда кандыг уржуктарлыг болурун чугаалап бээр.

12.3. Шынзылганы чидирген таварылгада истелгени кылыр. Истелге чорудар комиссияны тургузар. Ооң составын улусчу дружина штавының начальнигиниң дужаалыбиле тодарадыр. Шынзылгазын чидирген дээш улусчу дружинниктиң дружинадан үндүрүп болур.

Шынзылга читкениниң таварылга бүрүзүнүң истелгезиниң материалдарының дугайында дыңнадыгны улусчу дружина ажылын харыылап турар иштики херектер органынга дыңнадыр.

12.4.Улусчу дружинага ажыл-чорудулгазын соксадып, чурттаар черин солаан таварылгада, улусчу дружинниктиң шынзылгазын улусчу дружинаның штавының начальнигинге азы улусчу дружинаның штавының харыысалгалыг ажылдакчызынга дужаар хүлээлгелиг.

12.5.Ажылдап турар болгаш үнүп чорткан улусчу дружинниктерниң, ол ышкаш арыг болгаш ажыглаттынган шынзылгаларның учедунуң шүүштүрүлгезин улусчу дружина штавының начальниги (ону солаан кижи) чартык чылда бир катап боттандырар.

12.6.Шынзылганың күштүг болурунуң хуусаазы бир ай болгаш доостур дей бергенде улусчу дружинаның штавының начальниги азы улусчу дружинаның харыысалгалыг ажылдакчызы шынзылганың хуусаазын узадыр азы хавырып алыр дугайында айтырыгны шиитпирлээр.

12.7.Шынзылганың хуусаазы доозулган соонда улусчу дружинник шынзылганың хуусаазын узадыр азы шынзылганы дужаар.

12.8.Шынзылганы дужааган, хуусаазын узаткан азы чаа шынзылга бергенде шынзылгалар бээриниң журналынга болгаш шынзылганы бергенииң учет карточкага чогуур демдеглелдерни кылыр.

12.9. Ажыглаттынган шынзылгаларны чок кылыры-биле улусчу дружинаның штавынга дужаар.

12.10. Шынзылгаларны чок кылыр дугайында актыны тургузар, улусчу дружинаның штавының даргазы адын салыр.

Тыва Республиканың Муниципалдыг тургузугларының инвестиция төлевилелдерин шилиир талазы-биле комиссияның дугайында дүрүмнү болгаш комиссияның составын бадылаарының дугайында

2008 чылдың ноябрь 17 № 690 Кызыл хоорай

Тыва Республиканың 2008 чылдың апрель 21-де «Тыва Республикага бюджеттер аразының хамаарылгаларының дугайында» №689 УХ-II Хоойлузунуң 9 чүүлүнге дүүштүр Тыва Республиканың Чазааның **доктаадыры болза:**

1. Мында капсырган Тыва Республиканың муниципалдыг тургузугларының инвестиция төлевилелдерин шилиир талазы-биле комиссияның дугайында дүрүмнү болгаш комиссияның составын бадылаарын.

2. Тыва Республиканың Чазааның дараазында доктаалдарын:

— 2005 чылдың август 20-де «Тыва Республиканың инвестиция төлевилелдерин экспертизалаар болгаш шилиир талазы-биле комиссияның дугайында дүрүмнү болгаш комиссияның составын бадылаарының дугайында» №939;

— 2006 чылдың ноябрь 21-де «Тыва Республиканың Чазааның 2005 чылдың август 20-де «Тыва Республиканың инвестиция төлевилелдерин экспертизалаар болгаш шилиир талазы-биле комиссияның дугайында дүрүмнү болгаш комиссияның составын бадылаарының дугайында» №939 доктаалынга өскерилгелер киирер дугайында» №1330;

— 2007 чылдың июнь 27-де «Тыва Республиканың Чазааның 2005 чылдың август 20-де «Тыва Республиканың инвестиция төлевилелдерин экспертизалаар болгаш шилиир талазы-биле комиссияның дугайында дүрүмнү болгаш комиссияның составын бадылаарының дугайында» №939 доктаалынга өскерилгелер киирер дугайында» №703;

— 2008 чылдың март 12-де «Тыва Республиканың Чазааның 2005 чылдың август 20-де «Тыва Республиканың инвестиция төлевилелдерин экспертизалаар болгаш шилиир талазы-биле комиссияның дугайында дүрүмнү болгаш комиссияның составын бадылаарының дугайында» №939 доктаалынга өскерилгелер киирериниң дугайында» №118 доктаалдарын күш чок деп санаар.

3. Бо доктаалды «Тувинская правда» болгаш «Шын» солуннарынга парлаар.

Тыва Республиканың Чазааның Даргазы Ш.КАРА-ООЛ.

Тыва Республиканың Чазааның 2008 чылдың ноябрь 17-де № 690 доктаалы-биле бадылаан

Тыва Республиканың муниципалдыг тургузугларының инвестиция төлевилелдерин шилиир талазы-биле комиссияның

СОСТАВЫ

С.И.Тен —Чазак Даргазының бирги оралакчызы – Тыва Республиканың экономика сайыды, даргазы;

Л.В.Трусова —Тыва Республиканың экономика сайыдының оралакчызы, даргазының оралакчызы;

А.А. Сафарова — Тыва Республиканың Экономика яамызының көргүзүкчү башкарылганың болгаш тускай сорулгалыг программалар килдизиниң начальниги, харыысалгалыг секретары;

Р.Д. Деге — Тыва Республиканың Улуг Хуралының Хоойлужудулга палатазының депутады (дугуржулга-биле);

Н.Х.Куулар — Тыва Республиканың Чазааның Аппарадының девискээр хөгжүлдезиниң болгаш тус чер бот-башкарылга органнары-биле кады ажылдажылга эргелелиниң начальниги;

Т.Д. Моламдай—Тыва Республиканың Чазааның Аппарадының комплекстиг социал-экономиктиг хөгжүлде эргелелиниң килдис начальниги;

С.Ы.Ооржак — Тыва Республиканың Улуг Хуралының Төлээлекчилер палатазының тус чер бот-башкарылга айтырыгларының талазы-биле комитеттиң даргазы (дугуржулга-биле);

З.Э. Салчак— «Капиталдыг тудуг эргелели» Тыва Республиканың күрүнеиң албан черииң начальнигиниң оралакчызы;

А.С. Самдан — Тыва Республиканың тудуг, чурттталга болгаш коммунал ажылагый сайыдының бирги оралакчызы;

В.Н. Тунев — Тыва Республиканың Муниципалдыг тургузуглар чөвүлелиниң даргазы (дугуржулга-биле);

М.Б.Хомушку—Тыва Республиканың саңхөө сайыдының килдис начальниги;

О.И.Чеклецова —Тыва Республиканың Чазааның Аппарадының эрге-хоойлу экспертизазының болгаш хоойлужудулга системажыдар эргелелиниң килдис начальнигиниң оралакчызы.

Тыва Республиканың Чазааның 2008 чылдың ноябрь 17-де № 690 доктаалы-биле бадылаан

Тыва Республиканың муниципалдыг тургузугларының инвестиция төлевилелдерин шилиир талазы-биле комиссияның дугайында

ДҮРҮМ

I. Ниити чүүлдер

1. Тыва Республиканың муниципалдыг тургузугларының инвестиция төлевилелдерин шилиир талазы-биле комиссия (моон ыңай – комиссия дээн) эксперт-консультация болгаш дүүштүрер орган болур. Комиссияны Тыва Республиканың Чазаанга сайгарып чугаалажыры-биле киирип турар муниципалдыг тургузугларның инвестиция төлевилелдерин Тыва Республиканың республика бюджединден кады акшаландырарынга эксперт үнелелин чорудар сорулгалыг тургускан.

2. Комиссия бодунуң ажыл-чорудулгазынга Россия Федерациязының Конституциязын, Тыва Республиканың Конституциязын, федералдыг хоойлуларны, Тыва Республиканың Чазааның чарлыктарын болгаш айтыышкыннарын, Россия Федерациязының Чазааның доктаалдары болгаш айтыышкыннарын база ол ышкаш бо Дүрүмнү удуртулга болдурар.

3. Комиссияның бодунуң баш миннип харыылаар айтырыгларының кызыгаарында хүлээп алган шиитпирлерин, Тыва Республиканың күүсекчи эрге-чагырга органнары албан күүседир болур ужурлуг.

II. Комиссияның сорулгалары болгаш кылып чорудар ужурлуг ажылдары

4. Комиссияның ажыл-чорудулгазының кол сорулгазы болза, Муниципалдыг тургузугларның бюджеттеринге чарыгдалдарны кады акшаландырар республика фондузундан муниципалдыг тургузугларның орук ажыл-агыйын, социал адырның болгаш чурттталга-коммунал ажыл-агыйның объектилерин хөгжүдеринче угландырган инвестиция төлевилелдерин үлүүнүң киржилгезибиле акшаландырарынга субсидияларны бээриниң дугайында айтырыгларны сайгарып көөр.

5. Комиссия дараазында бүрүн эргелиг:

— Муниципалдыг тургузугларның бюджеттеринге чарыгдалдарны кады акшаландырар республика фондузундан субсидия алыр эрге дээш инвестиция төлевилелдериниң конкурузун чорудар;

— Муниципалдыг тургузугларның бюджеттеринге чарыгдалдарны кады акшаландырар республика фондузундан акшаландырар муниципалдыг тургузугларның социал болгаш инженер инфраструктуразын хөгжүдеринге инвестиция төлевилелдериниң даңзызын бадылаар;

— Тыва Республиканың күүсекчи эрге-чагырга органнары-биле кады ажылдажылганы боттандырар;

— ук төлевилелди боттандырарының экономиктиг болгаш социал чогумчалыын бадыткаар сорулга-биле инвестиция төлевилелиниң барымдаалыының экспертизазын чорудар;

— тудугга инвестицияларның, тудуг объектилерин улаштыр ажылдаарының азы тударының келир үезиниң сайгарлыкчы, экономиктиг болгаш социал талазы-биле чогумчалыын, оларның ажыл-агыйга эргежок чугулазының, техниктиг аргазының дугайында шиитпирни хүлээп алыр.

III. Комиссияны болгаш ооң составын тургузарының принциптери

6. Комиссия дугайында дүрүмнү, ооң персоналдыг составын Тыва Республиканың Чазааның доктаалы-биле бадылаар. Комиссияның составынга Комиссияның даргазы, даргазының оралакчызы, харыысалгалыг секретары болгаш өске-даа кежигүннери кирер.

7. Комиссияның даргазы Комиссияның ажыл-чорудулгазын боду дорт удуртур болгаш ооң ажыл-чорудулгазының түңнелдери дээш персоналдыг харыысалгалыг болур.

IV. Комиссияның шиитпирлерин хүлээп алырының чуруму

8. Комиссияның хуралын даргазы эрттирер. Даргазы чок таварылгада, Комиссияның хуралының даргазының оралакчызы эрттирер.

9. Комиссияның хуралынга Комиссияның кежигүннериниң үштүң ийи кезээ киришкенде бүрүн эргелиг болур. Бир эвес шиитпир дээш хуралда киржип турар Комиссияның кежигүннериниң үштүң ийи

кезиинден эвээш эвези бадылаан болза, шиитпирни хүлээп алган деп санаар.

10. Комиссия хуралын кварталда чаңгыстан эвээш эвес катап эрттирер. Комиссияның шиитпирлерин протокол кылдыр долдурар, аңаа хуралда киржип турар Комиссияның кежигүннери адын салыр. Эргежок чугула апарганда Комиссияның шиитпирлерин Тыва Республиканың Чазааның доктаалдары болгаш айтыышкыннары хевирлиг кылдыр боттандырар.

11. Даргазы азы ооң даалгазы-биле даргазының оралакчызы:

— Комиссияның ажылының планнарын ажылдап кылырын организастаар, Комиссияның хуралын эрттирер үезин болгаш черин тодарадыр, хуралдарны кыйгырар болгаш хүн айтырыын бадылаар;

— Комиссияның ажылын удуртур, ооң ажыл-чорудулгазын планнаар, хуралдарын чорудар, Комиссияның шиитпирлерин күүседирин контрольдаар.

12. Харыысалгалыг секретары:

— Комиссияның даргазының удуртулгазы-биле Комиссияның ажылының планнарының белеткелин хандырар;

— Комиссияның хуралдарының хүн айтырыын тургузар, Комиссияның хурал бүрүзүнге тайылбыр-информация материалдарын болгаш өске-даа документилерниң база ол ышкаш шиитпирлер төлевилелиниң белеткелин организастаар;

— Комиссияның эзлчеглиг хуралын эрттирер ай-хүнүн болгаш хүн айтырыын Комиссияның кежигүннеринге баш удур дыңнадыр, оларны эргежок чугула тайылбыр-информация материалдар-биле хандырар;

— Комиссияның хуралдарының протоколдарын долдурар база хүлээп алган шиитпирлерниң күүселдезиниң чоруп турарының контролюн боттандырар.

13. Комиссияның кежигүннери:

— Комиссияның ажылының планының база Комиссияның хуралының хүн айтырыының талазы-биле саналдарны киирер;

— даргазының азы ооң оралакчызының даалгазы-биле Комиссияга сайгарып көөрү-биле киирген айтырыглар талазы-биле материалдарны база ооң шиитпирлериниң төлевилелдерин белеткээрин организастаар;

— хүлээп алган шиитпир-биле чөпшээ-решпээн таварылгада, бодунуң онзагай саналын илередир эргелиг.

14. Хуралдарны белеткээр, эксперт болгаш анализ ажылдарын белеткээри-биле холбашкан айтырыгларны ажылдаарынга, удуртукчу (ооң даалгазы-биле оралакчызы) ооң удуртулгазы-биле ажылдаар азы Комиссияның кежигүннериниң бирээзиниң удуртулгазы-биле ажылдаар ажылчын бөлүктерни тургузуп болур.

15. Комиссияның ажыл-чорудулгазының организас-техниктиг хандырылгазын Тыва Республиканың Экономика яамызы боттандырар.

16. Комиссияның ажылының, ооң шиитпирлерин хүлээп алырының болгаш оларның күүселдезин хандырарының чурумун, Комиссияның хүлээп алганы Комиссияның ажылының регламентизинде тодаргайлаан.

Тыва Республиканың Чазааның Даргазының стипендияларының дугайында

2008 чылдың ноябрь 17 № 691 Кызыл хоорай

Тыва Республиканың болгаш оон дашкаар турар дээди болгаш ортумак профессионал эртемниң өөредилге черлеринде өөренип турар, өөредилге болгаш эртем ажыл-чорудулгазынга чедиишкиннерлиг студентилерниң күрүнеден деткимчезин боттандырар сорулга-биле Тыва Республиканың Чазааның **доктаадыры болза:**

1. Мында капсырган Тыва Республиканың Чазааның стипендияларының дугайында дүрүмнү бадылаар.

2. Тыва Республиканың Чазааның Даргазының стипендияларының хемчээлдерин доктаадыр:

— күрүнеиң дээди профессионал өөредилге албан черлеринде өөренип турар студентилерге — өөредилге черииң турар черинден хамаарылга чокка, айда 3000 рубль хемчээлдиг;

— күрүнеиң ортумак профессионал өөредилге албан черлеринде өөренип турар студентилерге — өөредилге черииң турар черинден хамаарылга чокка, айда 2000 рубль хемчээлдиг стипендияны доктаадыр.

3. Өөредилге черлериниң талазы-биле Тыва Республиканың Чазааның Даргазының стипендиязын аңгылаан хуваалданы доктаадыр:

— Тыва Республикадан дашкаар турар Россия Федерациязының күрүнеиң дээди болгаш ортумак профессионал өөредилге албан черлеринге, ооң иштинде Москва болгаш Санкт-Петербург хоорайларга — 20 стипендияны;

— Тыва Республиканың күрүнеиң дээди профессионал өөредилге албан черлеринге – 6 стипендияны;

— Тыва Республиканың күрүнеиң ортумак профессионал өөредилге албан черлеринге – 6 стипендияны доктаадыр.

4. Мында капсырган Россия Федерациязының хоорайларында студентилерниң хөй-ниити каттыжыышкыннарын оларның ажыл-чорудулгазын дүүштүрери-биле Тыва Республиканың Чазааның кежигүннеринге быжыглаанын доктаадыр.

5. Тыва Республиканың Саң-хөө яамызы 2009 чылда Тыва Республиканың Чазааның Даргазының стипендияларын төлээриниң акшаландырыышкынын хандырар.

6. Тыва Республиканың Чазааның 2003 чылдың декабрь 11-де «Тыва Республиканың Чазааның стипендияларының дугайында» №876, 2004 чылдың февраль 10-да «Тыва Республиканың Чазааның 2003 чылдың декабрь 11-де «Тыва Республиканың Чазааның Даргазының стипендияларының дугайында» №876 доктаалынга өскерилгелер киирер дугайында» №171 доктаалдарын күш чок деп санаар.

7. Бо доктаал 2009 чылдың январь 1-ден күштүг болуп кирер.

8. Бо доктаалды «Тувинская правда» болгаш «Шын» солуннарынга парлаар.

9. Бо доктаалдың күүселдезиниң контролюн Тыва Республиканың Өөредилге, эртем болгаш аныяктар политиказының яамызынга дагзыр.

Тыва Республиканың Чазааның Даргазы Ш.КАРА-ООЛ.

Тыва Республиканың Чазааның Даргазының 2008 чылдың ноябрь 17-де № 691 доктаалы-биле бадылаан

Тыва Республиканың Чазааның Даргазының стипендияларының дугайында
ДҮРҮМ

1. Тыва Республиканың Чазааның Даргазының стипендияларын күрүнеиң дээди болгаш ортумак профессионал өөредилге черлеринче (моон ыңай - өөредилге черлери дээн) кирип өөренген, өөредилге болгаш эртем ажыл-чорудулгазында чедиишкиннерлиг студентилерге доктаадыр.

2. Тыва Республиканың Чазааның Даргазының стипендияларын Тыва Республиканың Чазааның Эртем-техниктиг чөвүлелиниң шиитпири-биле доктаадыр болгаш өөренип турар бүгү үезиниң дургузунда чаңгыс өөредилге семестринде Тыва Республиканың Чазааның Даргазы бадылаар база өөредилге черииң стипендиязындан болгаш өске-даа стипендиялардан аңгыда ай санында төлээр.

3. Тыва Республиканың Чазааның Даргазының стипендиязын алырынга кордакчылар болза, өөредилге семестринде өөредилгезинге тергиин чедиишкиннерлиг база чогаадыкчы конкурстарның, фестивальдарның дипломнары болгаш өске-даа документилер-биле, Тыва Республиканың социал-экономиктиг хөгжүлдезиниң берге айтырыгларын өөрениринче болгаш шиитпирлээринче угланган эртем үүлдери-биле бадыткаттынып турар эртем шинчилелдеринге шылгараңгай чедиишкиннерлиг студентилер бооп болур.

4. Тыва Республиканың Чазааның Даргазының стипендиязынга кордакчыларның составын тургузарынга өөредилге черлериниң студентилериниң санындан, Тыва Республиканың өөредилге эргелеп-башкарып турар эргелелиниң органы чыл санында массалыг информация чепсектери таварыштыр ажык конкурсту чарлаар.

5. Тыва Республиканың Чазааның Даргазының стипендиязынга кордакчыларның документилерин билдириишкин бижээн үндезинге сайгарып көөр.

6. Конкурска:

— өөредилге черлериниң өөредилгезин дооскан доозукчулары;

— өөредилге черлеринде өөредилге программазы-биле ийи чылдан эвээш эвес хуусаада өөренип турар студентилер киржип болбас.

7. Тыва Республиканың Чазааның Даргазының стипендиязын алырынга кордакчы Тыва Республиканың өөредилге эргелеп-башкарар органынга дараазында документилерни киирер:

— билдириишкинни;

— сөөлгү өөредилге семестриниң дургузунда зачет дептержигежиниң хоолгазын азы оон ушта бижилгени (чайгы болгаш кышкы сессияның түңнелдерин), ону өөредилге чери шынзыткан болур;

— ол өөредилге черииң студентизи деп шынзылганы (өөренген хуусаазын айыттыышаан);

— факультеттерниң деканнарындан азы өөредилге черлериниң удуртукчуларындан сүмелерни;

— хөй-ниити каттыжыышкыннарының Россия Федерациязының хоойлужудулгазында доктааткан чурум езугаар бүрүткеткен Тыва Республикадан студентилерниң землячестволарының – таныштырылгазын;

— эртем шинчилелдеринге, чогаадыкчы конкурстарга болгаш фестивальдарга киржилгезин, эртем үүлдери барын бадыткап турар документилерни;

— кордакчының паспортунуң баштайгы ийи арыннарының хоолгаларын, банкыда агар санының реквизиттерин болгаш үндүрүг төлекчизиниң тускайлаң дугаарын;

— курс ажылдарының, рефераттарны болгаш Тыва Республиканың чогуур адырларның яамыларының болгаш ведомстволарының эки түңнелди бергени Тыва Республиканың социал-экономиктиг хөгжүлдезиниң берге айтырыгларын шиитпирлээринче угланган төлевилелдерниң хоолгаларын киирер.

8. Документилерни чыл санында август 15-тен февраль 15-ке чедир хүлээп алыр.

·Кордакчыларның:

— хүлээп алырының доктааткан хуусааларындан орайтадып киирген документилерин;

— сөөлгү сессияның (чайгы азы кышкы) түңнелдери-биле зачет дептержигештеринде катап дужааганының база бир демдекти өске демдекке эткенииң дугайында бижиктиг документилерни хүлээп көрбес.

9. Тыва Республиканың Чазааның Даргазының стипендияларын чүгле чаңгыс өөредилге черинге өөренип турган үезинде төлеп бээр. Кордакчы өөредилге черинден үндүрткенде, өске өөредилге черинче шилчиткенде, ооң иштинде студентилерни орнашкан таварылгада база стипендияны төлээрин соксадыр.

10. Тыва Республиканың Чазааның Даргазының стипендияларын алырынга кордакчыларның материалдарын, Тыва Республиканың Чазааның Даргазының чыл санында сентябрь 10-га болгаш март 10-га чедир айтыышкыны-биле тургускан комиссия сайгарып көөр.

Комиссияның составынга адырлар яамыларының, ведомстволарының төлээлери, Тыва Республиканың өөредилгени эргелеп-башкарар эргелелиниң органының саналдааны-биле ажыл берикчилери болгаш инвесторлар кирип болур.

11. Тыва Республиканың Чазааның Даргазының стипендиязын алырынга конкурсту эрттириниң информация, организас-методиктиг үделгезин Тыва Республиканың өөредилге эргелеп-башкарар эргелелиниң органы боттандырар.

12. Тыва Республиканың Чазааның Даргазының стипендияларын конкурстуң тиилекчилериниң банкыда агар саннарынче Тыва Республиканың Чазааның Эртем-техниктиг чөвүлелиниң шиитпири езугаар Тыва Республиканың өөредилге эргелеп-башкарар эргелелиниң органының дужаалынга үндезилеп, ай санында шилчидер.

13. Конкурстуң түңнелдерин массалыг информация чепсектеринге парлаар база ол ышкаш Тыва Республиканың өөредилге эргелеп-башкарар эргелелиниң органының Интернет четкизинде албан езузунуң сайтызынга салыр.

14. Кордакчыларны шилииринiң чурумун сагыыры дээш контрольду Тыва Республиканың өөредилге эргелеп-башкарар органы боттандырар.

Тыва Республиканың Чазааның Даргазының 2008 чылдың ноябрь 17-де № 691 доктаалы-биле бадылаан

Россия Федерациязының хоорайларында студентилерниң хөй-ниити каттыжыышкыннарын оларның ажыл-чорудулгазын дүүштүрери-биле Тыва Республиканың Чазааның кежигүннеринге
БЫЖЫГЛААНЫ

Москва хоорай
Ш.В.Кара-оол – Тыва Республиканың Чазааның Даргазы;
В.Ю.Урбан – Тыва Республиканың Чазааның Даргазының оралакчызы, Москва хоорайда Тыва Республиканың Бүрүн эргелиг төлээзи;
Новосибирск хоорай
С.И.Тен – Тыва Республиканың Чазааның Даргазының бирги оралакчызы, Тыва Республиканың экономика сайыды;
В.И.Ендан – Тыва Республиканың көдээ ажыл-агый болгаш аъш-чем сайыды;
Томск хоорай
Ш.С.Иргит – Тыва Республиканың Чазааның Даргазының бирги оралакчызы;
А.Г.Гришеленок – тудуг, чуртталга болгаш коммунал ажыл-агый сайыды;
Улан-Удэ хоорай
И.В.Чучев – Тыва Республиканың Чазааның Даргазының оралакчызы;
В.О.Донгак – Тыва Республиканың культура болгаш информация политиказының сайыды;
Красноярск хоорай
А.П.Дамба-Хуурак – Тыва Республиканың Чазааның Даргазының оралакчызы;
Э.С.Саая – Тыва Республиканың оруктранспорт комплекизиниң болгаш харылзаа сайыды;
Иркутск хоорай
К.С.Мазуревский – Тыва Республиканың юстиция талазы-биле сайыды;
Санкт-Петербург хоорай
П.А.Морозов – Тыва Республиканың өөредилге, эртем болгаш аныяктар политиказының сайыды;
Екатеринбург хоорай
А.М.Монгал – Тыва Республиканың Чазааның Даргазының оралакчызының хүлээлгезин күүседип турар;
Барнаул хоорай
А.Д.Ооржак – Тыва Республиканың кадык камгалал сайыды;
Кемерово хоорай
С.К.Долгар — Тыва Республиканың бойдус курлавырларының болгаш экология сайыды;
Саратов хоорай
К.Т.Даваа — Тыва Республиканың күш-ажыл болгаш социал политика сайыды;
Абакан хоорай
Ю.А.Килижеков – Тыва Республиканың саң-хөө сайыды;
Омск хоорай
Б.К.Сагаан-оол – Тыва Республиканың үлетпүр болгаш энергетика сайыдының хүлээлгезин күүседип турар.

Тыва Республиканың Юстиция херектериниң талазы-биле яамының дугайында Дүрүмнү база ооң структуразын бадылаарының дугайында

2008 чылдың октябрь 6 № 582 Кызыл хоорай

Тыва Республиканың Чазааның Даргазының 2008 чылдың август 25-те «Тыва Республиканың Юстиция херектериниң талазы-биле яамызын тургузар талазы-биле» № 191 Чарлыынга дүүштүр Тыва Республиканың **доктаадыры болза:**

Тыва Республиканың Юстиция херектериниң талазы-биле яамының дугайында Дүрүмнү база ооң структуразын (кошкан) бадылаар.

Тыва Республиканың Чазааның Даргазы Ш.КАРА-ООЛ.

Тыва Республиканың Чазааның 2008 чылдың октябрь 6-да № 582 доктаалы-биле бадылаан.

Тыва Республиканың Юстиция херектериниң талазы-биле яамының дугайында ДҮРҮМ

I. Ниити үүлдер

1. Тыва Республиканың Юстиция херектериниң талазы-биле яамы юстиция адырында күрүне политиказын чорудуп турар, ол ышкаш Тыва Республиканың күүсекчи эрге-чагыргазының өске-даа органнарының бо адырга ажыл-чорудулгазын дүүштүрер Тыва Республиканың күүсекчи эрге-чагырга органы болур.

Тыва Республиканың Юстиция херектериниң талазы-биле яамының кыскалаткан ады — Тыва Республиканың Юстиция яамызы.

Тыва Республиканың Юстиция яамызының ажыл-чорудулгазының дүүштүрүлгезин Чазак Даргазының оралакчызы боттандырар.

2. Тыва Республиканың Юстиция яамызы бодунуң ажыл-чорудулгазынга Россия Федерациязының Конституциязын, Тыва Республиканың Конституциязын, федералдыг конституция хоойлуларын, федералдыг хоойлуларны, Тыва Республиканың хоойлуларын, Россия Федерациязының Президентизиниң Чарлыктарын, дужаалдарын, Тыва Республиканың Чазааның Даргазының Чарлыктарын, дужаалдарын, Россия Федерациязының Чазааның база Тыва Республиканың Чазааның доктаалдарын, айтыышкыннарын, ниити хүлээп көрген делегей хоойлудүрүмүнүң принциптерин база нормаларын, ол ышкаш бо Дүрүмнү удуртулга болдурар.

3. Тыва Республиканың Юстиция яамызы бодунуң бүрүн эргелериниң иштинде албан-хүлээлгезин боттандырып тура, Россия Федерациязының Чазааның, Россия Федерациязының Федералдыг Хуралының Федерация Чөвүлелиниң база Күрүне Думазының, Россия Федерациязының Конституция Судунуң, Россия Федерациязының Дээди Судунуң, Россия Федерациязының Дээди Арбитраж Судунуң, күүсекчи эрге-чагырганың федералдыг органнарының, Россия Федерациязының Чиңгине прокуратуразының, Тыва Республиканың күүсекчи эрге-чагырга органнарының, Тыва Республиканың прокуратуразының, Тыва Республиканың Улуг Хуралының, Россия Федерациязының субъектилериниң эрге-чагыргазының хоойлужудулга органнарының чогуур бөлүктери-биле, ол ышкаш тус черниң бот-башкарылга органнары, хөй-ниити каттыжыышкыннары болгаш өске-даа организациялар-биле харылзаалыг болур.

II. Бүрүн эргелери

4. Тыва Республиканың Юстиция яамызының кол бүрүн эргелери:

1) Тыва Республиканың Чазааның Даргазының база Тыва Республиканың Чазааның ажыл-чорудулгазының бүрүн эргелерин боттандырарының талазы-биле хоойлудүрүм хандырылгазы;

2) Тыва Республиканың Чазаа биле Тыва Республиканың Улуг Хуралының Хоойлужудулга палатазының, Тыва Республиканың Улуг Хуралының Төлээлекчилер палатазының, өске-даа хоойлужудулга талазы-биле эгелекчи санал киирер эргелиг субъектилерниң аразында чөрүлдээлерни шиитпирлээринге ажыглаар дугуржулгалар чурумунга хоойлу-дүрүм хандырылгазы;

3) Тыва Республиканың Чазааның Даргазының, Тыва Республиканың Чазааның болгаш Тыва Республиканың өске-даа күүсекчи эрге-чагырга органнарының хоойлу-дүрүм талазы-биле ажыл-чорудулгазынга сайгарылгалыг хандырылга;

4) Тыва Республиканың Чазааның Даргазының база Тыва Республиканың Чазааның хоойлу-дүрүм талазы-биле ажыл-чорудулгазынга информация-тайылбырлыг хандырылга;

5) Тыва Республиканың күүсекчи эрге-чагырга органнарының норматив чогаадыр ажыл-чорудулгазынга дүүштүрүлге;

6) Тыва Республиканың күүсекчи эрге-чагырга органнарының юридиктиг албан-нарының ажыл-чорудулгазын дүүштүрери болгаш контрольдаары;

7) Тыва Республиканың күрүнеиң нотариалдыг контораларының, эптештирилге судьяларының ажыл-чорудулгазынга организастыг база материал-техниктиг хандырылга, ол ышкаш адвокат дузазын көргүзери;

8) Тыва Республиканың Чазааның Даргазының, Тыва Республиканың Чазааның даалгазын езугаар Тыва Республиканың хоойлуларының төлевилелдерин, Тыва Республиканың Чазааның Даргазының чарлыктарының база дужаалдарының төлевилелдерин база өске-даа нормативтиг хоойлудүрүм актыларын ажылдап кылыры;

9) Тыва Республиканың хоойлуларының төлевилелдериниң, Тыва Республиканың Чазааның Даргазының чарлыктарының, дужаалдарының, Тыва Республиканың Чазааның доктаалдарының, айтыышкыннарының Россия Федерациязының Конституциязынга, Тыва Республиканың Конституциязынга, федералдыг хоойлуларга, Тыва Республиканың хоойлуларынга болгаш өске-даа нормативтиг хоойлу-дүрүм актыларынга дүгжүп турарының дугайында түннелдерни;

Тыва Республиканың Чазааның Даргазынга ат салыры-биле киирген Тыва Республиканың хоойлуларының Россия Федерациязының Конституциязынга, федералдыг хоойлуларга, Тыва Республиканың хоойлуларынга болгаш өске-даа нормативтиг хоойлу-дүрүм актыларынга дүгжүп турарының дугайында түннелдерни;

Тыва Республиканың керээлериниң, Тыва Республиканың Чазааның дугуржулгаларының төлевилелдериниң Россия Федерациязының Конституциязынга, Тыва Республиканың Конституциязынга, федералдыг хоойлуларга, Тыва Республиканың хоойлуларынга болгаш өске-даа нормативтиг хоойлу-дүрүм актыларынга дүгжүп турарының дугайында түннелдерни;

Тыва Республиканың Чазааның хоойлу төлевилелдерин ажылдап кылырынга өскерилгелер база немелде планнар дугайында сүмелерни, ол ышкаш хоойлу төлевилелдерин ажылдап кылырының ажыктыының дугайында хоойлу-дүрүм түннелдерин белеткээр;

10) Тыва Республиканың Чазааның Даргазының Чарлыктарының кол утказын ооң даалгазы-биле албан езузу-биле тайылбырлаар;

11) Тыва Республиканың Чазааның Даргазының база Тыва Республиканың Чазааның Тыва Республиканың Конституция суду, Тыва Республиканың Улуг Хуралы, Тыва Республиканың Төп соңгулда комиссиязы-биле удур-дедир харылзаазын хандырар;

12) Тыва Республиканың Чазааның Даргазының база Тыва Республиканың Чазааның эрге-ажыын Тыва Республиканың Улуг Хуралынга, Тыва Республиканың Конституция судунга, Тыва Республиканың Дээди судунга, Тыва Республиканың Арбитраж судунга база ниити юрисдикцияның судтарынга, Тыва Республиканың Төп соңгулда комиссиязынга төлээлээр;

13) Тыва Республиканың хоойлу езугаар күш кире берген хоойлуларының, Тыва Республиканың Чазааның Даргазының чарлыктарының база дужаалдарының, Тыва Республиканың Чазааның доктаалдарының база айтыышкыннарының контроль экземплярын чорудары болгаш системажыдары;

14) Тыва Республиканың күүсекчи эрге-чагырга органнарының база Тыва Республиканың түс чер бот-башкарылга органнарының удур-дедир харылзаазын хоойлудүрүм талазы-биле хандырар;

15) Тыва Республиканың Чазааның Даргазының даалгазы-биле хамаатыларны хүлээп алырын организастаар, ол ышкаш хамаатыларның бижимел билдириишкиннерин сайгарып көөр;

16) Тыва Республиканың Юстиция яамызының ажылдакчылары-биле доктааткан чурум езугаар кадр ажылын боттандырары;

17) Тыва Республиканың девискээринде нотариалдыг округтарның иштинге, нотариалдыг округка нотариустарның албан-дужаалының санының дугайында, эптештирилге судьяларының суд участоктарын үндезилеп тургузарынга, дүжүреринге, кызыгаарларының турарынга база өскертиринге доктааткан чурум езугаар сүмелерни киирер;

18) күштүг боол турар хоойлужудулгада көрдүнгени-биле эптештирилге судьяларының социал магадылалдарын акшаландырары база шалың төлевиринден аңгыда, эптештирилге судьяларының ажыл-чорудулгазын акшаландырары, ол ышкаш эптештирилге судьяларының аппарадының, республиканың күрүне нотариустарының ажыл-чорудулгазын акшаландырар;

19) суд участоктарының база күрүненiң нотариалдыг контораларының оран-бажыңының ажыглалын болгаш капитал база техниктиг септелгезин хандырып турар ажыл-чорудулганы организастаары;

20) эптештирилге судьяларының аппарадының ажылдакчыларының, республиканың күрүне нотариустарының социал база хоойлу-дүрүм талазы-биле камгалалы;

21) республиканың чедери берге, эвээш чурттакчылыг черлеринге адвокат дузазын көргүзеринге материал-техниктиг база саңхөө хандырылгазы;

22) республика девискээринге Россия Федерациязының хамаатыларынга хоойлужудулгага дүүштүр адвокат дузазын халас көргүзериниң акшаландырыышкынын хандырары;

23) Тыва Республиканың Чазааның юридиктиг консультацияларны тургузарының дугайында адвокаттар палатазынче киирер дилеглерин белеткээри;

24) нотариат база адвокатура органнары-биле удур-дедир харылзааларны хандырары;

25) эптештирилге судьяларының, ол ышкаш республиканың суд участоктарының оран-бажыңнарының айыыл чок чоруун хандырарынче угланган бөлүк хемчеглерни боттандырары;

26) күштүг боол турар хоойлужудулгага дүүштүр бодунуң баш билир айтырыгларының иштинде өске-даа бүрүн эргелерни боттандырар.

5. Тыва Республиканың Юстиция яамызы бодунуң баш билир айтырыгларының иштинде:

1) доктааткан чурум езугаар Тыва Республиканың Чазааның Даргазының Канцелярыязындан, Тыва Республиканың Чазааның Аппарадындан, Тыва Республиканың күүсекчи эрге-чагырга органнарындан, ол ышкаш бүдүрүлгелерден, албан черлеринден, организациялардан, тус черниң бот-башкарылга органнарындан база албан-дужаалдыг кижилерден эргежок чугула материалдарны негээр база алыр;

2) доктааткан чурум езугаар күрүне эрге-чагырга органнарының, Тыва Республиканың Чазааның Даргазының Канцелярыязының, Тыва Республиканың Чазааның Аппарадының база өске-даа күрүне органнарының чыгдынган медээлерин ажыглаар;

3) доктааткан чурум езугаар күрүненiң, ооң иштинде Чазактың харылзаа база коммуникация системаларын ажыглаар;

4) Тыва Республиканың Чазааның Даргазының чарлыктарының база дужаалдарының, Тыва Республиканың Чазааның доктаалдарының база айтыышкыннарының, хоойлуларның төлевилелдерин белеткээрде база хоойлу төлевилелдерин ажылдап кылырын боттандырарда Тыва Республиканың Чазааның Даргазының Канцелярыязының, Тыва Республиканың Чазааның Аппарадының, Тыва Республиканың күүсекчи эрге-чагырга органнарының специалистерин киириштирер;

5) хоойлу төлевилелдерин ажылдап кылырын боттандырарда керээ езугаар эртеменнерни база специалистерни киириштирер;

6) Тыва Республиканың Юстиция яамызының ажылдакчыларының материалдыг база социал-амыдырал хандырылгазын, күш-ажылчы байдалдарын экижидер дугайында саналды Тыва Республиканың Чазааңче киирер;

7) күштүг боол турар хоойлужудулгага дүүштүр бодунуң баш билир айтырыгларының иштинде айтыышкыннарны, дүрүмнерни база саавырларны үндүрер;

8) күштүг боол турар хоойлужудулгага дүүштүр бодунуң баш билир айтырыгларының иштинде өске-даа эргелерни ажыглаар эргелиг.

6. Тыва Республиканың Юстиция яамызы ажыл-чорудулганың доктааткан адырынга контроль база хайгаарал талазы-биле, ол ышкаш Тыва Республиканың Чазааның Даргазының чарлыктарының, Тыва Республиканың Чазааның доктаалдарының база бо Дүрүмнүң тургусканы таварылгалардан аңгыда күрүне эт-хөреңгизин эргелеп-башкарар талазы-биле хүлээлгелерни боттандырар эргези чок.

Бо пунктунуң бирги абзазында доктааткан Тыва Республиканың Юстиция яамызының бүрүн эргелериниң кызыгаарлаашкыны, Тыва Республиканың Юстиция яамызынга быжыглаан Тыва Республиканың Юстиция яамызының база ооң структурлуг кезектериниң ажыл-чорудулгазын организастаар, кадр айтырыгларын шиитпирлээр база оперативтиг эргелеп-башкарылганы чорудар эрге эт-хөреңгини эргелеп-башкарарының талазы-биле сайыттың бүрүн эргелеринге неп терев ес.

III. Ажыл-чорудулганы организастаары

7. Тыва Республиканың Юстиция яамызын Тыва Республиканың Чазааның Даргазының албан-дужаалга томуйлаар база хостаар — Тыва Республиканың Юстиция херектериниң талазы-биле сайыды удуртур.

8. Сайыт бодунуң кииргени-биле Тыва Республиканың Чазааның албан-дужаалга томуйлаар база хостаар ийи оралакчыларлыг болур.

9. Тыва Республиканың Юстиция яамызының структурлуг кезектери — ажыл-чорудулганың кол угланыышкыннарының эргелелдери, оларның составынче кирип турар килдистер болур.

10. Сайыт:

1) Тыва Республиканың Чазааның Даргазынга дорт чагыртыр;

2) Тыва Республиканың Юстиция яамызының ажыл-чорудулгазын чааскаан удуртурунуң үндезининге боттандырар база Тыва Республиканың Юстиция яамызынга даандырган хүлээлгелерни база сорулгаларны күүседир дээш хуузунда харыысалганы хүлээр;

3) Тыва Республиканың Юстиция яамызын күрүне эрге-чагырга органнары, тус черниң бот-башкарылга органнары, бүдүрүлгелер, албан черлери база организациялар, судтар, прокуратура, өске-даа органнар база оларның албан-дужаалдыг кижилери, ол ышкаш хамаатылар-биле харылзаа тударынга төлээлээр;

4) Яамының структуразын, Тыва Республиканың Юстиция яамызының структурлуг кезектериниң хүлээлгелерин тодарадыр база яамының ажылдакчыларының албан-дужаал регламентизин бадылаар;

5) бодунуң оралакчыларының бүрүн эргелерин тургузар, Тыва Республиканың Юстиция яамызының өске албан-дужаалдыг ажылдакчыларының Тыва Республиканың Юстиция яамызының эрге-хүлээлгезинге хамааржыр организастыг-штат, кадр, саңхөө, бүдүрүлге-ажыл-агыйжы, юридиктиг база өске-даа айтырыгларны шиитпирлээриниң талазы-биле бүрүн эргелерин тургузар;

6) Тыва Республиканың бюджединиң төлевилелин тургузарының талазы-биле Тыва Республиканың Юстиция яамызының акшаландырыышкынынга хамаарышкан кезээнге саналдарны Тыва Республиканың Саң-хөө яамызынга киирер;

7) Тыва Республиканың Чазааның Даргазынга база Тыва Республиканың Чазаанга көөрү-биле Тыва Республиканың Юстиция яамызының эрге-хүлээлге айтырыгларынга хамааржыр хоойлужудулга база өске-даа нормативтиг хоойлу-дүрүм актыларының төлевилелдерин киирер;

8) Тыва Республиканың Юстиция яамызының эрге-хүлээлгелериниң иштинде үндүрүп турар дужаалдарга, айтыышкыннарга ат салыр, ол ышкаш оларның күүселдезин хынаарын организастаар;

9) Тыва Республиканың Юстиция яамызының онза шылгараан ажылдакчыларынга Тыва Республиканың хүндүлүг аттарын база күрүне шаңналдарын тыпсыры-биле киирер;

10) Тыва Республиканың Юстиция яамызының ажылдакчыларын албан-дужаалга томуйлаар база албан-дужаалдан хостаар;

11) федералдыг күүсекчи эрге-чагырга органының нотариат адырында контроль талазы-биле хүлээлгелерни боттандырып турар девискээр органы-биле дугуржулга езугаар күрүне нотариустары-биле күш-ажыл хамаарылгаларын белеткеп кылыр;

12) Россия Федерациязының база Тыва

Республиканың күштүг бооп турар хоойлужудулгазынга дүүштүр ажыл төлевириниң тодаргай фондузунуң иштинде албан-дужаалдарның шалың төлевирин база немелделерни тургузар;

13) Тыва Республиканың Юстиция яамызының ажылдакчыларынга шаңнал-мактал хемчеглерин ажыглаар база күштүг бооп турар хоойлужудулгага дүүштүр чурум үрээни дээш хемчеглерни онаар;

14) Тыва Республиканың Юстиция яамызының эргелелинде айтырыглар талазы-биле юридиктиг албан черлери база хамаатылар-биле, ол ышкаш Тыва Республиканың Чазааның Даргазының база Тыва Республиканың Чазааның хоойлу-дүрүм актыларының, хоойлуларның төлевилелдеринге экспертиза чорудары-биле эртем-шинчилел организациялары база специалистер-биле доктааткан чурум езугаар керээлерни чарар;

15) Россия Федерациязының база Тыва Республиканың күштүг бооп турар хоойлужудулгазынга дүүштүр өске-даа бүрүн эргелерни боттандырар.

11. Тыва Республиканың Юстиция яамызынга сайыт (коллегия даргазы), сайыттың оралакчылары, структурлуг кезектериң удуртукчулары составтыг коллегия тургустунар. Коллегияның составынче Тыва Республиканың күүсекчи эрге-чагырга органнарының, организацияларның төлээлерин, эртемденнерни, специалистерни (чөвүлээр эргелиг саналдыг) киирип болур. Коллегияның составын Тыва Республиканың Чазаа бадылаар.

12. Күштүг бооп турар хоойлужудулганың доктааткан чурумун езугаар Тыва Республиканың Юстиция яамызынга оперативтиг эргелеп-башкарылга эргелиг шимчээр база шимчевес өнчү-хөреңгини быжыглаар. Тыва Республиканың Юстиция яамызы айыттынган өнчү-хөреңгини ажыглаарда күштүг бооп турар хоойлужудулганың доктааткан кызыгаарында, бо дүрүмде айыткан сорулгаларга база эт-хөреңгини хереглээр сорулгаларынга дүүштүр боттандырар.

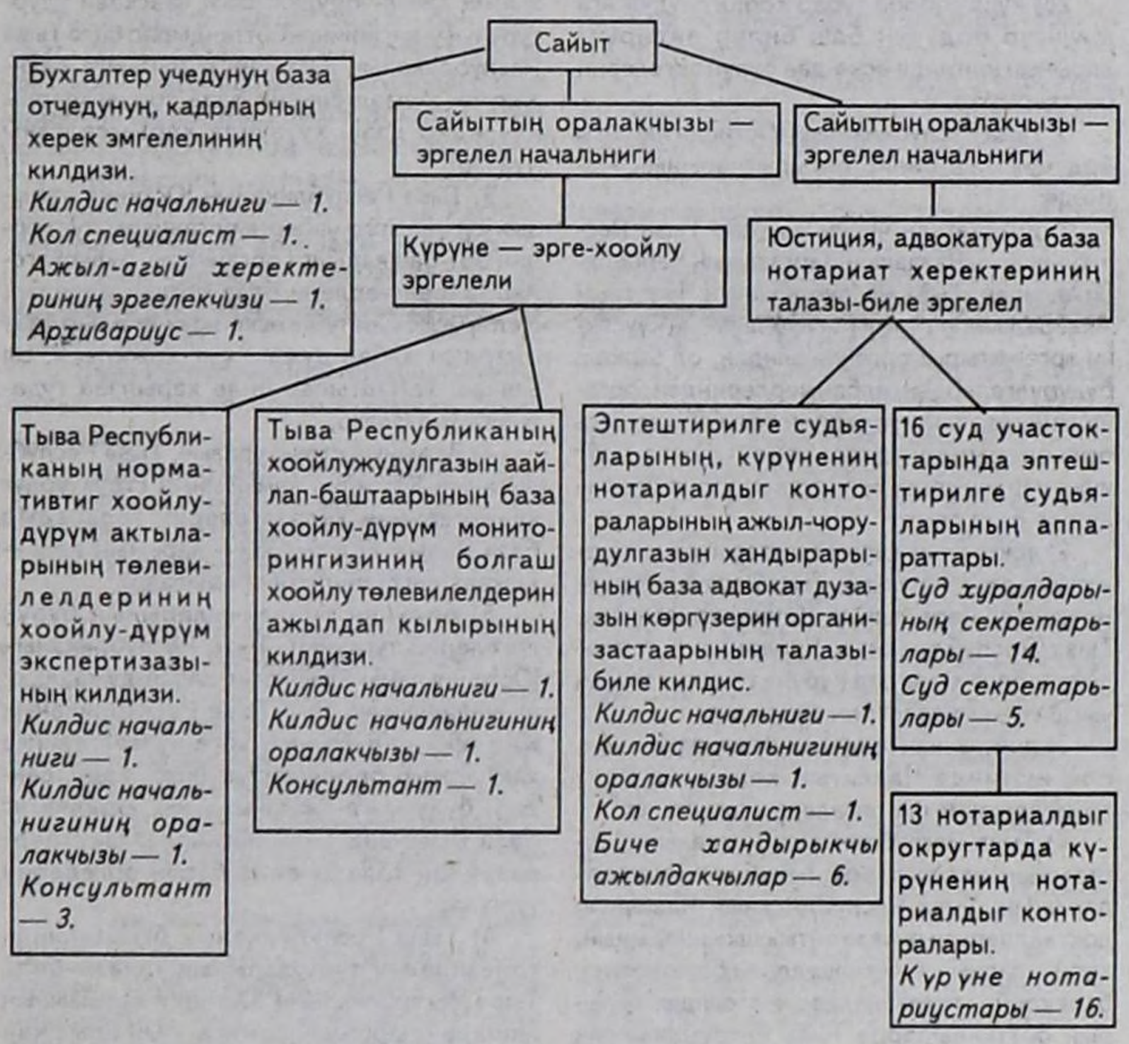
13. Тыва Республиканың Юстиция яамызының ажыл-чорудулгазының акшаландырышкынын Тыва Республиканың Юстиция яамызын тударынга үндүрүп берген акша-хөреңгиниң иштинде чарыгдалдар сметазын база Тыва Республиканың чогуур чылда республика бюджединиң дугайында бадылаан хоойлузун езугаар боттандырар.

14. Тыва Республиканың Юстиция яамызы бодунуң адын киирген, Тыва Республиканың Күрүне Сүлдезин чураан таңмалыг, бодунуң ажыл-чорудулгазын боттандырарынга эргежок чугула өске таңмаларлыг, штампыларлыг, бланкыларлыг, күштүг бооп турар хоойлужудулгага дүүштүр ажыткан агар саннарлыг юридиктиг албан чери болур.

15. Тыва Республиканың Юстиция яамызының турар чери — Кызыл хоорай.

Тыва Республиканың Чазааның 2008 чылдың октябрь 6-да №582 доктаалы-биле бадылаан.

Тыва Республиканың Юстиция херектериниң талазы-биле яамының СТРУКТУРАЗЫ

Тыва Республиканың Чазааның 2006 чылдың сентябрь 12 "Күрүнеиң академиктиг стипендиязының хемчээлин тургузарының болгаш Тываның хүрээлеңинде турар ортумак болгаш эге профессионал өөредилге черлериниң сургуулдарын болгаш студентилерин стипендия-биле хандырылгазының база өске-даа материалдыг деткимчеңиң Дүрүмнерин бадылаарының дугайында" №1088 доктаалынга өскерилгелер киирериниң дугайында

2008 чылдың ноябрь 17 № 687 Кызыл хоорай

2008 чылдың июль 15 "Россия Федерациязының "Ажыл төлевириниң эң биче хемчээлиниң дугайында" хоойлунуң 3-кү чүүлүнге болгаш "Дээди болгаш дээди эртемни чедип алганының соонда профессионал эртем дугайында" Федералдыг хоойлунуң 16-гы чүүлүнге өскерилгелерни киирериниң дугайында" №119-ФХ Федералдыг хоойлузунуң 1 чүүлүнге дүүштүр Тыва Республиканың хүрээлеңинде турар күрүнеиң ортумак болгаш эге профессионал өөредилге черлериниң сургуулдарының болгаш студентилериниң стипендиязының хемчээлин өстүрерингe хамаарыштыр Тыва Республиканың Чазааның **доктаадыры болза:**

1. Тыва Республиканың Чазааның 2006 чылдың сентябрь 12 "Күрүнеиң академиктиг стипендиязының хемчээлин тургузарының болгаш Тываның хүрээлеңинде турар ортумак болгаш эге профессионал өөредилге черлериниң сургуулдарын болгаш студентилериниң стипендиязын хандырылгазының база өске-даа материалдыг деткимчеңиң Дүрүмнерин бадылаарының дугайында" №1088 доктаалының 1-ги пунктузунда "315 руб." деп сөстерни "400 руб." деп сөстер-биле солуур.

2. 2009 чылда Тыва Республиканың Саңортумак болгаш эге профессионал өөредилге черлериниң сургуулдарының болгаш студентилериниң стипендиязының хемчээлин өстүрерингe хамаарыштыр Тыва Республиканың Чазааның **доктаадыры болза:**

1. Тыва Республиканың Чазааның 2006 чылдың сентябрь 12 "Күрүнеиң академиктиг стипендиязының хемчээлин тургузарының болгаш Тываның хүрээлеңинде турар ортумак болгаш эге профессионал өөредилге черлериниң сургуулдарын болгаш студентилерин стипендия-биле хандырылгазының база өске-даа материалдыг деткимчеңиң Дүрүмнерин бадылаарының дугайында" №1088 доктаалының 1-ги пунктузунда "315 руб." деп сөстерни "400 руб." деп сөстер-биле солуур.

2. 2009 чылда Тыва Республиканың Саңхөө яамызынга Тыва Республиканың хүрээлеңинге турар күрүнеиң ортумак болгаш эге профессионал өөредилге черлериниң сургуулдарының болгаш студентилериниң стипендиязын хемчээлин өстүрери-биле акшаландырышкынын чорудар.

3. Ук доктаал Тыва Республиканың "2009 чылда Тыва Республиканың республика бюджединиң дугайында" хоойлузу күштүг апаары-биле катай күш киирер.

4. Ук доктаалды "Тувинская правда" болгаш "Шын" солуннарынга парлаар.

5. Доктаалдың күүселдезинге контрольду Тыва Республиканың Өөредилге, эртем болгаш аныяктар политиказын харыылаар яамыга дагзыр.

Тыва Республиканың Чазааның Даргазы Ш.КАРА-ООЛ.

Тыва Республиканың 2008 чылда мурнады хөгжүдер "Кадыкшыл" национал төлевилелди амыдыралга боттандырарының хемчеглериниң дугайында

2008 чылдың февраль 7 № 57 Кызыл хоорай

2007 чылда мурнады хөгжүдер "Кадыкшыл" национал төлевилелдиң чурттакчы чонга эмчи дузазының шынарын бедидери болгаш ооң чедингир болурун, эмчи болгаш профилактика черлериниң материал-техниктиг баазазын оон-даа улай экижидери-биле хемчеглерин күүседирин уламчылаан, кадык камгалал черлериниң баштайгы чаданың эмчи ажылдакчылары акша-биле материалдыг деткимчени алган. Республиканың кадык камгалалы немелде 240 миллион ажыг рубльди федералдыг болгаш республиканың бюджединден алган.

Тыва Республикада баштайгы чадада турар эмчилериниң материал-техниктиг баазазын экижиткени-биле республиканың чурттакчы чонунга чедирип турар эмчи дузазының шынары база чедингир болганын мурнады хөгжүдер "Кадыкшыл" национал төлевилелди амыдыралга боттандырганы-биле чедип алдынган. Участок сестраларынга, эмчилерге, фельдшер-акушер пунктуларның болгаш дүрген эмчи дузазын чедирер станцияларның эмчи ажылдакчыларынга берген немелде деткимче акшалар-биле кадык камгалал черлериниң хөй кезииниң кадрлар составын күштелдирген, поликлиникаларда эмчи кадрларның коэффициентизи 1,8-тен 1,2-ге чедир мергежилдер дакпырлаштырары кызырылган, диагностика шинчилелдериниң манаарының хуусаалары 5 хүнден 3 хүнге чедир кызырылган. "Божудулга сертификаттарын" ажыглалче киргени иштиг-сааттыг херээжен чонну шинчилээринге, аарыг ие кижилерни эге чадада аарыын тып илередиринге болгаш ону эмнээринге, херээжен кижилерниң иштиг-сааттыг турда аарыыр аарыгларын эге үелерде тодарадып, ону эмнээринге дузалыг болган.

2008 чылда кадыкшылга черлериниң чурттакчы чоннуң хөй кезиинге чедирген эмчи дузазының шынарының болгаш чедингир болурунуң чаартылга ажылы уламчылаар.

Россия Федерациязының Президентизи В.В.Путинниң Федералдыг Хуралга 2006 чылдың май 10-да Айыткалынга дүүштүр эмчи кадрларының белеткээри болгаш чаа мергежилге бээри, бюджет ажылдакчыларының немелде диспансеризациязын болгаш кадыкшылга хоралыг болгаш айыылдыг бүдүрүлгениң байдалында ажылдап турар хамаатыларга оон-даа ханы эмчи шинчилелдерин кылырын ам-даа улам-чылаары, эмчи дузазының бедик технология хевирлерин чурттакчы чонга чедирери – Тыва Республиканың кадыкшыл талазы-биле мурнады хөгжүдер национал төлевилелдиң 2008 чылда кол сорулгалары болур. Ол ышкаш иштиг-сааттыг херээжен чонга херээженнер консультацияларынга болгаш божудулга бажыңнарынга, божудулгага дузалаар черлерни диагностика кылыр дериг-херекселдер-биле хандырары, угун дөзээн аарыглардан ааран-аарываанын хынаары-биле төрүттүнген ургуларны шинчиир эмчи дузазын экижидип чаартыры, уруглар поликлиникаларынга "божудулга сертификаттарының" хүрээлеңинде турар 1 хар четпээн ургуларны база ол ышкаш кадыкшылга болгаш өөредилге системаларында турар уруглар бажыңнарында, школа-интернаттарга ургуларның диспансеризациязын эрттирер.

Мурнады хөгжүдер "Кадыкшыл" национал төлевилелдиң хүрээлеңинде турар демографтыг байдалды экижидер талазы-биле, чурттакчы чонга эмчи дузазының шынарын болгаш кижи бүрүзүнге чедингир болурун оон-даа улай уламчылаарын Тыва Республиканың Чазааның **доктаадыры болза:**

1. Мурнады хөгжүдер "Кадыкшылга" национал төлевилелди Тыва Республиканың девискээринге боттандырарының сорулгаларын болгаш хемчеглерин дугайында Кадык камгалал яамызының сайыды А.Д. Ооржактың берген медээзин кичээнгейге алыр.

2. Капсырлаан чүүлдерни бадылаар:

2008 чылда Тыва Республикага мурнады хөгжүдер "Кадыкшылга" национал төлевилелди боттандырарының хемчеглериниң планын;

2008 чылда мурнады хөгжүдер "Кадыкшылга" национал төлевилелдиң боттандырарының хуваалда графигин;

3. Республиканың муниципалдыг черлерниң удуртукчуларынга 2008 чылда мурнады хөгжүдер "Кадыкшылга" национал төлевилелди боттандырарының хемчеглерни алырын сүмелээр.

4. Тыва Республиканың Чазааның Аппарадының мурнады хөгжүдер национал төлевилелдерни амыдыралга боттандырарын хайгаараар эргелел бо доктаалдың күүселдезин контрольга алыр.

Тыва Республиканың Чазааның Даргазы Ш. КАРА-ООЛ.

ШЫН Индекс 667000. Кызыл хоорай, Красноармейская, 100.

ТУРГУЗУКЧУЗУ: Тыва Республиканың Чазаа. Кол редактор С.С.МОНГУШ.

РЕДАКЦИЯНЫҢ ТЕЛЕФОННАРЫ: Кол редактор—2-01-35, редакторнуң оралакчызы — 2-19-87, тел: факс (394-22) 2-17-94, бухгалтерия — 2-17-91. e-mail:shyn@tuva.ru

КИЛДИСТЕР: ниитилел-политиктиг килдис—2-18-10, культура, өөредилге — 2-03-88, чагаа — 2-03-87, көдээ ажыл-агый, очулга — 2-17-09, үлетпүр — 2-40-77. Солун келбейн барганда, 3-14-94 телефонче долгаар.

Неделяда үш катап үнер. Хемчээли парлаан 4 ама.

Тираж 7610. Чагыг 147. Номерни парлалгаже дужааганы: график езугаар — 21.00, херек кырында — 20.00.

АГАР САНЫВЫС: № 40703810400000010000 Б ОАО Банк "Тувакредит", Кызыл ИНН—1701008465; корр сч 30101810600000000729 БИК 049304729.

Россия Федерациязының Парлалга, телерадио-дамчыдылга болгаш массалыг коммуникациялар херектериниң талазы-биле яамызының Ортаакы Сибирьде регионнар аразының девискээр эргелели «Шын» солунну 2004 чылдың май 14-те эде бүрүткээн.

Херечилелдиң дугаары — ПИ № 16-0510. Индекс 11530, 31730.

ТР-ниң «Тываполиграф» Күрүнеиң унитарлыг бүдүрүлгезинге парлаан. (Кызыл, Щетинкин-Кравченко, 1).

Солунда парлаттынган материалдарның авторларының бодалдары редакцияның туружу-биле дүүшпейн барып болур. Айыттынган саннары болгаш өске-даа фактылары, дыңнадыглары дээш авторлар боттары харыылаар.